

**MAKROGAZDASÁGI,
ÁLLAMHÁZTARTÁSI
HELYZETKÉP
2022-RŐL**

*ECO-VISTA Kft.
2023. április 30.*

***MAKROGAZDASÁGI,
ÁLLAMHÁZTARTÁSI HELYZETKÉP
2022-RŐL***

a KÖLTSÉGVETÉSI TANÁCS megrendelésére

Készítette az ECO-VISTA KFT

2023. március - április

T A R T A L O M

	oldal
ÖSSZEFOGLALÓ	3
I. Világgazdasági folyamatok – infláció, recesszió, háború	8
<i>Kockázati tényezők a világgazdaságban</i>	8
<i>Inflációs folyamatok, tendenciák</i>	9
<i>A pénzügyi folyamatok alakulása</i>	10
<i>Romló európai tendenciák</i>	12
II. A magyarországi reálfolyamatok jellemzői	13
<i>A gazdasági visszaesés, recesszió</i>	14
<i>Külgazdasági folyamatok hatásai</i>	17
<i>Beruházások alakulása</i>	18
<i>A gazdaságban működő vállalatok</i>	21
III. Az egyes ágazataink helyzetének alakulása	23
<i>Ipar termelés visszaesése</i>	23
<i>Építőipar helyzete</i>	26
<i>Mezőgazdasági termelés</i>	27
<i>Kiskereskedelem helyzete</i>	31
<i>Az idegenforgalom</i>	33
<i>Szállítási ágazatok teljesítménye</i>	34
<i>Informatika, távközlés fejlődése</i>	35
IV. A pénzügyi folyamataink 2020-ban	38
<i>Az infláció „elszabadulása”</i>	38
<i>A kedvezőtlen árfolyam alakulás</i>	42
<i>Államháztartás, adópolitika alakulása</i>	45
<i>Államadósság</i>	49
<i>A pénzügyi szektor, a hitelezési folyamatok</i>	50
<i>Háztartások pénzügyeinek alakulása</i>	52
<i>Tőzsdei folyamatok, a tőzsdei vállalatok a válságban</i>	52
V. Társadalmi, gazdasági változások és hatások	55
<i>Népesség, népmozgalom</i>	55
<i>Munkaerőpiaci folyamatok, a foglalkoztatottság átalakulása</i>	56
<i>Keresetek, jövedelmek alakulása</i>	58
<i>A fogyasztás szintje és szerkezet-változása</i>	61
<i>A háztartások helyzete, oktatás, egészségügy</i>	62
Mellékletek	64
<i>Ábrák</i>	66
<i>Táblázatok</i>	73
<i>Felhasznált források</i>	80

ÖSSZEFOGLALÓ

A 2022-ben az év első felének viszonylag kedvező gazdasági növekedése folyamatosan lassult és recesszióba fordult. Az év elejei kedvező folyamatok után a harmadik negyedévtől bizonytalansággal terhelt hónapok következtek. Az előrejelzésekben még évi 5 százalékos körüli bővülést is jeleztek, de az év második felére már nyilvánvaló lett a kedvezőtlen folyamatok hatása, így a lassuló növekedés, a folyó fizetési mérleg további romlása, az emelkedő költségvetési deficit, az infláció megugrása és a forint árfolyam romlása. 2023-ra pedig már nyilvánvaló lett, hogy az ikerdeficittel terhelt és emiatt is komoly fiskális-monetáris nehézségekkel küszködő gazdasági visszaesés és a fogyasztói árak emelkedésének szinte mindenre kiterjedő hatása befolyásolja majd a folyamatokat. Az orosz-ukrán háború az egész európai gazdaságra károsan hat. A gazdaságokra és társadalmakra egyre nehezebben elviselhető állapotokat jelent. Ez az állandósulni látszó állapot hazánkra is egyre fokozódó terheket rak, szinte minden gazdasági-pénzügyi folyamatunkra kiterjed, kezdve az energia-nyersanyag ellátás romlásával az infláció okozta sokkig. A gazdasági válság leküzdése jelentős támogatásokat igényelne a legtöbb gazdálkodó szervezet, a családok és szinte valamennyi intézmény számára, de ennek kevés az esélye a tartalékok felhalmozásának korábban elhalasztott lehetősége miatt.

2022-ben a **bruttó hazai termék** volumene 4,6 százalékoskal nőtt, a gazdaság teljesítményének harmadik negyedévtől bekövetkezett lassulásával és az infláció éves szintű 14,5 százalékos emelkedésével. A költségvetés hiányának szinten tartása sem sikerült, jelentősen lassultak a beruházások-fejlesztések. Az államadósság csökkenése is csak kisebb mértékben valósult meg.

A Covid-válság utáni gyors helyreállítás – az említett okokból – megakadt és újra jelentkeznek mindazon problémák, amelyek megoldásához jelentősebb forrás és pozitív külgazdasági folyamatok is kellenének. Így újra érezhető lett a magyar gazdaság alacsony innovativitása és az importált tudás és technológia szűkössége. Szinte valamennyi ágazat küszködik az alacsony termelékenységgel és a nem kellő hatékonyság miatti alacsony nyereséggel.

A gazdasági lassulást leginkább a lakossági fogyasztás visszaesése, majd a kritikus helyzetbe kerülő termelői ágazatok teljesítményeinek visszaesése vagy csökkenő üteme is jelezte. Az idegenforgalom szervezetei a külföldiek által látogatott helyeken – a kimagaslóan gyenge forint következtében – gyors ütemben zárkóztak fel a 2019 évi teljesítmény közelébe, hogy visszanyerjék prosperitásukat, működőképességüket. A 2022. évi költségvetés nem a

jóváhagyott keretekkel teljesült, és a következő 2023-ast is alapjaitól újra kell értelmezni. A korábban jóváhagyott, de újra tervezett költségvetés nem bír el további kiadásokat a béremelések, a nyugdíjak, a családtámogatások és a vállalkozásokat érintő jövedelemnövelés-adócsökkentés területein.

A 2013-ban kezdődött rezsicsökkentés 2022-ben alaposan át átalakult, Meghatározták az éves átlagfogyasztás mértékét, ezen határig az eddig is ismert kedvezményes árat szükséges fizetni. A romló jövedelmi helyzet miatt a kormány 2021 őszén átmenetileg árstopot vezetett be egyes alapvető élelmiszerekre, amit többször meghosszabbítottak és 2022 novemberében a kormány kibővítette. 2022-ben további intézkedéseket kellett bevezetni, 2021. novemberében üzemanyag-árstopot is bevezettek, ami helyett 2022. február 28-án hatósági árássá tették a 95-ös benzint és gázolaj nagykereskedelmi árát is. 2022. július 21-én megjelent a rendelet a rezsicsökkentés változásáról. Az üzemanyag árstopról a 2021. november 11-i kormányinfón hallhattunk először, és tavaly november 15-e óta élt egészen idén december 6-áig.

A rezsicsökkentést, az ársapkákat az elmúlt években több szempontból is kritizálták, a gazdasági folyamatok miatt úgy tűnik, hogy ezek fenntartása nem képzelhető el sokáig. A költségvetésnek az állami intézmények kiadásait érintő korlátozásokon túl komolyabb megszorításokra lehet szükség, hogy a hosszabb ideje magas költségvetés hiány csökkenhessen és a gazdaságot ne terhelje az amúgy is nagyon magas adósságszolgálat további emelkedése.

Az infláció kétszámjegyű üteme 2023 második felére talán egyszámjegyűre mérséklődhet, de a forint volatilitása és kialakult nagyon gyenge szintje – ha nem is romlik tovább – nehezíteni fogja az egyensúly helyreállítását. Erősödnek a vállalatok gazdálkodásának feszültségei, a munkaerőpiac és főleg a bérszint emelésének akadályai. Az átmeneti javulás után szinte „ostorcsapásként” érinti a családokat az elkerülhetetlen reáljövedelem-szűkülés. A feltehetően még sokáig elhúzódó háború miatti ellátási nehézségekkel együtt a korábbi járvány ismét fenyeget.

Megakadtak a vállalati beruházások is ...

2022 közepétől a legtöbb ágazatban és szakmában jelentős kétségeket támasztott az energiaár hatalmas növekedése, és nehézségeket okozott a gazdálkodásukat akár ellehetetlenítő árstop-árkorlátozások. A vállalati gazdálkodás mutatói 2022 végén az egy évvel korábbihoz viszonyítva érezhetően romlott, a cégek beruházásaikban megint visszafogott, bizonytalanok

lettek a nagyobb összegű források igénybevételére. A további hónapok kereslete bizonytalan. A cégek bizalmi indexei 2022 végétől romlanak, mert az infláció magas szintje, az árak emelkedése, a munkaerőpiaci helyzet pesszimizmusukat erősíti.

A különösen Európában megoldatlan energiaellátási problémák felszínre hozták hazánkban a magas energia-intenzitást, és a jelentősen kritikus környezeti terhelést. Most érzik igazán a vállalatok a korábbi lassú belső erőforrás fejlesztés miatt elmaradásokat. 2022 őszétől a kamatok jelentős emelkedése a vállalatok hitelfelvételét meg is akasztotta. Segíthetne ezen, hogy létrehozta a kormány a Nemzeti Tőkeholding Zrt-ét, amely mintegy ezermilliárd forintnyi új forrást juttathat majd a gazdaságba. Ez egy ideig a központilag irányítható, állami háttérű gazdasági tulajdon növekedését is jelenthetné.

Segítség lehetne a digitalizációs forradalom eredményeinek minél szélesebb körű, jobb felhasználása, de ezen a területen elmaradt a fejlődésünk. A környezeti innovációk területén és a foglalkoztatás korszerű lehetőségeinek felhasználásában is nőtt a lemaradás.

A foglalkoztatottak száma 2022-ben 0,5 százalékkal még bővült, de az év második felétől nehezülő gazdasági folyamatok a munkaerőpiaci helyzetet is rontja és a munkanélküliségi ráta már akár 5 százalék közelébe emelkedhet. A vállalatoknak gondot jelentett már a 2022-es minimálbéremelés is, hiszen a mintegy 20 százalékos növekedés jelentős béregyenlőtlenséget, munkahelyi feszültségeket és a munkaerőköltségek kitermelésének nehézségeit okozta. A 2023 évi lehetőségek pedig annak a kényszerhelyzetnek megoldhatatlanságát jelzik, hogy a reálbérszínvonal megőrzése lehetséges-e a magas inflációs környezetben. Az éves kötelező béremelés mértékének meghatározása, a versenyképesség növelés ellehetetlenülése, az ár-bérszpirál tényleges veszéllyé válása az év végi gazdaságpolitikai gondoknak csak kis szelete.

Hosszabb ideig magas maradhat az infláció ...

A 2022-es pénzügyi mutatók előre jelezték a recesszió kialakulását. Mind a fiskális, mind a monetáris jellemzők a korábbi válságból történő kilábalást segítő intézkedések miatt is komoly mértékben romlottak, és a következő évekre jelentős bizonytalanságokat jeleznek. Az inflációval és az árfolyamalakulással összefüggő várakozások nagyon kedvezőtlenek.

2022-ben a GDP arányos költségvetési hiány 6,1 százalékra emelkedett, a folyó fizetési mérleg egyenlege a tőkemérleggel együtt több mint 9 milliárd euróra nőtt. A Ft/euró árfolyam pedig jelentősen gyengült, éves átlagban 391,33 forint volt.

A makrogazdaság helyzete (előző év = 100%)

	2020.	2021.	2022.	2023.*
GDP volumen alakulás	95,0	107,1	104,6	99,5-100
Mezőgazdasági termelés	92,2	98,1	68,8	120
Ipari termelés	92,3	106,2	105,4	102
Építőipari termelés	91,4	109,2	103	95
Kiskereskedelmi forgalom	101,7	107,0	104,6	97
Idegenforgalom	55,5	143,2	127,5	101
Információ, kommunikáció	106,5	121,7	107,5	102
Háztartások fogyasztása	98,1	104,3	106	97
Allóeszköz-felhalmozás	92,9	105,2	102,2	96
Folyó fizetési mérleg egyenlege (GDP%)	2,8	-0,6	-2,0	-3
Külkereskedelmi behozatal (import)	96,1	109,1	109,5	99
Külkereskedelmi kivitel (export)	93,9	110,3	110,3	102
Bruttó átlagkereset	109,7	108,7	117,5	105,8
Munkanélküliségi ráta	4,3	4,1	3,6	4,2
Fogyasztó árszínvonal alakulása	103,3	105,1	114,5	119
Költségvetési hiány (a GDP%-ában)	-7,8	-6,8	-6,1	-4,7
Államadósság (a GDP%-ában)	80,4	79,9	73,3	72
Forint/euró árfolyam, Ft	351.17	358,52	391,33	398-410

*forrás: KSH */ saját számítás, előrejelzés*

A márciusban még 8,3 százalékos élelmiszerár emelkedés december hónapra több mint négyszeresére nőtt. A 2022 során befagyasztott árak termékköre, un. „elfojtott” inflációt jelent és a beszerzési és az értékesítési árak különbségeiből adódó vállalati veszteségeket is végül a

fogyasztók fizetik, a kereskedelmi cégek a többi termék áremelésével jelentősen túl is kompenzálták veszteségeiket, sőt talán komoly nyereséget is szerezhetek ebből.

A társadalmi folyamatok egyre kedvezőtlenebbé váltak. Hatalmasat esett, 2022 végére, de talán már elérte mélypontját a magyar háztartások fizetőképessége. A rezsicsökkentés részleges megszüntetése a háztartások mintegy negyedének költségvetését veszélyezteti.

2022 decemberére a lakosság pénzügyi vagyona tovább nőtt és az MNB adatai szerint a bruttó 80 ezer milliárd Ft-ot már meghaladja, azaz jóval nagyobb, mint az ez évi várható GDP összege. A költségvetés az év folyamán egyre jobban „rákényszerült” enne a forrásnak a bevonására, újabb és újabb államkötvényeket bocsájtott ki és ez folyamatossá válik.

2022 utolsó negyedére romlottak a gazdaság várható alakulását jelző folyamatok. Az egyre kedvezőtlenebb folyamatok következtében a költségvetési kiigazítása már biztos. A folyó fizetési mérleg még hónapokig deficités marad, a külkereskedelmi mérleg-egyenleg helyzete aggasztó, az irányadó kamatszint – régiós országokhoz viszonyítva is – nagyon magas, a monetáris politika várhatóan lépni fog ennek megoldásában. A költségvetés deficitje az eu-s forrásokból nem javulhat, azok 2022 folyamán elmaradtak, és úgy alakulhat, hogy még 2023-ban is csak kis részben érkezhettek. A gazdaság és az adósságfinanszírozás a forint 2022-ben szélsőséges árfolyam-hullámozása miatt – ahogy 2022-ben is volt - nehéz marad.

A 2022-es év egyértelműen az MNB és a Kormány gazdaságpolitikájának gyors és hatékony összehangolásának nélkülözhetetlen megteremtését sürgette, azaz rövid időn belül a forint helyzetének stabilizálását, és az egy számjegyre csökkenő infláció elérését.

A következő hónapok inflációs hatásaiban nagy szerepet játszanak a bázishatások, továbbá az energiaárak folyamatos csökkenése. Az egyes élelmiszertermékekre bejelentett árcsökkentéssel együtt az infláció fokozatos, majd az év közepétől meredek csökkenésében lehet bízni. Végül is az infláció csökkenésétől és a külső kockázati tényezők javulásától lehetséges lesz a várt monetáris fordulat.

I. Világgazdasági folyamatok – infláció, recesszió, háború

Kockázati tényezők a világgazdaságban

Változatlanul kritikus folyamatok jellemezték a világgazdaságot 2022-ben, ugyanakkor az év végén tapasztalt helyzet alapján a korábban becsült kockázatok kevésbé veszélyeztetik a rövid távú fejlődést. Az egész évet az egyre súlyosbodó Oroszország által kirobbantott Ukrajna elleni háború determinálta. A globális gazdaság növekedésének kilátásai az Európában háromnegyed évszázados béke után kezdett háború miatt kedvezőtlenebbé váltak, és a széles körben bekövetkező lassulás mellett a recesszió veszélye bizonytalanságot okoz. A fejlett gazdaságokban a 40 év óta legmagasabb infláció alakult ki, melyet az energiahelyzet bizonytalansága fokozott. A maginfláció a negyedik negyedévben a fejlett országok többségében már tetőzött és sok országban a fogyasztói árak emelkedésének dinamikája is hónapról-hónapra egyre alacsonyabb lett. A gazdaságpolitika egyik legfontosabb feladata így az infláció mérséklése lett, azzal a feladattal nehezítve, hogy a covid-járvány leküzdése során szinte mindenhol megnövekedett államháztartási hiányt is kezelni, csökkenteni kell. A megoldás, a szigorú monetáris és fiskális politika, amelynek szükségszerű következménye a kereslet csökkenése és a gazdasági növekedés lassulása, ahogy azt 2022 második félévétől mindenhol megtapasztalták. A recesszió kialakulásának egyik oka az energia-ellátási válság volt, amelynek megoldására viszont az Európai Unió tagállamai igyekeztek csökkenteni függőségüket az oroszországi energiaimporttól.

Az ukrajnai háború gazdasági következményei rontották a korábban kedvezőnek várt gazdasági folyamatokat. A világgazdaság fejlődésére alapvető hatású USA bruttó hazai terméke 2022 negyedik negyedévében 0,7 százalékkal nőtt a megelőző negyedévhez, és 1 százalékkal a 2021 utolsó három hónapjához viszonyítva. Az Európai Unió gazdasága stagnált a harmadik negyedévhez képest, és 1,8 százalékkal az előző év azonos negyedévéhez képest. A német gazdaságot az orosz–ukrán háború által okozott energiaár-emelkedés, külföldi beszállítások akadózása súlyosan lelassította, így a GDP az utolsó negyedévre 0,2 százalékkal csökkent a harmadik és 1,1 százalékkal emelkedett a megelőző év negyedik negyedévéhez viszonyítva. Az eurózóna másik nagy gazdaságában, Franciaországban is jelentősen mérséklődött a fejlődés üteme, év végére a bruttó hazai termék 0,1 százalékkal a harmadik negyedévhez és 0,5

százalékkal 2021 év végéhez viszonyítva. A lassú élénkülést jelezheti az eurózóna két másik jelentős gazdaságának negyedéves adata, azaz olasz GDP 0,1 százalékos csökkenése, illetve a spanyol gazdaság 0,2 százalékos növekedése az előző negyedévhez, valamint az olasz 1,7 százalékos és a spanyol 2,7 százalékos előző év azonos negyedévéhez mért bővülése. Kanadában is hasonló, 0,4 százalékkal növekedés volt az előző negyedévhez, és 2,6 százalékos az előző év azonos időszakához mérten. ezzel szemben lassult a koreai gazdaság: a GDP 0,4 százalékkal visszaesett az előző negyedévhez, és csak 1,3 százalékkal nőtt 2021 azonos időszakához viszonyítva. Kínában pedig a bruttó hazai termék 2022 harmadik negyedévéhez képest stagnált, és az egy évvel korábbi azonos negyedévhez képest 2,9 százalékkal nőtt.

Inflációs folyamatok, tendenciák

Az Európai Unió inflációs rátája a 2008-as pénzügyi válság után érezhető ingadozásokat mutatott. Az infláció 2010-ben 1,60 százalék volt, utána azonban emelkedett, majd csökkent, megint emelkedett. Az infláció a legalacsonyabb 2015-ben volt, 0,09 százalék, de ezután fokozatosan növekedett majd 2020-ban ismét alacsony szintre csökkent, mindössze 0,23% lett. Ez lényegében a pandémia okozta gazdasági visszaesés, az abból eredő alacsonyabb keresletnek és az olajárak csökkenésének is következménye volt. 2021-től az infláció újra megugrott, és 1,57 százalékra nőtt, sőt utána már 2,95 százalék lett az Unió átlagos fogyasztói áremelkedése. Az inflációs ráták ingadozásait több tényező is befolyásolta. Az egyik – a már említett - tényező az olajárak alakulása, hiszen a fogyasztói kosárban jelentős az aránya az energiaáraknak. Emellett a gazdasági teljesítmény, a munkaerőpiaci helyzet által alakított keresleti és kínálati viszonyok, és a monetáris politikák is befolyásolták.

Az Unióban a *2022-ben kialakult átlagos 10% körüli infláció mérséklését* - az EKB becslése - csak 2023 év második felére tartják reális célnak, becslések szerint ebben az időszakban 6-7 százalék közötti lesz az infláció. Ebben az évben az infláció meglehetősen ingadozó volt, ez a tagállamok gazdasági változói és a gazdasági erőviszonyok alakulásainak is köszönhető. A legalacsonyabb inflációval Spanyolország (5,5 százalék), Luxemburg (6,2 százalék) és Franciaország (6,7 százalék) büszkélkedhetett. Magyarország a 25 százalékkal a legrosszabb helyen áll, ezt Lettország (20,7 százalék) és Litvánia (20,0 százalék) követte. Az Európai Központi Bank (ECB) az infláció alakulására figyelemmel 2022-ben felkészült az alapkamatok és a likviditás kezelése. az inflációt is befolyásolja. Az inflációt, mint az előző években EKB

a monetáris politikával – a 2023 márciusában 4 százalék közelébe emelt alapkamattal, a hitelprogramok bővítésével és a refinanszírozási program folytatásával kezeli.

A pandémia és az orosz-ukrán háború hatására kialakult gazdasági válság következtében inflációs nyomás nehezedik a fejlett országokra, ugyanakkor az utóbbi három hónap adatai a trend megfordulását tükrözik. Az Európai Unióban a fogyasztói árak *decemberben 10,4* százalékkal, míg az eurózónában 9,2 százalékkal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest. Az Eurostat módszertana szerint számított infláció decemberben az Európai Unió tagországaiban jelentős mértékben eltértek egymástól.

Éves összehasonlításban a harmonizált árindex¹ **2022 decemberében** az Európai Unió 27 tagállamának átlagában 8,1 százalék, az eurózónában 6,9 százalék %, hazánkban 22,1% százalék volt. A fogyasztói árak emelkedése a 20 százalékot Magyarországon kívül egyetlen tagállamban sem haladta meg. A második legmagasabb érték 17,1 százalékkal Litvániában volt, Észtországban 15,7 százalék, Lettországon 15,2 százalék volt a mutató értéke. További hat tagállamban 10 százalék felett volt az infláció, Csehországban 14,8 százalék, Bulgáriában 13,9 százalék, Szlovákiában 13,8 százalék, Lengyelországban 13,4 százalék, Horvátországban 12,3 százalék, Romániában 12,1 százalék. Az Európai Unión belül Magyarországon volt a legmagasabb - 25 százalékos - az infláció és itt emelkedtek a legnagyobb mértékben az élelmiszerárak is, mintegy 40 százalékkal.

A pénzügyi folyamatok alakulása

1967 óta nem volt ilyen jelentős az arany iránti kereslet, ami elsősorban a jegybanki és a lakossági vásárlásoknak köszönhető. Kiemelkedő volt 2022 negyedik negyedéve, régóta nem látott szintű aranyvásárlásokkal. A jegybankok közül a kínai, az egyiptomi, a katarai és az indiai nagy vevő mellett a legnagyobb eladó a kazah központi bank volt. 2022-ben 18 százalékkal 4.741 tonnára emelkedett az arany iránti kereslet, ezzel 11 éves csúcsra emelkedett, amiben meghatározó szerepe volt a jegybankok és a lakosság vásárlásainak.²

¹ az energiahordozók és a feldolgozatlan élelmiszerek nélkül számított fogyasztói árindex, Eurostat - European Statistical Office: <https://ec.europa.eu/eurostat/home>

² HSBC Reserve Management Trends Survey felmérésében megkérdezett 83 központi bank

Az ezermilliárd dolláros devizatartalékokat kezelő központi bankok a geopolitikai feszültségek, - elsősorban az ukrajnai háború miatt kialakult újabb világgazdasági bizonytalanságok - miatt növelik aranykészleteiket. A 7 milliárd dollárnyi devizatartalékot kezelő 83 központi bank több mint kétharmada arra számít, hogy a legtöbb jegybank növelni fogja tartalékait.

Emellett változnak a világ pénzügyi tartalékai is. Kína devizatartaléka, ami a legnagyobb a világon, 3.184 milliárd dollár. A kínai devizatartalékok növekedésének háttérében részben az amerikai dollár gyengülése állt. A kínai jegybank ismertette, hogy az ország aranytartaléka 66,5 millió unciára nőtt márciusban a februári 65,92 millió unciáról. Az aranytartalék értéke eközben a februári 120,28 milliárd dollárról, 131,65 milliárd dollárra emelkedett márciusban.

Oroszországgal szembeni szankciók egyúttal azt is jelentette, hogy az USA, az Egyesült Királyság és az EU pénzügyi szankciókat vezetett be. Ez pedig a szövetségen kívüli központi bankokat arra készítette, hogy tartalékait tekintse át, és ha tudja növelje. Az aranyat hatékony fedezetnek tekintették a magas infláció ellen is, amely a megkérdezettek több mint 70 százalékának legfőbb aggodalma. Feltételezések szerint a kínai renminbi a következő évtizedben a nemzetközi tartalékok jelentős részét teheti ki.

Az MNB számára is fontos a pénzügyi tartalékok minél hatékonyabb alakítása. Az a pénzügyi jelzés, hogy a devizatartalék csupán három hónap import fedezetére lenne elegendő, meghatározó fontosságú teendőket sürget. Ez pedig a 2022-ben megélt árfolyam „hullámvasút” és nemzetközileg is kirívóan magas infláció szigorú monetáris politika alkalmazását indokolja.

A 2022-ben kialakult pénzügyi helyzet, így alapvetően az infláció kezelésre alkalmazott magas kamatok megterhelők a gazdaság, a vállalati szféra számára is. Több más tényező mellett azért is szükséges lenne a kamatszint csökkentése, mert az jelenlegi kiugróan magas, és komoly mértékben fékezi a gazdasági növekedést, alaposan megdrágítja a vállalatok finanszírozásának költségét. Más szempontból a jelzálogpiacon keresztül valamennyi más piacra is kedvezőtlen hatást fejt ki, azaz egy hosszú távon fennmaradó magas kamatszintek komoly reálgazdasági kockázattal jár.

A megoldás azonban az infláció csökkenésének folyamata, amellyel együtemben lehetne érdemi kamatcsökkentést végrehajtani, enélkül a forint reálfelértékelődése következne be. Az MNB monetáris politikájában azt kell elérnie, hogy ne a korábbi „forró pénzek” által támasztott keresletre számíton a gazdaság, hanem a hosszabb távú beruházások, befektetések, üzleti tervek megvalósulását ne hátráltassa a finanszírozási költségek magas szintje, ne romoljanak tovább az exportfeltételek.

2022-ben a monetáris politika számára esély nyílt a kamatemelési ciklus lezárására. Ezt feltehetően lehetővé teszi majd, hogy az előretékintő reálhozam már pozitív. Emellett az inflációs kockázatok kiegyensúlyozottá váltak, és – ahogy az MNB szakértő látják - javult a monetáris transzmisszió az fx-swap és az állampapírpiacon.

A vállalati szféra arra számít, hogy a külkapcsolatokban a szállítási költségek, a nyersanyag- és energiaárak csökkenni fognak, a termelési láncokat érintő nehézségek lazulnak, és nemutolsó sorban a globális gazdaságban a növekedés lassulásával a külső infláció jelentősen visszaesik.

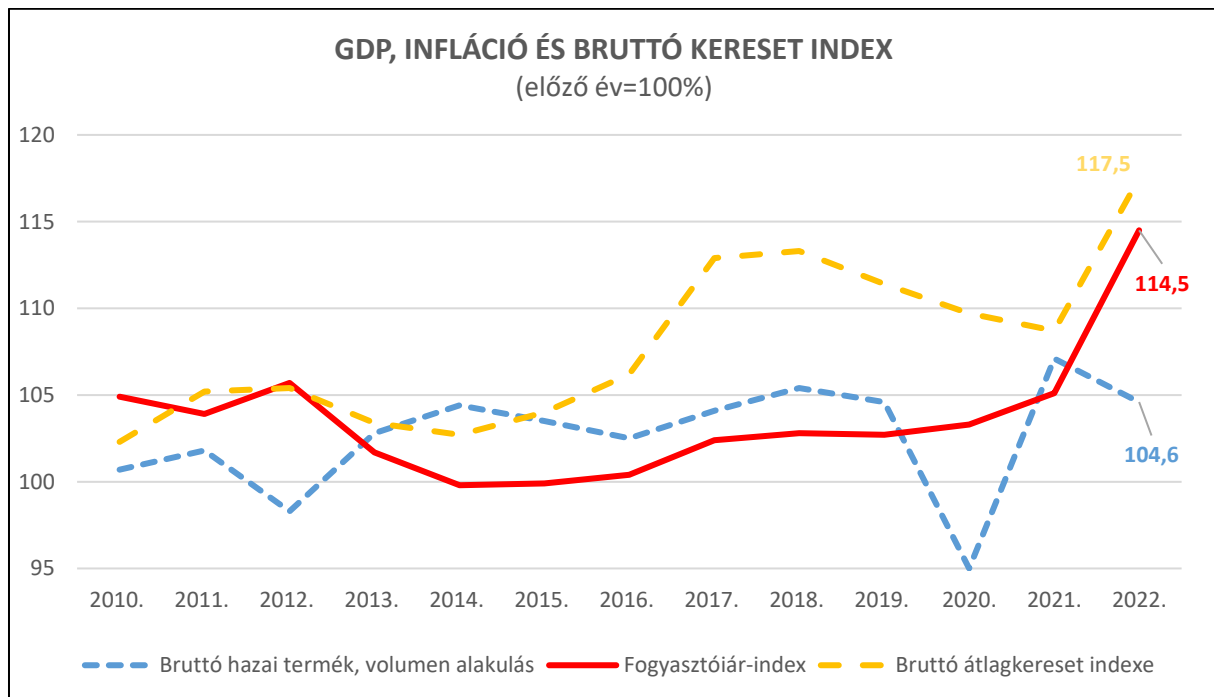
Romló európai tendenciák

A foglalkoztatottság szintje az Európai Unióban a múlt évben elérte a koronavírus járvány előtti mértéket és kissé csökken munkanélküliség is. Az Európai Unió munkanélküliségi aránya 2022 decemberben 6,1 és ezen belül az eurózónáé 6,6 százalék volt. Spanyolországban 13,1 és Görögországban 11,6 százalékot mértek. Az uniós átlag felett volt a munkanélküliség Olaszországban (7,8 százalék), Cipruson (7,7 százalék), Svédországban (7,5 százalék), Finnországban 7,2(százalék), Lettországon 7,1(százalék), Franciaországban (7,1 százalék), Portugáliában (6,7 százalék), Horvátországban (6,4 százalék) volt a munkanélküliségi arány.

A pandémia következtében jelentős foglalkoztatási nehézségek adódtak valamennyi fejlett országban is, a munkanélküliség sok helyen érezhetően megnőtt. A 2020 év eleji kedvező átlagos 3,5 százalék körüli munkanélküliségi rátát 2022 év végén mérték ismét a gazdaságilag fejlett országokban, így az Amerikai Egyesült Államokban is. A munkanélküliségi ráta 2022 decemberében pl. Japánban 2,5 százalék, Norvégiában 3,8 százalék volt.

II. A magyarországi reálfolyamatok jellemzői

A magyar gazdaság 2022 közepére nehéz gazdasági helyzetbe került. A fiskális és monetáris gazdaságpolitika polémiája egyre erősebbé vált. Az ikerdeficit, az energiaellátás várható nehézségei, az infláció elszabadulásának már látható folyamata, a kamat és árfolyam alakulásának folyamata és a külső gazdasági kapcsolatok veszélyei nyilvánvalóvá váltak. Ezek a kockázatok az év közepe óta szinte egyidejűleg és egymás hatását erősítve nehezítették a gazdaság működését és sújtották a társadalmat. A következmények okai között az egyik súlyos – az év során megoldatlan maradt – a költségvetést alapjaiban felforgató finanszírozás hiány, amely az Európai Unióból várt források elmaradása jelentett. A nélkülözhetetlen forrásoknak a piaci alapon történő megszerzése erőteljes bizalmatlanságot alapozott meg a hitelminősítők értékeléseiben. A 2022. év elején megvalósult jelentős lakossági jövedelem kiáramlás az állam gazdasági mozgásterét nagy mértékben leszűkítette.

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A gazdasági előrejelzések az év végéig rendszeresen és negatív irányba módosultak. A költségvetés korábbi megbízhatósága megrendült. A megelőző év tavaszi ülészakának végén

jóváhagyott 2022 évi költségvetési törvényt többször és jelentősen módosítani kellett, az abban meghatározott 5,2 százalékos infláció, a 3,5 százalékos államháztartási hiány, a 4,1 százalékos gazdasági növekedés, a 377,1 forint/euró árfolyam teljesülése teljesen ellehetetlenedett. Az év végén veszélyhelyzeti kormányrendelettel módosult is a költségvetési törvény, jelentős mértékben átírva a költségvetés korábbi előirányzatait.

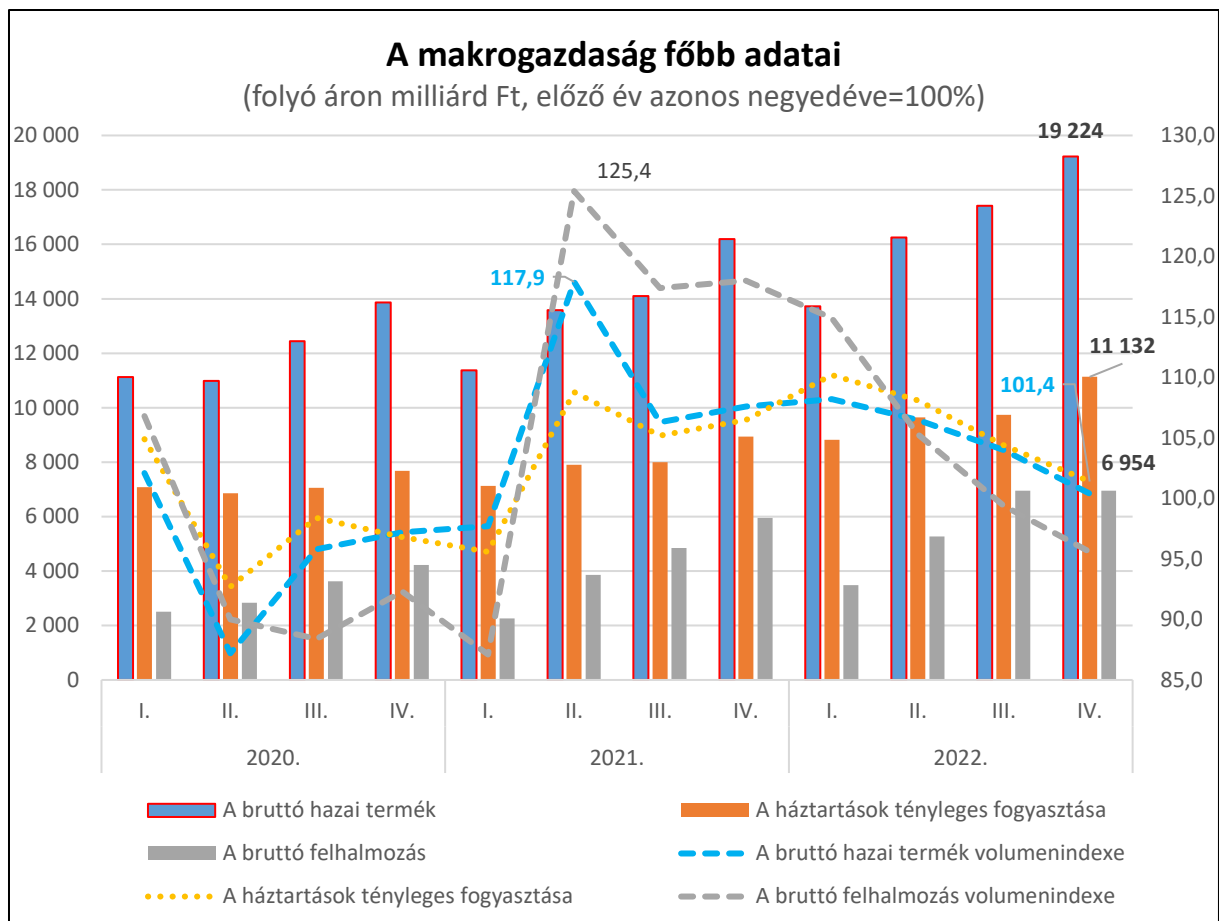
A fiskális politika nehézségei mellett nagy súllyal jelentkeztek az egyre romló monetáris problémák, a gyorsan emelkedő infláció és a forint árfolyamának jelentős leértékelődése. A forint folyamatos leértékelésének politikája 2022 tavaszáig növelte a gazdaságpolitikai mozgásterét, de a magas – 25 százalék körüli - infláció kialakulásával a forint árfolyammozgását csak korlátozottan tudja befolyásolni a jegybank. Így bár 2022-ben nagy mértékű alapkamat-emelés történt, mégis a magyar fizetőeszköz nem várt mértékben értékelődött le. **A 2022-es év egyértelműen az MNB és a Kormány gazdaságpolitikájának gyors és hatékony összehangolásának nélkülözhetetlen megteremtését sürgette, azaz rövid időn belül a forint helyzetének stabilizálását, és az egy számjegyre csökkenő infláció elérését.**

A gazdasági visszaesés, recesszió

2022-ben a **bruttó hazai termék értéke** folyó áron 66.387 milliárd forintot ért el. A GDP volumene 4,6 százalékkal nőtt 2021-hez képest és a naptárhatással történt kiigazítással is 4,6 százalékkal emelkedett a gazdaság teljesítménye.

A *termelési oldalon* az ipar hozzáadott értéke 5,4 százalékkal, az építőiparé 3,0 százalékkal, a szolgáltatásoké 7,2 százalékkal emelkedett, de a mezőgazdaság volumene 31,2 százalékkal csökkent.

A növekedéshez a szolgáltatások 4,1 százalékponttal, az ipar 1,0 százalékponttal, az építőipar 0,2 százalékponttal járult hozzá, míg a mezőgazdaság teljesítménye 1,0 százalékponttal csökkentette azt.

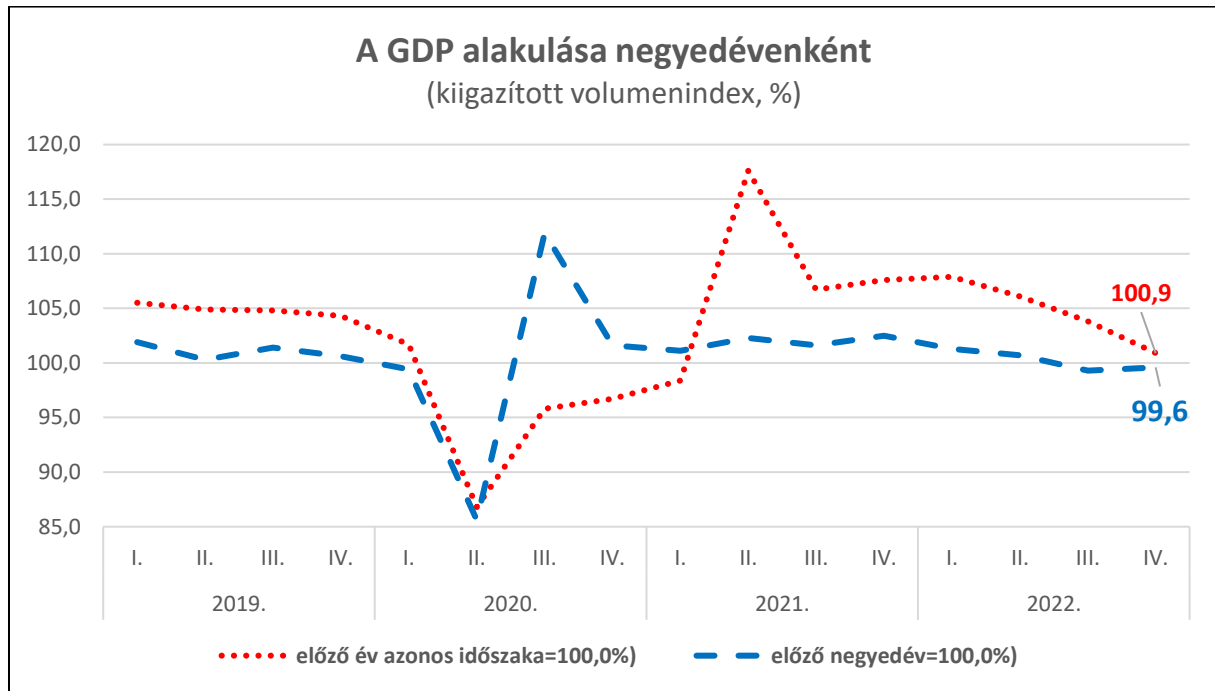
Forrás: KSH, saját szerkesztés

A felhasználási oldalt vizsgálva a háztartások tényleges fogyasztása 6,0 százalékkal növekedett, de a közösségi fogyasztás 0,2 százalékkal esett vissza. Mindezek együttesen eredményezték, hogy 2022-ben a végső fogyasztás volumene 5,0 százalékkal lett magasabb. A bruttó felhalmozás 1,4 százalékos összes bővülésén belül a bruttó állóeszköz-felhalmozás növekedése 2,2 százalékos, az export volumene 10,3 százalékos, az importé 9,5 százalékos.

A gazdaság növekedését a végső fogyasztás 3,5 százalékponttal, a bruttó felhalmozás 0,4 százalékponttal, míg a külkereskedelmi export-import forgalom egyenlege 0,7 százalékponttal segítette.

A 2022 év gazdaság teljesítményének alakulása is jelzi a nehézségek halmozódását. Az első negyedévben a bruttó hazai termék 1,6 százalékkal emelkedett az előző negyedévhez, és 7,9 százalékkal 2021 első negyedévéhez képest. A második negyedévben a GDP 0,8 százalékkal nőtt az első negyedévhez, és 6,3 százalékkal a megelőző év második negyedévéhez viszonyítva. A harmadik negyedévben a bruttó hazai termék 0,4 százalékkal zsugorodott a második

negyedévhez és 4,1 százalékkal nőtt az előző év harmadik negyedévéhez viszonyítva. Az év utolsó negyedévében pedig a GDP ismét 0,4 százalékkal esett vissza a harmadik negyedévhez, és 0,8 százalékkal 2021 negyedik negyedévéhez mérve.

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Az év második felében egyértelműen az orosz-ukrán háború gazdasági következményeinek érvényesülése mellett a gazdaságpolitikai korrekció és a bázishatás is csökkentette a növekedés ütemét. Éves szinten a rendkívül magas, 14,5 százalékot elérő éves infláció mellett a GDP még 4,6 százalékkal bővült, de mindenképpen súlyos teher a továbbiakra a következő félév várható gazdasági visszaesése és szerencsés körülmények között az év egészét tekintve a stagnálás.

Súlyos kockázati tényező a 2022 évinél magasabb, 17-20 százalék-os infláció. Mindezek figyelembe véve, azaz a nagy mértékben megnövekedő adósságszolgálat, a romló reálkeresetek és az uniós források hiánya fokozódó gazdasági-társadalmi feszültségeket okozhat. A gazdasági környezet bizalmatlanságának fokozódása, a társadalomban a jövedelmi olló szélesedése, a közszolgáltatások romlás valós kockázatai a következő időszaknak.

Külgazdasági folyamatok hatásai

A **külkereskedelmi** árukivitel volumene 2022 év tizenkét hónapjában 2021-hez viszonyítva 5,9 százalékkal és a behozatalé 6,4 százalékkal emelkedett. A 2022. évi külkereskedelmi termékforgalomban a második fél évben hónapról hónapra egyre nagyobb hiány keletkezett.

A termékek külkereskedelmi forgalmának egyenlege 10,2 milliárd euróval romlott. A külkereskedelmi áruforgalom hiánya 8,6 milliárd euró volt. A termékforgalom forintban mért árszínvonala a kivitelben 23 százalékkal, a behozatalban 32 százalékkal nőtt 2021-hez viszonyítva. A külkereskedelmi cserearány 6,5 százalékkal romlott. A forint jelentősen gyengült az euróhoz képest 9,2 százalékkal, a dollárhoz viszonyítva 23 százalékkal.

A **szolgáltatás-külkereskedelem** értéke 2022 január-december között a kivitelben 29,5 milliárd euró (azaz 11,6 ezer milliárd forint), a behozatalé 20,4 milliárd euró (azaz 8,0 ezer milliárd forint) volt.

A kivitel értéke 28 százalékkal (azaz 6,5 milliárd euróval), a behozatalé 20 százalékkal (azaz 3,4 milliárd euróval) emelkedett.

2022 decemberében az export volumene 0,6 százalékkal nőtt az előző hónaphoz, és 8,8 százalékkal az egy évvel korábbihoz képest. Az import volumene 5 százalékkal csökkent az előző hónaphoz, és 5,9 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva.

2022-ben az Európai Unió tagállamaiba a kivitelünk volumene 7,4 százalékkal, az onnan érkező behozatal 6,9 százalékkal bővült. A múlt évben az Unión kívüli államokba irányuló export volumene 1,1 százalékkal, az onnan származó importé 6,9 százalékkal nőtt a megelőző évhez képest.

A **külkereskedelmi mérleg** múlt évi passzívuma 3.383 milliárd forintot, illetve 8.592 millió eurót tett ki; az egyenleg jelentősen, 3.967 milliárd forinttal, illetve 10.215 millió euróval kedvezőtlenebb mint 2021-ben volt. A külkereskedelmi forgalom forintban mért árszínvonala a kivitelben 23 százalékkal, a behozatalban 32 százalékkal nőtt, a cserearány 6,5 százalékkal romlott. A forint az euróhoz képest 9,2 százalékkal, az amerikai dollárhoz viszonyítva 23 százalékkal gyengült.

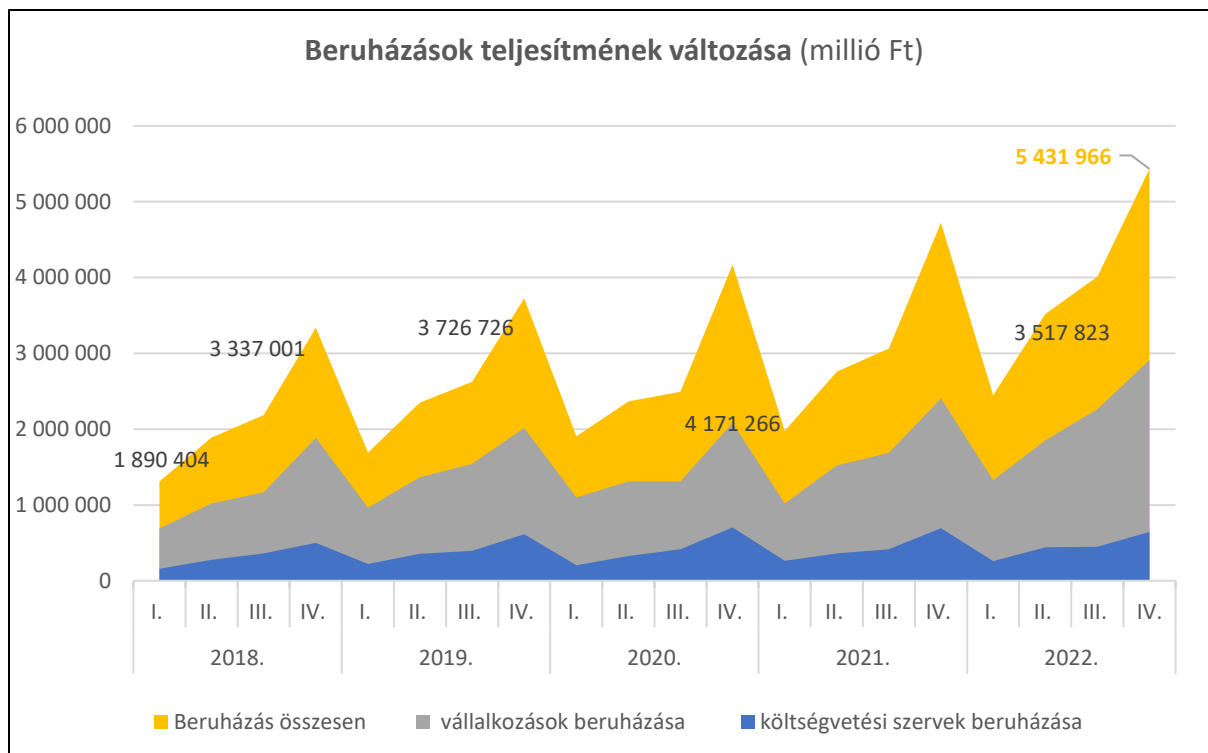
A külkereskedelmi termékforgalom felét képviselő gépek és szállítóeszközök kivitelének euróban mért volumene 12,9 százalékkal, a behozataluk 9,1 százalékkal nőtt. Ebben az

árufőcsoportban a híradástechnikai készülékek exportja 3,6 százalékkal, a villamos gépeké és készülékeké 28,7 százalékkal, az energiafejlesztő gépeké és berendezéseké 19,1 százalékkal, a közúti járműveké 13,3 százalékkal nőtt. A feldolgozott termékek exportja 2,3 százalékkal, az importja 7,4 százalékkal nőtt. A gyógyszerek kivitele 11,5 százalékkal emelkedett, behozataluk 1,6 százalékkal mérséklődött. A járműiparhoz kapcsolódó gumitermékek exportja 17,3 százalékkal, importjuk 10,8 százalékkal bővült. A műanyag alapanyagok kivitele 0,3 százalékkal, behozataluk 17,9 százalékkal nőtt.

Az energiahordozók importvolumene 2022-ben 9,8 százalékkal csökkent. A nagy áremelkedés következtében a kőolaj behozatala 31,6 százalékkal, a villamos energiáé 133,4 százalékkal, a földgázé pedig 214,8 százalékkal emelkedett. Az exportban a harmadik legnagyobb volumenű áru-főcsoport az élelmiszerek, italok és dohánytermékek. Ezek exportvolumene 2,9 százalékkal csökkent, az importjuké 12,3 százalékkal nőtt. A gabona és a gabonakészítmények export volumene 11,1 százalékkal, a tejtermékeké és a tojásé 37,9 százalékkal, a húsé és a húskészítményeké 18,7 százalékkal, az élőállatoké 14,2 százalékkal emelkedett 2021-hez viszonyítva.

Beruházások alakulása

A beruházási tevékenység az Európai Uniótól érkezett támogatások eredményeképpen 2017-től három éven keresztül dinamikusan bővült. A fejlesztések többsége a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások felhalmozási teljesítményében mutatkozott meg, és a nemzetközi konjunktúrával együtt erőteljesen nőtt. A bővülő tendencia 2019 második felétől az uniós források csökkenő igénybevétele miatt lassult, sőt a nemzetgazdaság beruházási tevékenységében 2020 második negyedétől a koronavírus járvány hatására számottevő visszaeséstörtént. 2021-ben újra növekedésnek indultak a beruházások és 6 százalékkal bővült volumenük, mégpedig az építési beruházásoké 4,4 százalékkal, a gépberuházásoké 8,8 százalékkal. Ez a lendület azután folytatódott még 2022 első félévében is, amikor a beruházások volumene 5,7 százalékkal, ezen belül az építési beruházásoké 4,6 százalékkal, míg a gépberuházásoké 7,7 százalékkal emelkedett.

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A nemzetgazdasági beruházások volumene 2022-ben az előző évhez viszonyítva 1,0 százalékkal, ezen belül az építési beruházásoké 1,7 százalékkal, a gép- és berendezés-beruházásoké 0,2százalékkal bővült. A beruházási teljesítmény a beruházások 54 százalékát kitevő, és 50 fő feletti foglalkoztatottal rendelkező vállalkozások körében 3,9 százalékkal bővült, de a költségvetési szerveknél 16 százalékkal csökkent.

2022-es év tizenkét hónapjában összesítve csökkentek a beruházások. Hat nemzetgazdasági ágban azért bővült a beruházási volumen. Így a legjelentősebb beruházó ágak közül a teljesítményérték csaknem három tizedét realizáló feldolgozóiparban 21 százalékkal, a beruházások teljesítményértékének több mint ötödét jelentő ingatlanügyletek ágban 4,4 százalékkal. Ezzel szemben a nemzetgazdasági beruházások 12 százalékát képviselő szállítás-raktározás területén 7,9 százalékkal csökkent a volumen. A feldolgozóiparban, az ingatlanügyletek területén és a szállítás-raktározás nemzetgazdasági ágakban az összes beruházás több mint hattizede valósult meg.

A kereskedelemben - amely a beruházások negyedik legnagyobb területe – érezhetően, mintegy 8,7 százalékkal visszaesett a volumen, és ehhez hasonlóan, 9,8 százalékkal mérséklődtek a közigazgatás beruházásai is.

A mezőgazdaságban – amely a beruházás szempontjából a hatodik legnagyobb részarányú nemzetgazdasági ág – ugyanakkor 6,6 százalékkal bővültek, és ennél kevésbé, 1,3 százalékkal nőttek az építőipar fejlesztései is.

2022-es év negyedik negyedévében a beruházások volumene 5,5 százalékkal mérséklődött az előző negyedévhez, és 6,3 százalékkal az előző év azonos időszakához viszonyítva. A negyedik negyedévben az építési beruházások volumene 6,6 százalékkal, a gépberuházásoké 5,5 százalékkal csökkentek az előző év negyedik negyedévéhez viszonyítva. A regisztrált beruházási tevékenység főként a külföldi érdekeltségű vállalkozások és a lakosság fejlesztéseinek tudható be, ezzel szemben a közszférában végrehajtott fejlesztéseké jelentősen csökkent. A beruházási teljesítmény egynegyedét képviselő feldolgozóipari fejlesztések 20,7 százalékkal nőttek az egy évvel azelőttihez viszonyítva, ebben jelentős része volt a korábban elindult fejlesztéseknek a villamos berendezések gyártásában és a járműiparban.

A mezőgazdasági beruházások 6,6 százalékkal nőttek, ezen belül a negyedik negyedévben 8,1 százalékkal mérséklődtek. Az építőipari beruházások 1,3 százalékkal emelkedtek, ezen belül a negyedik negyedévben 13,8 százalékkal visszaestek, A kereskedelem és gépjárműjavítás beruházásai 8,7 százalékkal, ezen belül a negyedik negyedévben 13,1 százalékkal bővültek. A turizmus beruházásai 4,4 százalékkal, ezen belül a negyedik negyedévben 17,1 százalékkal nőttek. A szállítás, raktározás fejlesztései az év egészében 7,9 százalékkal, és az utolsó negyedévben 20 százalékkal lettek nagyobbak. A stadion- és sportcsarnok építések átmeneti mérséklődése miatt a művészet, szórakoztatás, szabadidő eltöltés területén a beruházások 27,7 százalékkal, ezen belül a negyedik negyedévben 37,7 százalékkal visszaestek.

2022-es év beruházásainak az is jellemzője volt, hogy a költségvetési szervek fejlesztései jelentősen - 15,8 százalékkal, ezen belül a negyedik negyedévben 28,4 százalékkal – visszaestek az előző évhez képest. De visszaestek a beruházások a vízellátásban és hulladék gazdálkodásban is, volumenük az uniós források hiánya miatt 10,5 százalékkal, ezen belül a

negyedik negyedévben 8,2 százalékkal. Visszaesett a beruházási volumen a közigazgatásban és a védelmi ágazatban is, 9,8 százalékkal. Ezen belül a negyedik negyedévben 17,4 százalékkal, jelentősen visszaesetek a beruházások az egészségügyben és a szociális ellátásban, 28,9 százalékkal, sőt a negyedik negyedévben 43,5 százalékkal. Csökkent a beruházási volumen az oktatásban is 5,9 százalékkal, sőt 2022 utolsó negyedévében 23,8 százalékkal.

A gazdaságban működő vállalatok

2022-ben a nehezülő gazdasági környezet, a hitelezési lehetőségek kényszerű szűkülése, a kereslet és kínálat diszharmóniája, a vállalati szektorban erős bizalmatlanságot okozott. Egyre inkább hangsúlyossá válik hogy erős hazai vállalati szektor nélkül Magyarországnak nehéz túllépni a régiós összeszerelő üzem szerepén. Bár érthető, hogy a kormány ösztönzi a magyar gazdaság minél több területén megjelenő hazai tulajdont. A tapasztalat - és a vállalati vezetők véleménye - azonban arra utal, hogy míg a régió más országaiban versenypiaci körülmények között erősödtek meg és emelkedtek fel hasonló cégek, addig nálunk az állam bábáskodása és az adófizetői pénzek felhasználása mellett történik ez a folyamat. 2022-ben a gazdasággal kapcsolatos romló vállalati bizalom alakulását alapvetően az energia válság, a háború által kiváltott kedvezőtlen folyamatok alakították.

Vajon mire számítanak a cégek pl. az infláció alakulásával kapcsolatban? Hogyan árazzák a 2022-es tapasztalataik alapján tevékenységeiket?

A tagállamok éves inflációja közötti nagy eltérést részben nem az idejű árfolyamok magyarázzák, hanem az egy évvel korábbi, az un. bázis időszakban történt események. 2022 pedig az energiaválság mélyülésével azáralakulást tekintve is igen változatos időszak volt. mindegyik ország más-más intézkedéseket hozott, különböző időkben az energia- és élelmiszer-ársokk mérséklésére, esetenként a fogyasztói árakban történő érvényesítésére. Ezek jelentősen befolyásolják a viszonyítási alapot. Erős beavatkozások történtek - hatósági árváltozás, árstop, áfa-változás, támogatás stb. - szinte mindenhol, de nagyon eltérő hónapban. Ahol 2022 áprilisban történtek komoly áremelések, ott az ez évi áprilisi árindexek visszaesnek, mert a viszonyítási alap hirtelen megváltozik.

Magyarországon a 2022 második felében magasra emelkedő átárazási hajlandóság még igen nagy maradt a következő év elején. Az inflációs pszichózis, a „beragadt” várakozások visszafelé tekintő árazást okoznak, és ez pedig kockázatot jelent a dezinfláció mérséklődésére.

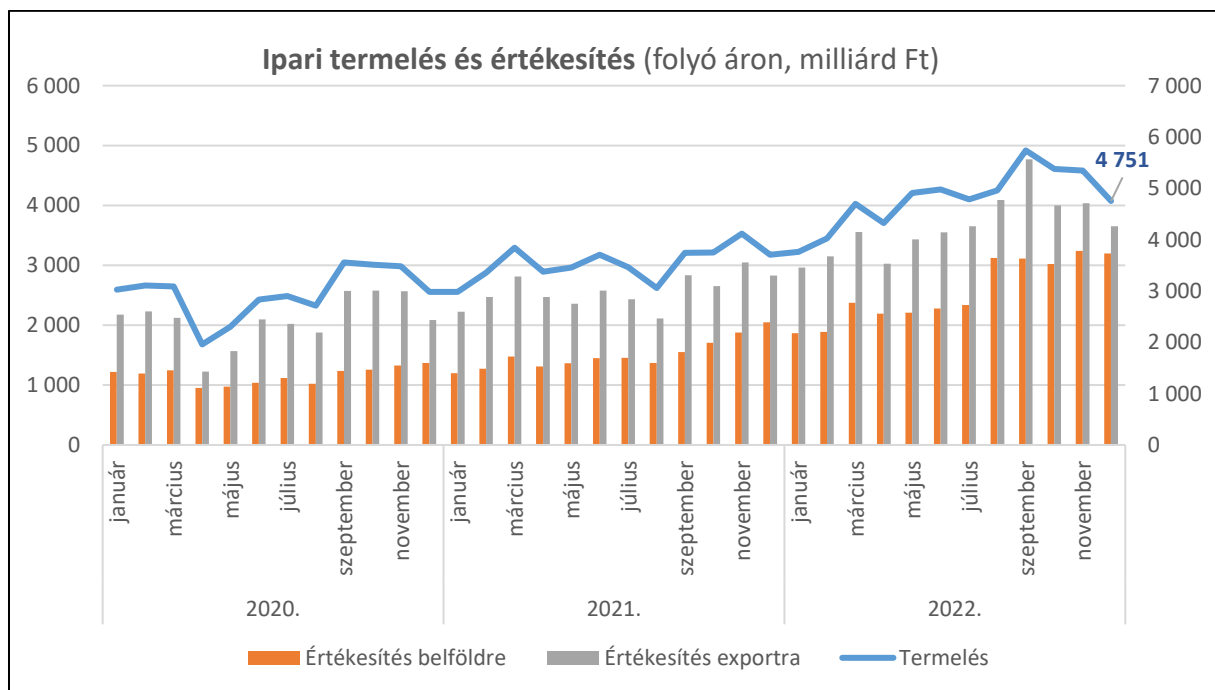
Az erős év eleji átárazásoknak valós veszélye van, az élelmiszerek nélkül számított, adószűrt maginfláció 2023 márciusában a második legmagasabb volt az elmúlt évtizedben. Elsősorban a piaci szolgáltatások inflációja lesz kérdése, hiszen a magas bázisok miatt az év második felére már kódot az infláció csökkenése, bár mértéke bizonytalan. 2024 elejére lehet komoly veszélye az árak alakulásának, vajon a magyarországi infláció további lépések nélkül „beragad” a kirívóan magas - 6-10 százalék közötti - szinten, vagy visszatér amgazdaság az árstabilitáshoz. Ebben nem kis szerepe lehet a vállalatoknak és a monetáris-fiskális politika összhangjának.

III. Az egyes ágazataink helyzetének alakulása

Ipari termelés visszaesése

Az ipari termelés 2022-ben 5,8 százalékkal bővült a 2021 évi 9,5 százalékos növekedés után. Ezen belül a feldolgozóipari kibocsátás 5,8 százalékkal, az energiaipari 1,2 százalékkal, míg a súlyában szerényebb bányászaté 9,0 százalékkal egy év alatt.

2022-ben a *feldolgozóipari termelés* folyó áron mintegy 52 ezer milliárd forint volt, és a termelés összesített volumene az folyamán minden hónapban meghaladta az egy évvel korábit. A termelés volumene a tizenhárom alág közül négyben csökkent, míg a többiben 0,7 és 36 százalék közötti mértékben nőtt, leginkább a villamos berendezések gyártásában. A gépjárműgyártás – mint a legnagyobb alág - kibocsátása 14,6 százalékkal bővült. A számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásban 9,0 százalékos, az élelmiszer, ital és dohánytermék gyártásban 6,6 százalékos volt a növekedés.

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Az ipari export volumennövekedése a 2021 évi 8,9 százalékos növekedést követően 2022-ben 8,0 százalékkal bővült. A teljes ipari értékesítés 59 százaléka, ezen belül a feldolgozóipari értékesítés 71 százaléka a külpiazi forgalom eredménye. A feldolgozóipar exportja 8,4 százalékkal nőtt 2021-hez viszonyítva. Ezen belül a 30 százalékos részarányt jelentő járműgyártás kivitelének volumene 15,5 százalékkal nőtt. A kivitelben 14 százalékos súlyt képviselő számítógép-, elektronikai-, optikai termékgyártás exportja 8,5 százalékkal nőtt. Legjobban a villamos berendezés gyártásának kivitele csökkent, 40 százalékkal, míg a járműkivitel növekedése 34 százalékos volt.

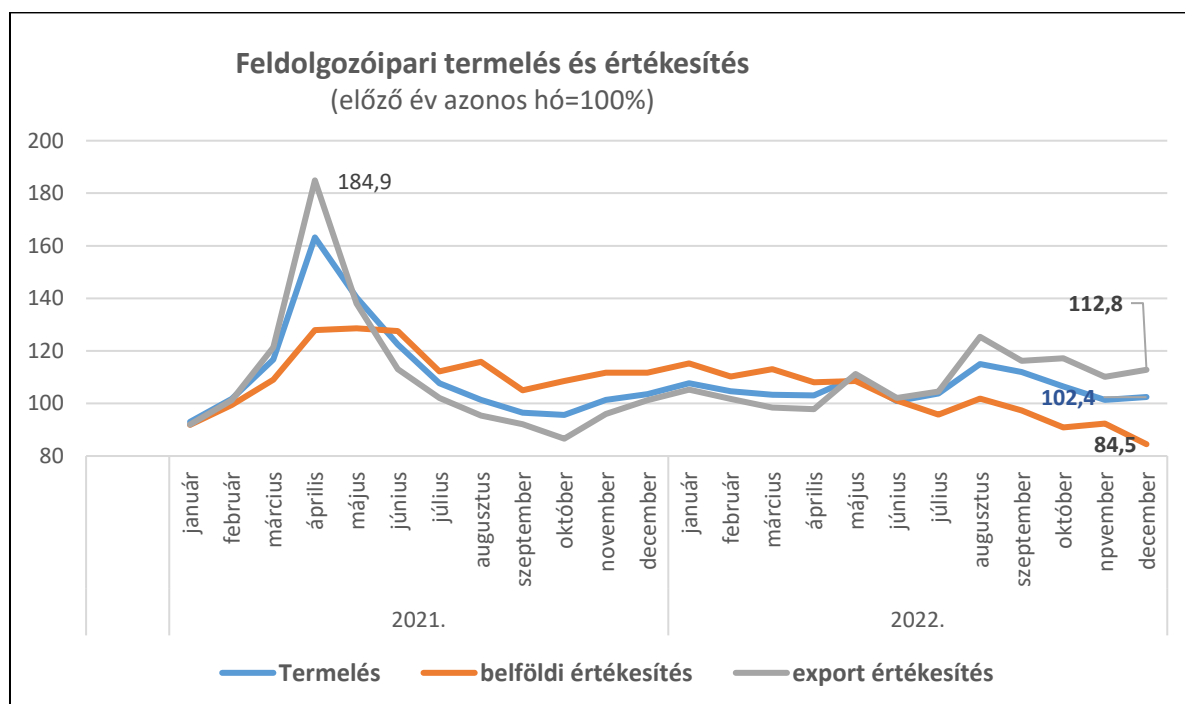
Az ipar belföldi értékesítése összességében 3,6 százalékkal, ezen belül a feldolgozóipari értékesítés 0,3 százalékkal emelkedett. A feldolgozóipar hazai értékesítésének 24 százalékát adja az élelmiszer, ital és dohánytermék gyártása, amelynek belföldi eladásai 2022-ben 1,2 százalékkal haladták meg az előző évit. Az értékesítési volumenben a második legnagyobb -17 százalékos részarányt elérő - kocszgyártás, kőolaj-feldolgozás belföldi eladásai 2022-ben viszont 3,8 százalékkal csökkentek.

Regionálisan vizsgálva az ipari termelést, a Dél-Dunántúlon 0,6 százalékkal és Észak-Alföldön 1,1 százalékkal csökkent, ezzel szemben a többi régióban 2,0 és 14,2 százalék közötti volt a volumennövekedés, a legnagyobb pedig a Pest régióban.

Az előző évhez viszonyítva az *ipari termelői árak* összességében 33,7 százalékkal növekedtek. A belföldi értékesítés árai átlagosan 51,7 százalékkal, ezen belül a feldolgozóipari árak 33,2 százalékkal és az energiaipari árak – nagyon komoly mértékben - 99,2 százalékkal emelkedtek. Az ágazatok rendeltetés szerinti csoportjai közül egy év alatt az ipar belföldi értékesítési árai az energia- és tovább-felhasználásra termelő ágazatokban 69,0 százalékkal, a beruházási javakat gyártó ágazatokban 14,6 százalékkal, és a fogyasztási cikkek előállító ágazatokban 28 százalékkal emelkedtek. Az ipari export értékesítési árai 2022 végén 24,5 százalékkal, ezen belül a feldolgozóipar árai 20 százalékkal lettek magasabbak.

A hazai *ipari termelői árak* decemberben 0,1százalékkal csökkentek az előző hónaphoz, és jelentősen, 34,9 százalékkal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest. 2022 évben a termelői árak 33,7 százalékkal haladták meg az egy évvel korábbi. Decemberben a kőolaj-feldolgozásban több mint másfélszeresére, 67,2 százalékkal emelkedtek az árak az egy évvel korábbihoz viszonyítva, és a többi ágban is nőttek, így az élelmiszeriparban 45,2 százalékkal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 30,1 százalékkal, a vegyiparban 27 százalékkal, a gumi- és

műanyagiparban 26,2 százalékkal, a gyógyszeriparban 23,7 százalékkal, a fémfeldolgozásban 22,1 százalékkal, a gépgyártásban 20,5 százalékkal, a villamos berendezés gyártásban 19,5százalékkal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 17 százalékkal, a bőr- és textiliparban 16,8 százalékkal, a járműgyártásban 15,6 százalékkal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 10,5 százalékkal. Összességében a feldolgozóiparban 23,2 százalékkal, az energetikai szakágazatokban több mint kétszeresükre, 114,3 százalékkal nőttek egy év alatt a termelői árak.

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Az **ipari export** értékesítési **árak** 2022 decemberben 0,8 százalékkal mérséklődtek az előző hónaphoz, és 20,7 százalékkal nőttek a 2021 decemberéhez képest. A kiviteli árak 24,5 százalékkal haladták meg az egy évvel korábbit. Decemberben a kőolaj-feldolgozásban több mint másfélszeresükre, azaz 54,6 százalékkal nőttek az exportrelációban érvényesített árak az előző év azonos időszakával összehasonlítva, és a többi ipari ágazatba is emelkedtek, így az élelmiszeriparban 41,3 százalékkal, a gyógyszergyártásban 26,3 százalékkal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 24,7 százalékkal, a gumi- és műanyagiparban 23,7 százalékkal, a fémfeldolgozásban 22 százalékkal, a gépiparban 21,6 százalékkal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 21,5 százalékkal, a vegyiparban 20,1 százalékkal, a villamos

berendezés gyártásban 19,2 százalékkal, a bőr- és textiliparban 17,5 százalékkal, a járműiparban 15,4 százalékkal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 10,6 százalékkal. A feldolgozóipar kiviteli értékesítési árai összességében 19,5 százalékkal, az energetikai ipar árai pedig 42,9 százalékkal magasabb, mint a megelőző időszakban.

Az *ipar belföldi* értékesítési *árai* 2022 decemberében 1,2 százalékkal emelkedtek novemberhez viszonyítva és 62,9 százalékkal a 2021. decemberéhez mérve. 2022 év összességében az árak 51,7 százalékkal haladták meg az előző évit. Decemberben a kőolaj-feldolgozásban 72,4 százalékkal, az élelmiszeriparban 48 százalékkal, a vegyiparban 41,5 százalékkal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 37 százalékkal, a gumi- és műanyagiparban 30,7 százalékkal, a fémfeldolgozásban 22,3 százalékkal, a villamos berendezés gyártásban 21,9 százalékkal, a járműgyártásban 17,4 százalékkal, a gépgyártásban 13,6 százalékkal, a bőr- és textiliparban 13,1 százalékkal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 10,8 százalékkal, a gyógyszergyártásban 8,8 százalékkal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 7,1 százalékkal emelkedtek a belföldi értékesítési árak az előző év azonos időszakához viszonyítva. A feldolgozóiparban összességében 34,5 százalékkal, az energetikai iparban közel két és félszeresükre, 130,4 százalékkal lettek magasabbak a belföldi értékesítés árai.

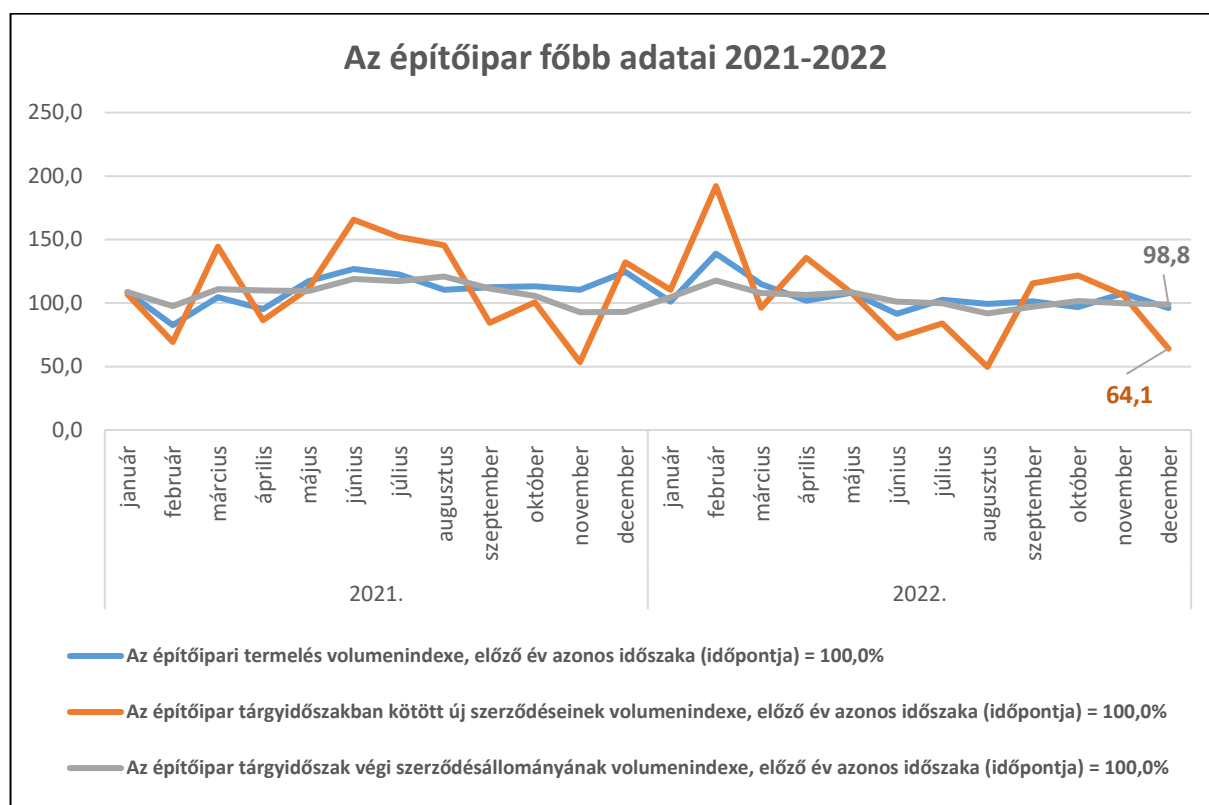
Építőipar helyzete

Az **építőipari termelés** az előző évhez képest 2022-ben összességében 3 százalékkal bővült. Ezen belül érezhetően eltérő, hogy az épületek építésének volumene 6,3 százalékkal emelkedett, míg az egyéb építményeké 1,4 százalékkal esett vissza. Az új szerződéskötések volumene 2022-ben összességében 3,1 százalékkal volt alacsonyabb, ezen belül az épületek építésére 10,3 százalékkal magasabb volumenben, míg az egyéb építményekre 17,3 százalékkal kötöttek alacsonyabb volumenben szerződéseket.

2022 decemberében az építőipari termelés volumene 3,7 százalékkal esett vissza az előző hónaphoz, és 3,9 százalékkal az előző év utolsó hónapjához viszonyítva. A múlt évben 3 százalékkal nőtt az építőipari kibocsátás, mégpedig az épületek építése 6,3 százalékkal emelkedett, míg az egyéb építményeké 1,4 százalékkal csökkent.

Az ágazat **teljes szerződésállománya** 2022 év végén 1,2 százalékkal kisebb volt az egy évvel korábbinál, azaz ezen belül az épületek építésére irányulóké 13,9 százalékkal emelkedett, az egyéb építményeket célzóké 10,6 százalékkal elmaradt a 2021 évi állománytól. Az építőipari vállalkozások **új szerződéseinek** volumene 35,9 százalékkal elmaradt decemberben az egy évvel korábitól, mégpedig az épületek építésére kötött szerződések volumene 4,5 százalékkal, az egyéb építmények létrehozására szolgálóké pedig 59,3 százalékkal csökkent.

Az **építőipari termelői árak** éves szinten 24,5 százalékkal nőttek. Az építőipari árak 2022 negyedik negyedében 4,6 százalékkal emelkedtek az előző negyedéhez, és jelentősen, 26,2 százalékkal az előző év utolsó negyedéhez viszonyítva. Az épületek építésénél érvényesített árak 27,6 százalékkal, az egyéb építményeknél kialakult árak 22,6 százalékkal, a speciális szaképítésnél létrejött árak pedig 27,5 százalékkal haladták meg az előző évi időszak szintjét.

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A **lakásépítések száma** 2022 folyamán enyhén növekedett, de főleg a fővárosban koncentráltak az új építési engedélyek.

Az országban 20.540 új lakás épült, ez 3,2 százalékkal több, mint egy évvel megelőzően. A kiadott építési engedélyek és az egyszerű bejelentések alapján építendő lakások száma 35 ezer, azaz 17 százalékkal több volt, mint 2021-ben.

Budapesten 6.610 lakást vettek használatba, ez pedig 6,1 százalékkal kevesebb, mint megelőzően. Az új lakások száma 11 százalékkal emelkedett a megyei jogú városokban, de a többi városban összességében 3,9 százalék visszaesett. A községekben ugyanakkor 24 százalékkal megnőtt 2021-hez viszonyítva.

Pest régióban – úgy, mint Budapesten is - csökkent a használatba vett lakások száma, csupán 3.800 új lakást adtak át, ez 7,8 százalékos visszaesés lett. A többi régióban viszont megnőtt az új lakások száma 2021-hez viszonyítva. Kiemelkedő, 30 százalékos a növekedés Dél-Alföldön, ahol a mintegy 2.000 új lakás felét a régió központjában adták át. Nyugat-Dunántúlon 2.700 lakás épült fel, ez 3,1 százalékkal több mint a megelőző évben. Észak-Magyarországon ahogy megelőzően is nagyon kevés lakás épült, alig több mint 600. Az országban a többi régióban 20 százalék körüli átlagos bővüléssel, mintegy 1.300–1.800 új lakást adtak át.

2021-hez képest a vállalkozások által épített lakások aránya 64-ről 60 százalékra csökkent, így a természetes személyek lakásépítései aránya 35-ről 39 százalékra emelkedett.

Az új lakások 49 százaléka családi házban, 39 százaléka többlakásos épületben, a többi lakóparkokban található. 2022-ben a használatba vett lakások átlagos alapterülete 96,1 m²-re emelkedett. A megelőző 2021-es értékhez viszonyítva ez 5,4 m²-es növekedés.

2022-ben a kiadott építési engedélyek száma 14.462-vel haladta meg az átadott lakásokét, ez 44 százalékos növekedést jelent az előző évi különbséghez viszonyítva.

A fővárosban a kiadott engedélyek száma mintegy két és félszeresére nőtt, ezzel szemben a többi településnél csökkent, mégpedig a megyei jogú városokban 5,6 százalékkal, a városokban 16 százalékkal, a községekben pedig 11 százalékkal.

Az építendő lakások száma a fővároson és Nyugat-Dunántúlon növekedett 14 százalékkal. Az építetők az egyszerű bejelentés lehetőségét a lakásépítések 46 százalékánál vették igénybe, míg Budapesten 11 százalékban, a községekben 85 százalékban.

A kiadott új építési engedélyek alapján 16 százalékkal kevesebb, összesen 13.897 lakóépület építését tervezték 2022-ben. Az egylakásos lakóépületek aránya 77 százalék volt, ez összesen 10.727 lakás volt. A 4.768 nem lakóépületnek tervezett engedély 5 százalékkal kevesebb, mint előző évben.

Mezőgazdasági termelés

A **mezőgazdaság teljes kibocsátási értéke**³ 2022-ben megközelítette a 4 ezer milliárd forintot. Ez 15 százalékkal volt több az egy évvel azelőttinél. A növekedés egyértelmű oka az árak 42 százalékos emelkedése.

A teljes termelési volumen 19 százalékkal, ezen belül a növénytermesztésé 28 százalékkal, az állattenyésztésé 6,1 százalékkal alacsonyabb, viszont a szolgáltatásoké 1 százalékkal nagyobb lett. A csapadékszegény időjárás, a nyári hónapokban a súlyos aszály jelentősen megnehezítette az összes haszonnövény termesztését. Az állattenyésztést is nagyrészt a ráfordítások jelentős drágulása vetette vissza.

2022-ben a *növénytermesztésben* a termelési volumene mintegy 28 százalékkal csökkent. A gabonafélék mennyisége összességében 37 százalékkal esett vissza. Különböző mértékű volt az egyes termények termelésének csökkenése. A kukoricáé 57 százalékkal, a zabé 51 százalékkal, a rozsé 32 százalékkal, a búzáé 18 százalékkal és az árpáé 10 százalékkal csökkent. Ezek mellett a repce termésmennyisége 38 százalékkal, a napraforgóé 35 százalékkal volt kevesebb. De csökkent a fehérjenövények és a dohány termelése is. Mindezek szerint az ipari növények mennyisége összességében 34 százalékkal kevesebb 2022-ben mint előző évben.

Érezhető visszaesés következett be a takarmánynövények volumenében (9,7 százalék), a kertészeti termékekében (7,8 százalék), a burgonyáéban (16 százalék).

Kedvezőnek ítélnél, hogy 2022-ben az egyéb növényi termékek és a gyümölcsfélék termésmennyisége változatlan lett, sőt az őszibarack termésmennyisége 65 százalékkal növekedett – bár az előző évben gyenge volt a termés. A várt növekedéssel szemben a szőlő mennyisége 1,9 százalékkal csökkent.

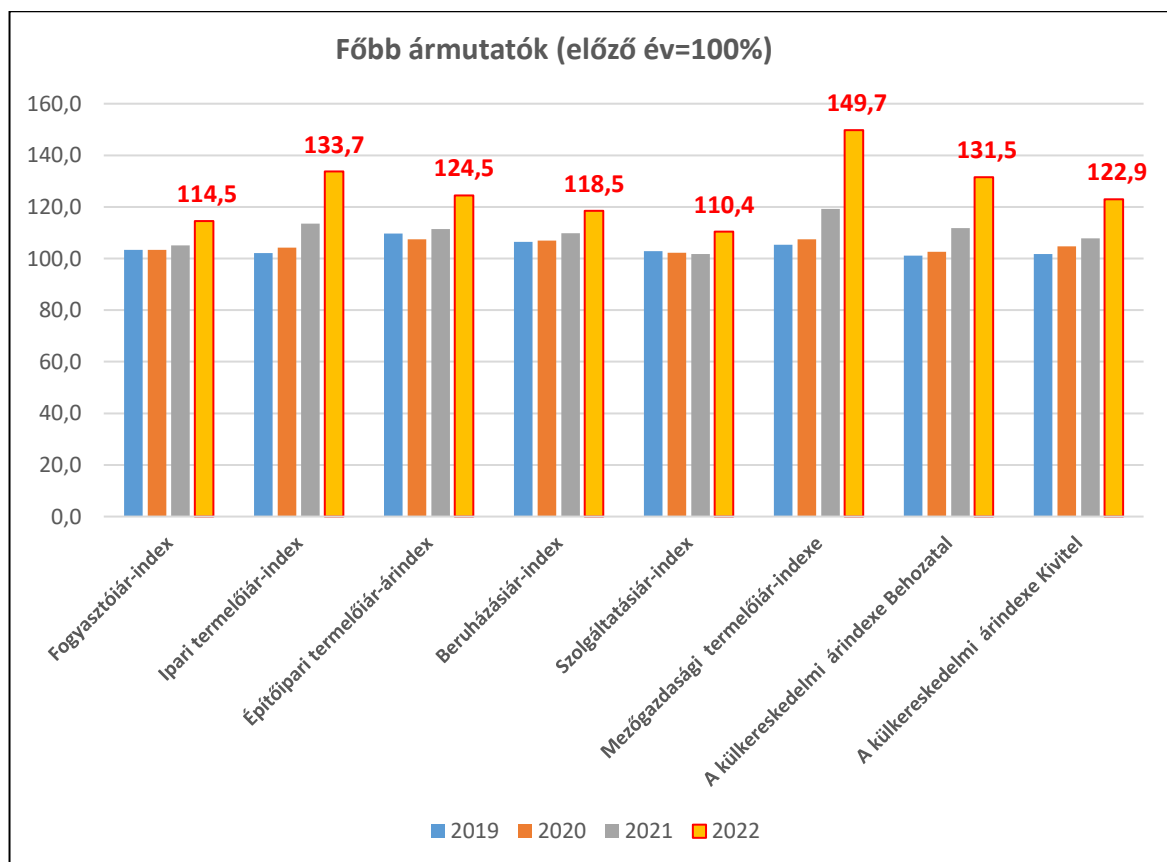
Az *állattenyésztés* teljes termelési volumene 6,1 százalékkal mérséklődött. 2022-ben az élő állatok termelése 8 százalékkal, az állati termékek termelése 2 százalékkal alacsonyabb volt.

2022-ben a mezőgazdaság *folyó termelőfelhasználásának* volumene 5,7 százalékkal mérséklődött, miközben az árak összességében 43 százalékkal emelkedtek. A szolgáltatási díjon kívül az összes ráfordítás volumene alacsonyabb volt mint 2021-ben, a legnagyobb mértékű visszaesés - 15 százalékos - a műtrágya- és talajjavítószer-felhasználás körében.

³ szolgáltatásokkal és másodlagos tevékenységekkel együtt számolva

A bruttó hozzáadott érték 15 százalékkal, de volumenben 38 százalékkal szűkült. A mezőgazdaságban a munkaerő-felhasználás értéke 2,3 százalékkal esett vissza. A termelési tényezők jövedelmezősége 1,4 százalékkal bővült, de a vállalkozói jövedelem 3,1 százalékkal alacsonyabb lett mint az előző évben volt. Így a termelési tényezők munkaerőegységre jutó reáljövedelme is 4,9 százalékkal volt alacsonyabb az előző évinél.

A **mezőgazdasági termékfelvásárlás volumene** 16,5 százalékkal csökkent 2022-ben. A növényi és kertészeti termékek értékesítése 24 százalékkal csökkent. A búzáé 15,7 százalékkal, sőt a kukoricáé 40,8 százalékkal esett vissza. Az ipari növények értékesítése 22,2 százalékkal, a zöldségféléké 12,9 százalékkal, a gyümölcsöké 14,8 százalékkal volt alacsonyabb, mint 2021-ben. Az élőállatok és állati termékek felvásárlása 8,9 százalékkal elmaradt az egy évvel korábbitól; a vágóállatok értékesítése 11 százalékkal, ezen belül a vágómarháé 10 százalékkal, a vágósertésé 8 százalékkal, a vágóbaromfié 9,9 százalékkal csökkent. 4 százalékkal mérséklődött az állati termékek felvásárlása is, de ezen belül tojás-felvásárlás 12,9 százalékkal nőtt az előző évihez képest.

Forrás: KSH, saját szerkesztés

2022 decemberében **a mezőgazdasági termelői árak** 41,4 százalékkal voltak magasabbak, mint előző év decemberébenben, míg az év egészét tekintve az árak 49,7 százalékkal haladták meg az egy évvel korábbit. A tizenkettedik hónapban 30,6 százalékkal emelkedtek a növénytermesztési és kertészeti termékek árai, ezek között a gabonaféléké 43,1 százalékkal voltak magasabb volt, mint az előző decemberben. 2022-ben a búza felvásárlási ára 77,8 százalékkal, a kukoricáé 55,2 százalékkal emelkedett. Az ipari növények termelői ára decemberben 14,4 százalékkal, közülük az olajos növényeké 12,7 százalékkal, és a burgonya 54 százalékkal, a zöldségfélék 35,1 százalékkal, a gyümölcsök 1,2 százalékkal kerültek többre, mint egy évvel korábban. Az előző évhez viszonyítva az élőállatok és állati termékek felvásárlási ára is jelentősen emelkedett, 68 százalékkal. E körben a vágóállatok ára 65,7 százalékkal emelkedett: közülük a vágósertésé 50,5 százalékkal, a vágóbaromfié 45,3 százalékkal, a vágómarháé 34,2 százalékkal. Decemberben az állati termékek felvásárlási ára 72,3 százalékos, ezen belül a tojás 58,4 százalékos, a tehéntej 51,1 százalékos árnövekedése kimagasló.

A mezőgazdasági termelés 2022 évi ráfordítási árai az egy évvel korábbihoz képest összevetve 44,7 százalékkal nőttek. A mezőgazdaság folyó termelő felhasználásának árszintje 49,5 százalékkal, a beruházásoké 14,9 százalékkal emelkedett. Jelentősen nehezítette a mezőgazdasági üzemek gazdálkodását, hogy a műtrágya termelői ára két és félszeresére, 156,1 százalékkal, a felhasznált energiáé 49,9 százalékkal, a takarmányoké 46,6 százalékkal, a növényvédő szereké 22 százalékkal, vetőmagé 17,8 százalékkal, az állatgyógyászati készítményeké 11,6 százalékkal voltak magasabbak, mint a megelőző évben. **Az agrárrolló, amellyel a** mezőgazdasági termelői árak és a ráfordítások árszintjének változását hasonlíthatjuk össze, 2022-ben **3,5 százalékkal lett magasabb**, azaz kissé nagyobb mértékben emelkedtek a termelői árak, mint a ráfordítások árai.

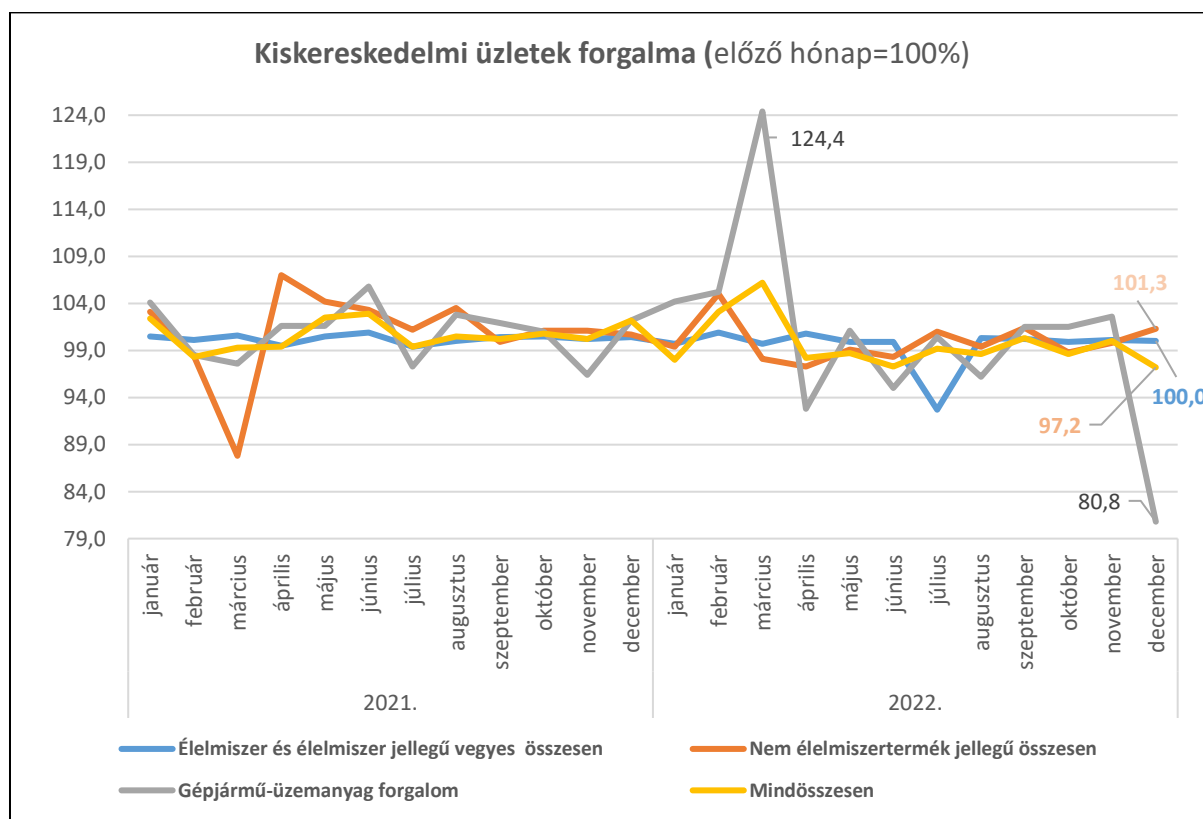
Kiskereskedelem helyzete

A kiskereskedelem forgalmának volumene⁴ az előző évhez képest 5,3 százalékkal emelkedett. Csökkent a forgalom 1,5 százalékkal az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes

⁴ 2022-ben naptárhatástól megtisztítva

kiskereskedelemben, míg növekedett az értékesítés volumene 5,8 százalékkal a nem élelmiszer-kiskereskedelemben, és 24,2 százalékkal az üzemanyag-kiskereskedelemben.

A kiskereskedelmi forgalom a járvány miatt 2020-ban némileg csökkent, majd 2021-től alacsony dinamikával ugyan, de emelkedett. 2022-ben pedig már jelentősebben emelkedett a forgalom volumene. 2022 elején a forgalom alakulásában érzékelhető volt az országgyűlési választások előtti igen jelentős – a kormányzat politikai céljait szolgáló döntések alapján bekövetkezett – pénzkiáramlás hatása, a második fél évben azonban érezhetően lelassult a forgalom bővülése. 2022 decemberében az eladások volumene – a szezonális és naptárhatást mellőzve – már 1 százalékkal mérséklődött is az előző hónaphoz, és 3,9 százalékkal az egy évvel korábbihoz képest.

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Évkezdetétől az élelmiszerforgalom csökkenése mellett a dohányüzleteket is magukba foglaló szaktoltok forgalma 1,5 százalékkal nőtt. Decemberben az élelmiszerforgalom jelentősen, 8,3 százalékkal, ezen belül az élelmiszerláncok forgalma 10,5 százalékkal elmaradt az egy évvel az

előtt mérttől. 2022-ben a vegyes iparcikkek forgalma 4,1 százalékkal, a gyógyszereké 8 százalékkal, a számítástechnikai és egyéb iparcikkeké 9,8 százalékkal, a bútoroké és a műszaki cikkeké 3,8 százalékkal emelkedett.

A ruházati termékek kiskereskedelmi értékesítésének volumene – a 2019. évi visszaesés után – 21 százalékkal bővült, az illatszereké 4,4 százalékkal, a könyveké és újságoké 6,7 százalékkal emelkedett. Kissé váratlan volt, de a nyilván a magas bázishoz képest történt a forgalom visszaesés az internetes és csomagküldő kereskedelemben, ennek 1,7 százalékkal mérséklődött a volumene. Jól magyarázható a hasznáلتcikkek forgalmának 30,5 százalékos növekedése a szűkülő családi jövedelmekkel. Az üzemanyagok eladásának volumene pedig részben a bázishatással magyarázhatóan 24,2 százalékkal nagyobb volt mint az egy évvel korábbi forgalom.

Az idegenforgalom

2020 március közepétől a turistaforgalom a koronavírus-járvány hatására jelentősen visszaesett, és csak nagyon lassan közelíti a pandémia előtti forgalmat. A KSH adatai szerint⁵ a múlt évben 10.268 ezer **vendég** 26.247 ezer éjszakát töltött el magyarországi szálláshelyeken. A vendégek száma – a rendkívül alacsony bázishoz képest – igen jelentősen, 57,7 százalékkal, ezen belül decemberben 28,2 százalékkal emelkedett. A szálláshelyeken eltöltött **vendégéjszakák száma** 44,5 százalékkal, ezen belül decemberben 22 százalékkal haladta meg a korábbi 2021-es forgalmat, ugyanakkor 16,8 százalékkal még mindig elmaradt a 2019. évitől. A **külföldi-vendég éjszakák** száma több mint kétszeresére emelkedett egy év alatt, és decemberben 44,4 százalékkal magasabb volt, mint 2021 utolsó hónapjában. A külföldi vendégek a múlt évben 28 százalékkal kevesebb éjszakát töltöttek hazai szálláshelyeken, mint a járványt megelőző 2019-ben.

A **belföldi vendégek** 14.910 ezer éjszakát töltöttek kereskedelmi szálláshelyeken 2022-ben, ami 17,7 százalékkal haladta meg az előző évi adatot, és ezen belül decemberben 4,3 százalékkal nőtt a forgalom. Ugyanakkor a vendégéjszakák száma 5,5 százalékkal elmaradt a 2019. évihez képest.

⁵ A KSH 2022 júniustól módosította az adatfelvétel forrását, így a hatodik hónaptól közzétett adatok nem hasonlíthatók össze teljeskörűen a korábban közöltekkel

Fontos a kereskedelmi szálláshelyek bruttó árbevételének alakulása, évkezdettől a forgalom 464 milliárd forint bevételt hozott, ez számottevő eredmény, a korábbiakhoz képest folyóáron 68,9 százalékos javulást jelent az előző évhez viszonyítva. Ezen belül az árbevétel mintegy 70 százalékát adó szállásdíj-bevételek 330 milliárd forintra emelkedtek, ez 72,7 százalékos javulás.

Szállítási ágazatok teljesítménye

2022. december végén a Magyarországon forgalomban lévő közúti gépjárművek állománya csaknem 5 millió darab volt, ebből a személygépkocsik száma 4,1 millió, a tehergépkocsiké 568 ezer, a motorkerékpároké 211 ezer, a vontatók állománya 90 ezer, az autóbuszoké 18 ezer. A gépjárművek átlagos kora 15,3 évre növekedett.

2022-ben a gazdasági növekedés alakulását követve az áruszállítás teljesítménye csökkent, míg a helyközi személyszállításé nőtt. A növekedés ellenére a személyszállítási teljesítmény nem érte el a három évvel korábbit.

Előzetes adatok alapján 2022-ben az áruforgalom teljesítménye 1,6 százalékkal (55 milliárd tonnakilométer), volumene 5,4százalékkal (293 millió tonna) kisebb volt a 2021. évihez képest. A belföldi forgalomban a tonnakilométer-teljesítmény 5,2 százalékkal esett vissza, nemzetközi viszonylatban nem volt változás. Az áruszállítás összteljesítményéből a közúti 68 százalékkal, a vasúti 20 százalékkal, a csővezetékes 8,9 százalékkal, a belvízi szállítás 2,8 százalékkal vett részt.

A legnagyobb részarányú közúti áruszállításnál a tonnakilométerben mért teljesítmény 37,2 milliárd volt, ami lényegében stagnálás, 0,2 százalékkal magasabb a 2021. évihez viszonyítva. A szállított áruk tömege 7,1százalékkal (204 millió tonna) kevesebbet tett ki a 2021 évi teljesítményhez viszonyítva.

2022-ben a helyközi személyszállítás (belföldi és nemzetközi) teljesítménye 25 milliárd utaskilométer volt, ami 48 százalékos növekedés. Az utasok 543 milliós száma pedig 23 százalékos forgalom-bővülés a 2021. évihez képest. A nemzetközi forgalomban az utaskilométer-teljesítmény 178 százalékkal, belföldön pedig 26 százalékkal nőtt. A személyszállítás összteljesítményéből az autóbusz forgalom 44 százalékkal, a vasúti szállítás 31 százalékkal, a repülőgép forgalom pedig 25 százalékkal részesedett.

**Áruszállítási teljesítmények szállítási módonként,
2022. IV. negyedév**
(%)

Szállítási mód	Szállítási teljesítmény, tonnakilométer	
	megoszlás	változás 2021 IV. negyedévéhez képest
Vasúti	22,6	-7,8
Közúti	66,3	-7,2
Belvízi	2,5	-18,7
Csővezetékes	8,5	-15,2
Összesen	100	-8,3

Forrás: KSH

Informatika, távközlés fejlődése

Az elmúlt évtizedben jelentősen megváltozott a digitális gazdaság, a COVID járvány Magyarországon is nagy hatással volt a vállalkozásokra, az infokommunikációs eszközök használatára. A cégek egyre szélesebb körű hozzáférést biztosítanak alkalmazottaiknak az informatikai hálózatukhoz, növelik az on-line értekezletek számát, 2021-ben a COVID járvány kapcsán 40 %-al nőtt a mobilhálózat adatforgalma.

Az IKT eszközök használata a lakosság mindennapi életében is jelentős változást hozott. A hazai háztartások túlnyomó része már hozzá fér az internet hálózatokhoz, a 92 %-os uniós átlaghoz egész közel. A 16-74 évesek körében 82 %-os a naponta internetezők részaránya. és leginkább mobiltelefonon keresztül érik azt el.

2022-ben több mint 3,5 millió helyhez kötött internet előfizetést tartottak nyilván, ezen belül az optikai kapcsolat aránya jelentősen 39 százalékra nőtt, az előző évhez képest 4,6 százalékkal.

Jelentősen emelkednek a távközlési tevékenyéből származó bevételek. A szolgáltatók 2022-ben több, mint 1000 milliárd Ft bevételt értek el. A távközlési tevékenységek mintegy 50 %-a, azaz 572 milliárd Ft a mobil hang- és internet szolgáltatások árbevétele. Ez sorrendben alapvetően a helyhez kötött internet szolgáltatási és a műsorelosztási szolgáltatási bevételt követi.

Jellemző tendencia, hogy egyre hosszabb ideig telefonál a lakosság. Távközlési szolgáltatásból 256 milliárd Ft-os éves bevétele volt a vállalatoknak csak 2022 harmadik negyedévében. Ennek

jelentős forrásai voltak az előbb említett mobilok és mobilinternet szolgáltatás, ugyanakkor a tévé szolgáltatáscsomagoknak az előfizetése csökken.

2022-re az ország ezer lakosára 348 helyhez kötött internet előfizetés jut, amely az előző évhez képest 2,8 %-os növekedést jelent. Budapesten a legnagyobb: 473, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a legkevesebb: 252 az ezer lakosra jutó előfizetések száma. A televíziós szolgáltatás előfizetéseinek száma azonban visszaesik, a háztartások egyre nagyobb számban részesítik előnyben az un. 4play előfizetéseket: azaz a tv, vezetékes hang, mobil hang és internet szolgáltatás együttes használatát. A televíziós szolgáltatás összes nettó árbevétele 148 milliárd Ft volt, az árbevétel 44 %-a kábeltelevíziós szolgáltatásból jött össze. A televízió előfizetők egyre szélesebb rétege igényli, hogy ne helyhez kötött platformokon követhesse a televízióműsort. Egyre népszerűbb az on-line tévészolgáltatás, ez az előfizetéseknek mintegy 11 %-át jelenti.

A vállalkozások digitalizáltságának a digitális intenzitási index⁶ az egyik lehetséges fokmérője. Az Unió tagországait vizsgálva ebben a sorrendben Svédország, Finnország és Dánia áll az élen, a hátul pedig Románia, Bulgária és Magyarország található. Az Európai Unióban átlagosan 5-ből 4 vállalkozás digitális intenzitása alacsony vagy nagyon alacsony fokú, azaz a digitális fejlettség feltételeinek maximum a felét képesek teljesíteni. A digitális intenzitás szempontjából nagyon lényeges az, hogy az un. ERP szoftveralkalmazásokat használó vállalkozások aránya hazánkban az uniós átlagnak alig több, mint felét teszi ki. A vállalkozások összesített ilyen jellegű árbevétele az összes vállalkozási árbevétel háromnegyedét éri el. A hazai vállalkozások negyede felhő alapú szolgáltatást használ és ezeknek a vállalkozásoknak az árbevétele az összes árbevétel kétharmadát éri el. 2022-ben a vállalkozások weboldalon keresztüli termék, szolgáltatás értékesítése tovább növekedett és évről-évre jelentősen emelkedik. A szálláshely szolgáltatás, vendéglátás területén a legnagyobb, mintegy 38-40 százalék és a kereskedelem, gépjárműjavítás területén is közelíti a 30 százalékot.

A hazai vállalkozások 88 százalékának a digitális intenzitása alacsony vagy nagyon alacsony szinten áll. A digitális intenzitást 12 feltétellel mérik, ezeknek maximum a felét teljesítik általában a magyarországi vállalkozások. Az információ, kommunikáció területén a legmagasabb fokú a vállalkozások digitalizáltsága, Magyarországon mintegy 37 százalékos, az építőiparban pedig a legalacsonyabb.

⁶ <https://www.penzugyiszemle.hu/hu/fokuszban/az-allam-digitalis-fejlettsagenek-merese-az-eu-az-usa-az-ensz-es-az-oecd-atal-alkalmazott-modszerek-mutatoaszamok>

A vállalkozások infokommunikációs rendszeréhez távolról hozzáférő alkalmazottak aránya jelentősen alacsonyabb az unióban használt ilyen jellegű lehetőségekhez, nálunk mindössze a vállalkozások 16-18 százaléka teszi lehetővé az alkalmazottaknak, hogy a vállalkozásaik kommunikációs rendszeréhez távolról is hozzáférjenek. Az unióban ezen vállalkozások 44 %-nál a COVID járvány hatása jelentősen javította ezt az arányt.

A DT Index⁷ alapján a kiberbiztonság, az adatkezelési eszközök, az 5G infrastruktúra, az adatvédelmi szoftverek és a hibrid felhőkörnyezet területein várhatók a legnagyobb technológiai beruházások az elkövetkező 1–3 évben. Sajnos a magyarországi vállalkozásoknak mindössze 2,9 százaléka használja a mesterséges intelligenciára épülő technológiák valamelyikét, az uniós átlagtól a magyar cégek jelentősen elmaradnak. A mesterséges intelligencia alapú technológiákat a magyar vállalkozásoknak csak néhány százaléka tervez bevezetni és nem várható ennek emelkedése a közeljövőben sem.

⁷ Digital Economy and Society Index (DESI) – a digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutató alapján – amely első szinten öt fő dimenzió mentén értékeli az egyes tagállamok digitális teljesítményét; internethez való hozzáférés (összekapcsoltság), humán tőke (digitális készségek), internethasználat, digitális technológiák integráltsága, valamint a digitális közszolgáltatások – Magyarország a 21. helyet foglalta el az uniós tagállamok ragsorában 2019-ben

IV. A pénzügyi folyamataink 2020-ban

A magyar adósságkilátásokat és a gazdaságot a hitelminősítők az elmúlt években több alkalommal pozitívan minősítették, és nem rontották a besorolást 2022-ben sem. A 2022 évi gazdasági folyamataink alapján a Fitch 2023 januárban azonban rontotta a kilátásainkat, majd a Standard & Poor's negatív minősítést adott. Márciusban viszont a Moody's érvényben hagyta az eddigi Baa2 besorolást és a stabil kilátást sem változtatták.

Az infláció „elszabadulása”

A fogyasztói árak 2022-ben az előző évhez képest átlagosan 14,5 százalékkal nőttek. E jelentős emelkedésen belül a legnagyobb mértékben az élelmiszerek ára emelkedett, mégpedig 26 százalékkal. A háztartási energia ára 21,7 százalékkal, a tartós fogyasztási cikkeké 12,2 százalékkal, az egyéb cikkeké 12 százalékkal, a szeszes italok, dohányáruké 9,9 százalékkal, a szolgáltatásoké 7,1 százalékkal, a ruházatközelítő cikkeké 5,5 százalékkal emelkedett az év során. Figyelemre méltó, hogy a nyugdíjas háztartások körében a fogyasztói árak átlagosan 15,2 százalékkal nőttek.

Az élelmiszerek ára 12 hónap alatt 2021. decemberhez viszonyítva 44,8 százalékkal emelkedett, ezen belül leginkább megemelkedett a sajt (83,2%), a tojás (82,7%), a kenyér (81,1%), a vaj és vajkrém (79,4%), a tejtermékek (79,2%), az édesipari lisztesáru (71%), a száraztészta (70,8%), a margarin (5,%), a péksütemények (57,2%), a tej (52,1%) és a baromfi (51,5%) fogyasztói ára. A termékcsoponton belül a liszt (6,7%) és az étolaj (1,5%) ára nőtt a legkevésbé. Jelentősen drágult viszont a háztartási energia ára 55,5 százalékkal, és ezen belül a vezetékes gáz ára 97,8 százalékkal, a tüzfűtés 58,6 százalékkal, a palackos gázé 48,7 százalékkal, az elektromos energiáé 27,8 százalékkal nőtt meg. A tartós fogyasztási cikkekért 13,6, százalékkal és ezen belül az új személygépkocsikért 24,1 százalékkal, a fűtő- és főzőberendezésekért 20,8 százalékkal, a konyha- és egyéb bútorokért 20,3 százalékkal, a szobabútorokért 18,7 százalékkal többet kellett a fogyasztóknak fizetniük 2022 év átlagában. A szeszesitalok és dohányáruk átlagosan 13,4 százalékkal, és ezen belül a szeszes italok 21,3 százalékkal drágultak meg. Az állateledelek fogyasztói ára 48,8 százalékkal, a mosó- és tisztítószerké 34,2 százalékkal, a lakásjavító és -karbantartó cikkeké 30,8 százalékkal, a testápolási cikkeké 28,5 százalékkal lett magasabb. A járműüzemanyagokért 27 százalékkal többet kellett fizetni. A szolgáltatások díja 9,5 százalékkal emelkedett, ezen belül a taxi szolgáltatás 30 százalékkal, a

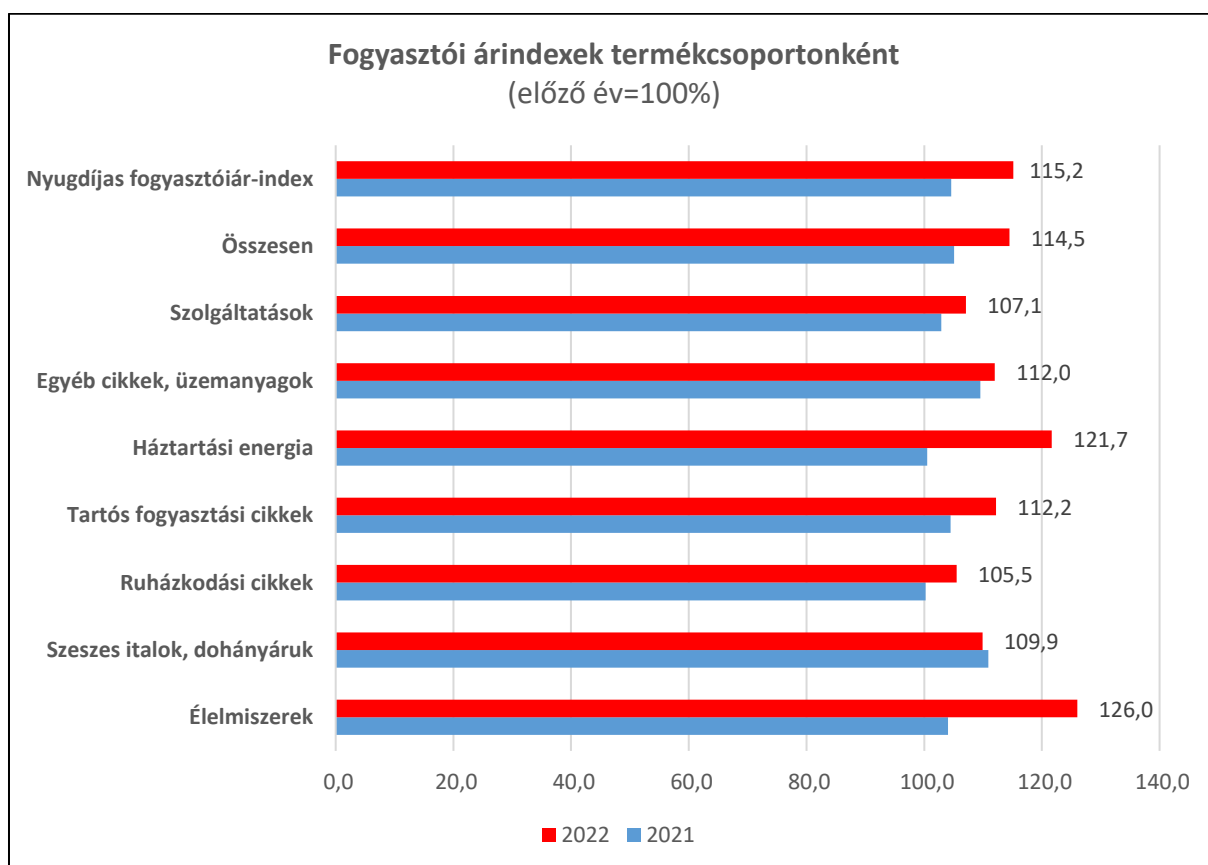
lakásjavítás és -karbantartás 24,3 százalékkal, a járműjavítás és -karbantartás 22,6 százalékkal, a sport- és múzeumi belépők 22 százalékkal, a belföldi üdülések árai 20,9 százalékkal, a testápolási szolgáltatások 17,9 százalékkal kerültek többre mint 2021-ben.

A 2022-ben legjobban az élelmiszerinfláció átlaga felett drágult élelmiszerek

Termék	Éves drágulás mértéke (%)
Sajt, trappista, tömb, kg	95.00
Rétesliszt, kg	94.00
Kenyér, fehér, kg	92.00
Félbarna kenyér, kg	92.00
Vaj, legalább 80% zsírtartalom, 100 g-os csomagolásban, db	87.00
Tejföl, 20% zsírtartalom, 140–175 g-os, db	86.00
Zsemle, 1 db	84.00
Tejföl 12% zsírtartalommal, 325–450 g-os, db	75.00
Tejes margarin, 200–250 g, db	75.00
Sertészsír, 400–500 g (kivéve mangalica)	72.00
Spagetti, 4 tojásos, gyári készítésű, 500 g-os, db	68.00
Pasztőrözött ESL tej, 1,5%, liter	67.00
Csirkecomb, kg	65.00
Pasztőrözött ESL tej, 2,8%, liter	62.00
Bontott csirke, kg	59.00
Marhahús, rostélyos, csontos, kg	59.00
Őrölt kávé 200–250 g, csomag	58.00
Tojás, 10 darab	56.00
Ríz, hántolt, fényezetlen, kg	56.00
Csirkeszárny, kg	53.00
Fejes káposzta, kg	52.00
Görögdinnye, kg	52.00
Kakaós csiga, db	48.00
Háztartási keksz, csomagolt 800–1000 g, csomag	47.00
Kései burgonya, kg	44.00
Hamburger, db	42.00

Forrás: KSH, 2022.

2022 decemberében novemberhez viszonyítva⁸ – azaz 1 hónap alatt - a fogyasztói árak átlagosan 1,9 százalékkal nőttek. Fontos jelzés az egy hónap alatt bekövetkező árváltozások mértéke. Ez lényegében jelzi, hogy vállalatoknál hónapok óta jelentős a bizalmatlanság, folyamatos az árazási gyakorlat a kínálati oldalon. Különösen gyors egyes alapvető élelmiszerek árának az emelkedése.⁹ Az élelmiszerek 2,1 százalékkal drágultak. A tej 7,2 százalékkal, a tejtermékek és a vaj, vajkrém egyaránt 6,2 százalékkal, a sajt 4,9 százalékkal, a bűféárak 4 százalékkal drágultak.

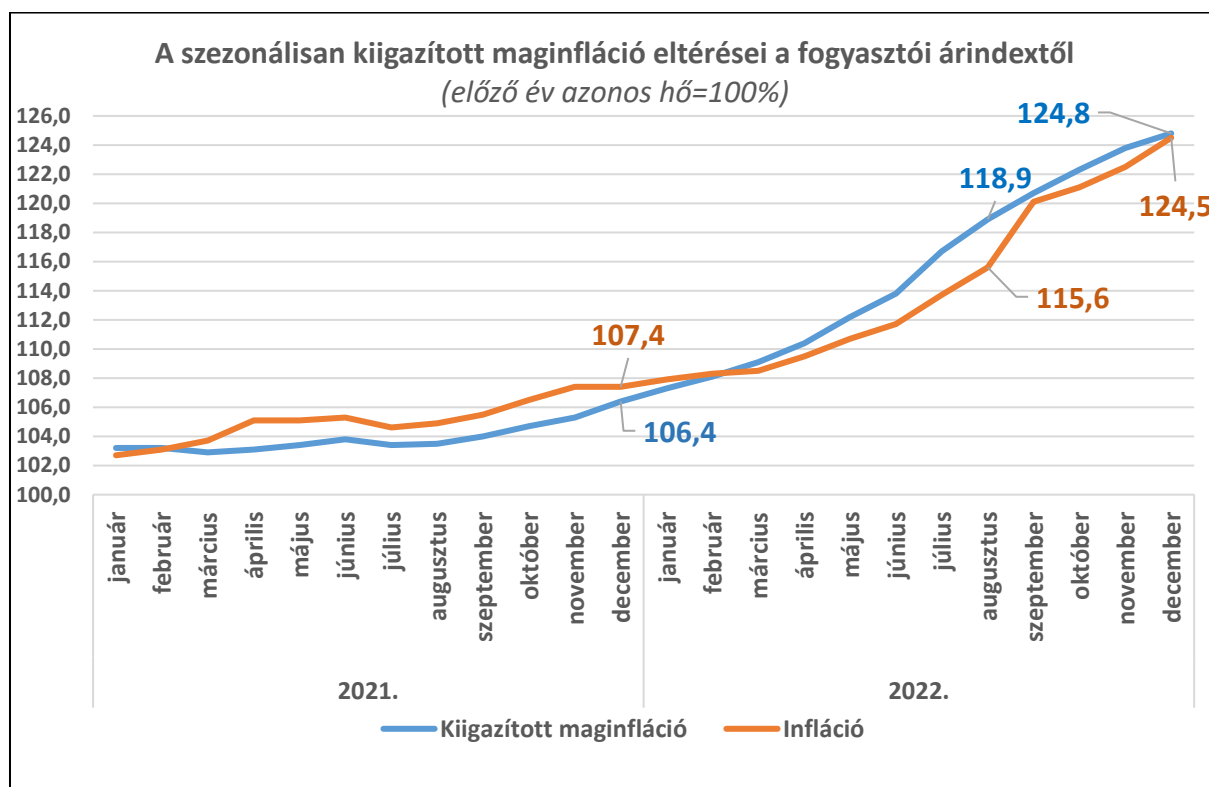
Forrás: KSH, saját szerkesztés

A jelentős áremelkedések mellett szinte észrevehetetlenül csökkent a – a hatósági ársapka által érintett termékkörbe bekerülő – tojás (7,9%), valamint a margarin (1,6%) fogyasztói ára. Emellett mérséklődött a háztartási energia ára 6 százalékkal. A vezetékes gázért 11,8 százalékkal kevesebbet kellett fizetni decemberben. Többbe kerültek viszont a mosó- és tisztítószeresek 2,5 százalékkal, az állateledelek 1,5 százalékkal, a lakásjavító és -karbantartó

⁸ a KSH fogyasztói árstatisztikai adatbázisa alapján

⁹ megjegyezhető, hogy a magyar inflációs adatok a számbavétel bizonytalansága miatt a szokásosnál kevésbé megbízhatók.

cikkek 1,2 százalékkal. Emellett drágultak a járműüzemanyagok 24,4 százalékkal, mégpedig a termékkörre vonatkozó hatósági ársapka megszüntetése miatt. A további árváltozások köréből a szolgáltatások ára átlagosan 0,8 százalékkal nőtt, ezen belül pl. a testápolási szolgáltatások díjai átlagosan 1 százalékkal drágultak. Magasnak ítéhető, hogy a belföldi üdülési szolgáltatások ára 5,4 százalékkal, a sport- és múzeumi belépők 2,2 százalékkal emelkedtek egy hónap alatt.

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Nem csupán az élelmiszereknél történt jelentős fogyasztói áremelkedés, szinte valamennyi egyéb termék árát is növelték a kiskereskedelemben. Így az egy évvel azelőttihez képest a tartós fogyasztási cikkek ára decemberben is érezhetően megnőtt, 13,6 százalékkal. Néhány további termék árváltozása: a kerékpároké 18,1 - az új személygépjárművéké 24,1 - a használt személygépjárművéké 8,5 - a televíziókészülékeké 0,8 százalékkal nőtt. A háztartási energia csoportba tartozó termékek ára kiugró mértékben, 55,5 százalékkal emelkedett; bár a távfűtésé változatlan maradt, de a vezetékes gázé 97,8, az elektromos áramé 27,8, a széné 55,2, a tüzfűtésé 58,6 százalékkal nőtt. A járműüzemanyagok ára 27 százalékkal emelkedett az előző év decemberéhez képest. A szolgáltatások is érezhetően, 9,5 százalékkal drágultak. Ezek között a sportrendezvények és a múzeumi belépők árai 22, a járműjavítás 22,6, a lakásjavítás és -

karbantartás tevékenységei 24,3, a háztartási szolgáltatások 22,3, az üdülési szolgáltatások 18,6 százalékkal emelkedett, sőt még a postai szolgáltatások is 9,7 százalékkal kerültek többbe, mint egy éve. A színházjegy ára 8, a lakbér 14,5 százalékkal emelkedett, míg a telefon- és az internetszolgáltatás díja 0,2 százalékkal csökkent. Aminek pedig nem változott az ára - így a személyszállítás, a víz- és a csatornaszolgáltatás díja – ott számolhatunk az infrastruktúra és a szolgáltató tevékenység minőségromlásával.

A társadalomban, a fogyasztók körében a felsorolt jelentős mértékű infláció mértékénél esetenként jóval nagyobb növekedést éreznek. Különösen nehéznek érzik az infláció ilyen mértékű növekedését azok csoportok, amelyek jövedelme nagyobb reálérték csökkenést kénytelenek elszenvedni. Erre utal, az hogy a nyugdíjas fogyasztói kosárral számított árindex 2022 decemberében 1,4 százalékkal emelkedett az előző hónaphoz, és 26,5 százalékkal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Korábbi helyzet még kedvezőbb volt, azaz a múlt évben „csak” 15,2 százalékkal nőtt a nyugdíjasok körére számított fogyasztói árindex.

SZEZONÁLISAN KIIGAZÍTOTT MAGINFLÁCIÓ

	előző év azonos hónapja = 100%				előző hónap = 100%			
	2019.	2020.	2021.	2022.	2019.	2020.	2021.	2022.
<i>január</i>	102,7	103,5	103,2	107,3	100,1	100,4	100,4	101,3
<i>február</i>	102,9	103,6	103,2	108,1	100,4	100,4	100,4	101,2
<i>március</i>	103,1	103,8	102,9	109,1	100,3	100,6	100,3	101,2
<i>április</i>	103,1	103,9	103,1	110,4	100,2	100,2	100,4	101,6
<i>május</i>	103,3	103,5	103,4	112,2	100,4	100,1	100,4	102,0
<i>június</i>	103,2	103,5	103,8	113,8	100,2	100,2	100,6	102,0
<i>július</i>	102,9	104,1	103,4	116,7	99,9	100,5	100,1	102,6
<i>augusztus</i>	102,9	104,2	103,5	118,9	100,2	100,3	100,4	102,2
<i>szeptember</i>	103,2	103,6	104,0	120,7	100,6	100,0	100,5	102,0
<i>október</i>	103,3	103,4	104,7	122,3	100,4	100,1	100,8	102,1
<i>november</i>	103,3	103,4	105,3	123,8	100,2	100,3	100,9	102,1
<i>december</i>	103,2	103,2	106,4	124,8	100,3	100,0	101,1	101,8

Forrás: KSH

2022 decemberében a hatósági árak, nyers élelmiszerek és üzemanyagok figyelmen kívül hagyásával éves összehasonlításban számított maginfláció 24,8% volt. Ez a mérték arra utal, hogy a fogyasztói árindex további jelentős növekedése történik majd a következő hónapokban.

2022-ben az árstopok nem tudták megfékezni az áremelkedést, sőt, hosszú távon nagyobb inflációt eredményeznek. Amikor valamely termék ára rögzítésre kerül, akkor a kereskedők átháríthatják ezt más termékek árába, mint ahogy eddig is ez történt.

A legtöbb országban hagyták a piaci infláció alakulását, de közben a gazdasági szereplők támogatást kaptak. Például Olaszországban és Franciaországban is meghosszabbították az üzemanyagadók csökkentését, az olaszoknál a kenyér és a tészta áfamentes lett, több uniós államban pedig egyszeri szociális támogatással segítették a lakosságot.

A kedvezőtlen árfolyam alakulás

2022-ben nem számolhattunk a forint erősödésével, de a közeljövőben sem. Fenn állt a lehetősége egy 420 forint körüli euróárfolyamnak és az infláció is magas maradt. A forint árfolyamáról nehéz előrejelzést adni, hiszen rengeteg bizonytalan tényező van. Amíg a nemzetközi kockázatvállalási hajlandóság alacsony, amíg tart a háború, amíg életben vannak a szankciók, amíg szenvedünk az energia-ellátás bizonytalanságától Európában, addig meg is maradnak a magyar gazdasággal kapcsolatos kockázatok és gyenge marad a devizánk. Devizakereskedők szerint erősebb egyelőre nem lesz a forint, és 400-410 körüli forintárfolyam várható, valószínűleg újabb és újabb, esetenkénti nagy volatilitással. Mindenképpen fontosnak tekinthető, hogy 400 Ft/euró szint alatt zártuk a 2022-es évet, ennek jelképes jelentősége van.

Az Euró 353,14 - 432,94 Ft-os értékek között változott. Legalacsonyabb értékét február 07-én vette fel, maximumát pedig október 13-án érte el. Január 1-ei 367,66 Ft-os induló középárfolyama 32,59 Ft növekedést követően december 31-én 400,25 Ft-tal zárt.

A FORINT középárfolyama, 2022 január - december

	NYITÓ	változás	ZÁRÓ
Euro	367.66	+8,86 %	400.25
USD	323.87	+16 %	375.68
Svájci frank CHF	355.12	+14,59 %	406.93
	MIN	MAX	ÁTLAG
Euro	353.14	432.94	391.33
USD	308.91	445.73	373.12
Svájci frank CHF	334.22	446.31	390.30

Forrás: MNB

Az USD 308,91 - 445,73 Ft-os értékek között változott. Legalacsonyabb értékét február 10-én vette fel, maximumát pedig október 13-án érte el. A Dollár január 1-ei 323,87 Ft-os induló középárfolyama 51,81 Ft növekedést követően december 31-én 375,68 Ft-tal zárt.

A Svájci Frank 334,22 - 446,31 Ft-os értékek között változott. Legalacsonyabb értékét február 07-én vette fel, maximumát pedig 2022.10.13-án érte el. Január 1-ei 355,12 Ft-os induló középárfolyama 51,81 Ft növekedést követően december 31-én 406,93 Ft-tal zárt. 2022 február 24 után, ahogy Oroszország megindította az inváziót Ukrajna ellen, befektetők tömegei menekítették a pénzüket a lehető legbiztonságosabb valutákba, dollárba, euróba, vagy éppen aranyba. Ennek következtében a kevésbé erős országok pénzei gyengültek, és ezt nem kerülte el a forint sem.

Lényegében egyfajta rendkívüli helyzet alakult ki, mert míg 2021 novemberében-decemberében, úgymond „békeidőben” hatékonyan közbe tudott avatkozni a jegybank, 2022-ben szinte semmilyen mozgástere nem volt, hogy megállítsa a forint gyengülését az ukrán válság közepette. 2022 év második felében a jegybank megduplázta a jegybanki alapkamatot, ennek ellenére tudott nagyot gyengülni a forint a háborús helyzet következtében.

A forint legerősebb napján (február 9-én) 353 forintot ért egy euró, a leggyengébben (október 12-én) pedig 433 forintig is felkúszott az árfolyam¹⁰. A forint tehát meglehetősen nagy volatilitást mutatott az euróval szemben. A jelenlegi fejlemények alapján azonban lehetséges, hogy a 2023-as év felülírja a tavalyi turbulenciákat. 2022-ben is számos hazai kockázati tényező is szerepet játszott az árfolyam alakulásában, így tehát az előretétekintés során is erre a kettős szempontrendszerre lehet hagyatkozni. Miután az erőteljes kilengések első nagy lökését a háború okozta, a forint további gyengülése egy komoly fejlemény bekövetkeztével sajnos akár újra elérheti a 440-es euróval szembeni szintet. Vannak egészen kedvezőtlen - akár 500 körüli árfolyam - prognózisok, amelyeket megalapoznak a romló tendenciák az orosz-ukrán háborúnak a globális gazdaságot befolyásoló hatásai. Ha hamarosan befejeződné a háború, akkor az euró árfolyama nagy valószínűséggel visszaeshetne 370 forint környékére, és csupán egy „átmeneti jelenségként” emlékeznénk erre az árfolyamra. Az MNB – és más országok jegybankjai is – rendelkezik monetáris eszközökkel az árfolyam befolyásolására, és az infláció mérséklésére. Volt lehetőség 2022-ben is a folyamat lassítására, így pl. a forintfelvásárlás. Közép, de főleg hosszú távon lehetnek pozitív következményei is a 2022-ben kialakult

¹⁰ <http://mnbkozeparfolyam.hu/arfolyam-2022.html>

gazdasági átrendeződésnek, azaz az ellátási láncok megszakadása, a szankciók például nagy lökést adhatnak egész Európának az élelmiszer és még inkább az energia önellátás irányába, beleértve a megújuló energiaforrásokra való áttérést is.

Államháztartás, adópolitika alakulása

A kormányzati szektor 2022. évi hiánya 4.159 milliárd forint volt, ami a GDP 6,2 százalékát jelentette¹¹. Az egyenleg az előző év azonos időszakához képest 209 milliárd forinttal lett kedvezőtlenebb, GDP-arányosan 0,9 százalékponttal javult.

A kormányzati szektor *bevétele* 27.715 milliárd, *kiadása* 31.874 milliárd forintot ért el, így 2021-hez viszonyítva a bevételek 4.952 milliárd forinttal, 21,8 százalékkal nőttek. A legjobban, 2.139 milliárd forinttal - azaz 22,1 százalékkal - a termelési adók bővültek, ennek 22,5 százaléka - 1.231 milliárd forint az áfabevételek növekedése. A jövedelemadóból származó bevételek 47,8 százalékkal – azaz 1.480 milliárd forinttal - voltak nagyobbak mint 2021-ben, mégpedig a gyermekes családok személyijövedelemadó-visszatérítésének eredményeként. A társadalombiztosítási hozzájárulások 11,8 százalékkal - 685 milliárd forinttal - lettek magasabbak és az egyéb bevételek 15,5 százalékkal - 646 milliárd forinttal - bővültek.

A *kiadások* 19,3 százalékkal - 5.161 milliárd forinttal - emelkedtek. A növekedés mértéke a kifizetett munkavállalói jövedelem körében 15,8 százalékos (923 milliárd forint), a pénzügyi társadalmi juttatásoknál 15,5 százalékos (924 milliárd forint). A folyó termelőfelhasználás 12,6 százalékkal (604 milliárd forinttal), a kamatkidadások 49,5 százalékkal (615 milliárd forinttal) bővültek. A bruttó állóeszköz-felhalmozás viszont csak 1,7 százalékkal 59 milliárd forinttal, nőtt. A kormányzati szektor egyéb kiadásai 37,6 százalékkal – 2.036 milliárd forinttal) voltak magasabbak, mégpedig az előre nem tervezett földgázkészlet beszerzése miatt.

Az államháztartás – önkormányzatok nélküli – pénzforgalmi szemléletű konszolidált hiánya december végén 4.753 milliárd forint, az éves hiánycél 150,8 százaléka volt. 2022-ben a központi alrendszernek 29.786 milliárd forint bevétele keletkezett, amely a törvényi előirányzatot 17,3 százalékkal haladta meg, ugyanakkor 34.540 milliárd forint kiadása, az éves előirányzat 121 százaléka teljesült. A központi költségvetés hiánya december végén 4.612 milliárd forint, az előirányzott éves deficit 147,3 százaléka volt.

¹¹ KSH a túlzotthiány-eljárásról (Excessive Deficit Procedure – EDP)

A gazdálkodó szervezetek 2.894 milliárd forint adót fizettek be, azaz 53 százalékkal többet, mint 2021-ben. Befizetéseik legnagyobb része a társasági adó, a 747 milliárd forintos bevétel - részben szabályozási változása eredményeként - 33,8 százalékkal több, mint előzőleg. A következő nagyobb tétel az egyéb központosított bevételek – azaz a környezetvédelmi termékdíjak, az elektronikus és időalapú útdíjak, és a bírságbevételek – 552 milliárd forintot tettek ki, ez a gazdálkodó szervezetek befizetéseinek 19,1 százaléka és 13 százalékkal több, mint egy éve. Az elektronikus útdíjak befizetéséből 277 milliárd forint adódott, ez pedig 11,9 százalékkal több. Január–december között a kiskereskedelmi vállalkozások az év közben megemelt kötelezettség következtében 177 milliárd forint külön adót teljesítettek, és ez 124,9 százalékkal magasabb az előző évi befizetésnél. Feltehető, hogy ez is szempont lehetett a kiskereskedelemben a 2022-ben bekövetkezett nagymértékű – 40 százalékos – élelmiszerár növekedéseknek.

Költségvetési kiadásokat növelő tételek 2022 első félévében

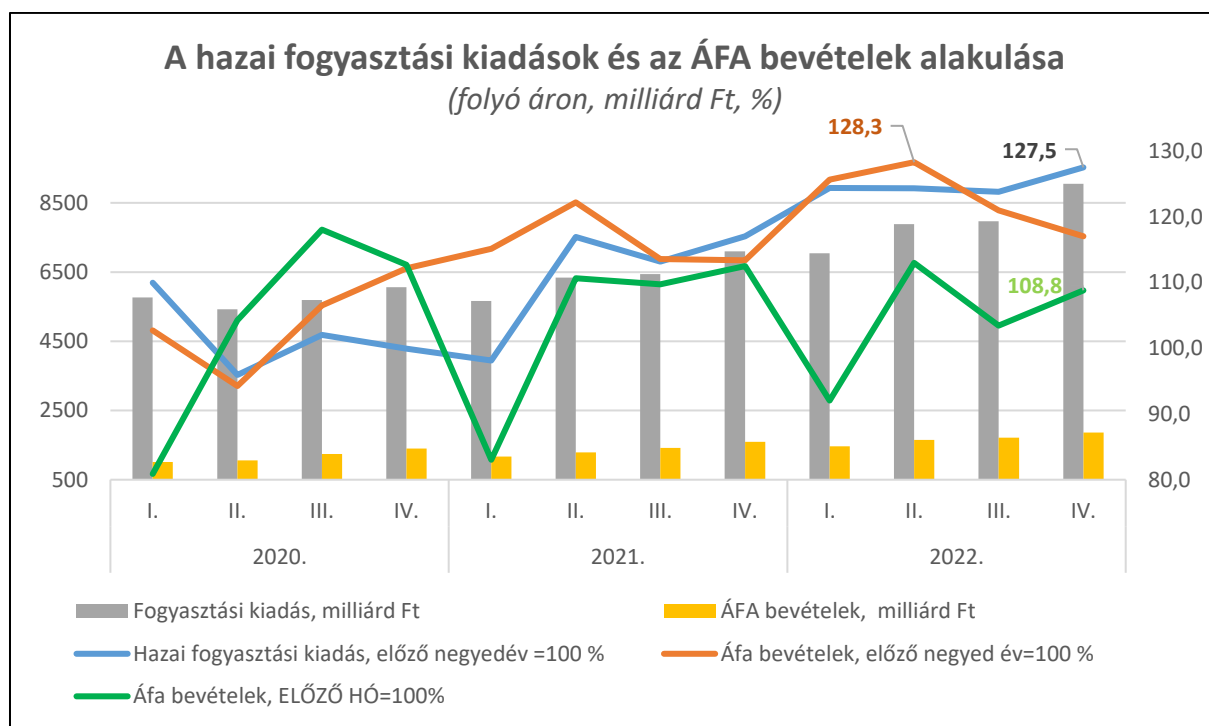
KIADÁSOK	Milliárd Ft	ÉVES	FÉLÉVES
		GDP %-ban	
SZJA-visszatérítés	600	1	2
Fegyveres erők 6 havi juttatása	175	0,3	0,6
13-ik havi nyugdíj	372	0,6	1,2
Nyugdíjkompenzáció és prémium	200	0,3	0,6
25 éven aluliak Szja mentessége	140	0,2	0,4
Ágazati béremelések	80	0,1	0,2
Szociális járulék csökkentés	154	0,3	0,6
Uniós forráshoz beruházások	1500	2,4	4,8
Saját forrású állami beruházások	1500	2,4	4,8
CSOK és otthonfelújítás	300	0,5	1
ÖSSZESEN	4835	7,9	15,8

Forrás: PM, kormány információ

Az un. fogyasztáshoz kapcsolt adókból 2022-ben 8.718 milliárd forint bevétel származott és ez jelentősen, 23,6 százalékkal több lett, mint korábban. Az általános forgalmi adó bevétel a 2021 évinél 27,1 százalékkal több, a jövedéki adóból viszont 1,1 százalékkal kisebb realizálódott. Ennek az adóbevételnek az összetétele: a dohánytermékek jövedéki adójából – az adómérték 2022. júliusi emelésének eredményeként – 15,4 százalékkal több, a járműüzemanyagokból

viszont ellenkezőleg kevesebb, 12,1 százalékkal kisebb lett a bevétel. Változatlanul komoly bevételt jelent a pénzügyi tranzakciós illeték, a 294 milliárd forintos bevétel 26 százalékkal emelkedett az előző évhez képest. Feltehetően a kereskedelmi bankok részéről a növekvő terheket részben tovább háríthatták az ügyfeleikre.

A lakosság 12 havi adó-járulék befizetései 3.144 milliárd forintot tett ki. Ez némileg kevesebb az előző évinél, 2,1 százalékkal. A személyi jövedelemadó szinte teljes előző évi adóbefizetésének összegét visszatérítette a Kormány a gyermekes családok részére, ezzel az Szja befizetés évi összege az előzőnek 96,4 százaléka lett. Az illetékek befizetése 16,9 százalék, a gépjárműadó 1 százalék több állami bevételt jelentett. A társadalombiztosítási alapok 8.133 milliárd forintos bevétele 17 százalékkal, ezen belül a nyugdíjbiztosítási alapé 9,6 százalékkal, az egészségbiztosítási alapé 27,8 százalékkal nőtt. 803 milliárd forint volt az elkülönített állami pénzalapokból származó bevétel, ez 16,4 százalékos bővülés. E bevételeknek 63,5 százalékát a gazdaság-újraindítási foglalkoztatási alap 510 milliárd forintos bevétele jelentette, ez 19,1 százalékos emelkedés. Ennek a bevételcsoportnak a 18,9 százalékát kitevő nemzeti kutatási, fejlesztési és innovációs alap 152 milliárd forintos összege 15,6 százalékkal haladta meg a korábbi.

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A költségvetés jelentős deficitjével összefüggésben lényeges, hogy a vártnál jóval magasabb infláció miatt az áfabevételek is megemelkedtek. E címen összesen 6.860 milliárd forint folyt be az államkasszába, ami 25 százalékkal több, mint a tervezett volt.

2022-ben a költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai 12.203 milliárd forintot, azaz 7,4 százalékkal többet tettek ki az előző évinél. A költségvetési szervek kiadásai 2,2 százalékkal, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokéi 15,9 százalékkal emelkedtek. A változásnak részben oka volt, hogy a költségvetés az alapítványi egyetemeket a fejezeti kezelésű előirányzatokból is finanszírozza. Tavaly az uniós programokra 2.992 milliárd forintot, 33,1 százalékkal többet fordított a kormány. A helyi önkormányzatok támogatására az év során 1.081 milliárd forintot fordított a költségvetés, ez 6,6 százalékkal több az előző évinél és alapvetően év közben létrejött feladatokat finanszíroztak. 3,2 százalékkal nőtt az önkormányzatok általános működésének, köznevelési és kulturális tevékenységének támogatása. Normatív támogatásként a külön kezelt előirányzatokból támogatta a költségvetés pl. a hitoktatást, az egyházi és más nem állami intézményeket.

A központi költségvetés a szociális és családtámogatásokra 715 milliárd forintot költött, ami 6 százalékos bővülést jelent az év során. A családi támogatásokra fordított összeg lényegében változatlan nagyságú volt, csak 0,2 százalékkal nőtt. A családi pótlékra folyósított kiadások is azonos szinten maradtak, 0,2 százalékkal csökkentek. A szerény összegű közgyógyellátás 1,2 százalékkal elmaradt a 2021-es összegtől. A gazdaság-újraindítási foglalkoztatási alapra 323 milliárd forint, 28 százalékkal kevesebb forrás jutott, az alap kiadásainak 37,1 százaléka a közmunkaprogram finanszírozására ment. A nyugdíjbiztosítási alapra 4.799 milliárd forintot (16,4 százalékkal többet), az egészségbiztosítási alapra 3.740 milliárd forintot (15,1 százalékkal többet) fordítottak. A legnagyobb összegű kiadási csoport a gyógyító megelőző ellátások voltak, a 2.203 milliárd forintos összeg 17,2 százalékkal volt nagyobb mint egy évvel azelőtt.

A költségvetési az év végén kiegyenlítette a fejezetek adósságának nagy részét, a lejárt határidejű tartozások csökkentek mintegy 84 milliárd forinttal. A még megmaradt 14,5 milliárd legnagyobb hányada, 8,5 milliárd forint – az egészségügy és az oktatás állami fenntartású intézményeinek költségvetési fejezetek közötti átrendezése és a rendészeti szervek egyre nagyobb mértékű eladósodása következtében – a Belügyminisztériumot, mintegy 2 milliárd forint az Országos Kórházi Főigazgatóságot terhel és még megmaradt év végén 2,4 milliárd

forint lejárt határidejű tartozásállománya a Kulturális és Innovációs Minisztériumnak, és 1,9 milliárd a Miniszterelnöki Kabinetirodának.

Államadósság

Az államadósságnak ehhez a növekedéséhez az elmúlt évtizedben több tényező is hozzájárult. Például Magyarországnak olyan gazdasági kihívásokkal kellett szembenéznie, mint a magas munkanélküliség, a lassú növekedés és a pénzügyi instabilitás, amelyek nyomást gyakoroltak a kormány pénzügyeire.

Az elmúlt években folyamatosan nőtt amagyar államadósság. A 2010-es 21.284 milliárd forintról 2022 harmadik negyedére 47.884 milliárd forintra emelkedett a tartozás, miközben a bruttó hazai termékhez viszonyított, azaz a GDP arányos államadósság 80,1 százalékról 75,9 százalékra csökkent. Ennek magyarázata, hogy a GDP gyorsabban nőtt, mint az államadósság. 2023-ban azonban lelassul a gazdaság korábbi növekedése, a GDP csak 1 százalék alatt bővül majd, viszont az infláció erőteljesen növekszik az év végéig, így végül az államadósságnak a nominális GDP arányos szintje újra 70 százalék közelébe, vagyis a 2018-as szinthez közel teljesülhet.

A kormányzati szektor adóssága 2022 év végén 48.837 milliárd forintot tett ki, amely a GDP 73,3 százalékát¹² jelentette.

Az államadósság törlesztése is drágább volt 2022-ben, mint azt a kormány várta, így *1.370 milliárd forint helyett 2.100 milliárd forintot kellett kifizetni csak a kamatokra.*

A nyugdíjkassza is a tervezett 4.170 milliárd forint helyett - az ad hoc nyugdíjemelések és a 13. havi nyugdíj miatt - 4.800 milliárd forintot ért el. A nem állami felsőoktatási intézményeknek pedig a költségvetés 402 milliárd forintot utalt. Ez jelentős támogatásnak tűnhet, hiszen az egyetemeknek a kormányközeli alapítványokhoz történő kiszervezésétől a felsőoktatási intézmények az államkassza terheltségének csökkenését várták.

2022-ben az Európai Uniótól összesen 2.360 milliárd forint érkezését várhattuk. Az elhúzódozó jogállamisági és korrupciós vita miatt végül csak 1.400 milliárd forintnak megfelelő euró érkezett.

¹² <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/krm2212>

A pénzügyi szektor, a hitelezési folyamatok

A magyar bankszektor tavaly 485 milliárd forint nem konszolidált eredményt ért el 2022-ben, egyedül az OTP-nek csökkent a profitja, de a többi bankcsoport kimagasló eredményt ért el. A számukra kedvezően alakuló kamatkörnyezet jelentős emelkedése 7 milliárd euróval gazdagította a cégeket és hitelezési veszteségeik csupán 2 milliárd euróval emelkedtek a háború és az energiaválság ellenére. A nem teljesítő hitelek valamennyi banknál csökkentek. A magas kamatok pozitívan hatottak és emellett igen jó volt a bankok portfóliójának összetétele és folyamatosan fenn tudták tartani hitelezési aktivitásukat.

A jelentős bankcsoportok – az OTP mellett, az osztrák Erste és Raiffeis, a belga KBC, az olasz Intesa Sanpaoló és UniCredit. Ezek adózott eredménye összesen 20,3 milliárd euró volt és a rekordszintű nyereség 51 százalékos növekedés a 2021 évi teljesítményt követően.

Figyelemre méltó, hogy az extraprofitadóval és kamatstoppal nehezített magyarországi bankszektor tőkearányos megtérülése nőtt, leginkább a Raiffeisené. Az orosz-ukrán leányvállalatain az OTP jelentős értékvesztést kényszerült elszámolni.

2021 után a bankcsoportok a jegybanki kamatemeléseken, és kötvény- és hitelporfóliókon elkönyvelt kamatemelkedéseknek köszönhető különösen a negyedik negyedévben váltak nyereségessé, a Raiffeisennél 52 százalékkal, az Ersténél 20 százalékkal, a összes bankcsoportnál pedig elsősorban a kamatmarzsok tágulásának eredményeként 22 százalékkal nőttek a nettó kamatbevételek. Miután a ráfordítások kisebb mértékben ezért a hatékonyságot mutató költség/bevétel hányados egyértelműen javult. A háború és az energiaválság ellenére a hitelezési veszteségek is kedvezően alakultak.

2021 hasonlóan mintegy 2 százalékkal emelkedett a hat bankcsoportnál az euróban folyósított összesített hitelállomány. Feltehető, hogy a régiós devizák euróhoz képest bekövetkezett gyengülésének a továbbiakban is szerepe lesz.

A magyar bankrendszer romló nemzetközi környezetben is erős és működőképes, ezt a hitelminősítők is megerősítették a legutóbbi értékeléseikben. A stabilitás mellett a magyar bankrendszer...

- kétszeresen túlteljesíti az európai tőkemegfelelési mutatót;
- jövedelmezősége másfélszerese az EU-átlagnak;

- nemteljesítő portfóliója a háborús válság ellenére is alacsony, 3,4 százalékos;
- finanszírozása stabil, a hitel/betét mutatója kedvezőbb az uniós átlagnál;
- jelentős tartalékokkal rendelkezik, likviditásfedezeti rátája mintegy kétszerese a szabályozói minimumnak.

Fontos lépés lehet, hogy a 2022 után csökkenteni tervezik a bankrendszer és a gyógyszeripar adóterhét.

2022-ben ugyanis a bankszektor konszolidált szinten elért éves nettó eredménye 833 milliárd forint, az előző évhez képest 3,6 százalékkal magasabb lett. A hitelállomány növekedése az utolsó negyedévben a nem konszolidált adatok alapján megállt, 2021 egészében viszont még 20 százalékkal emelkedett, ezen belül a belföldi nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott hitelek állománya 16 százalékkal nőtt, a belföldi háztartásoknak nyújtott kölcsönöké viszont mindössze 3,5 százalékkal emelkedett. Nagyon érdekes adat a mérlegben a központi bankokkal szemben fennálló számlakövetelések és betétek mennyiségének alakulása.

Minden bizonnyal szerepet játszott benne a 18 százalékos egynapos betétek bevezetése, amelyekben mind lakossági, mind vállalati betéteket elhelyezhettek a hitelintézetek, és amelyek hirtelen megugrása miatt a kormány kamatsapkát vezetett be a bankbetétekre is.

A jegybanki és bankközi betétek mennyisége ezzel párhuzamosan az utolsó negyedévben visszaesett, és a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok – például állampapírok, vállalati kötvények, jelzáloglevelek – mennyisége is az év második felében jobbra stagnált, 15.303 milliárd forint volt az év végén.

Az ügyfélbetétek állománya 37.521 milliárd forint volt 2022 végén. A vállalati betétek minimális mértékben még nőttek az év vége felé is, a háztartások számláiról viszont 500 milliárd forint távozott. Ennek oka a nagyobb karácsonyi költekezés, a magasabb rezsizámlák megérkezése, de az állampapírpiacra megjelenő vonzó lakossági papírokba is kerülhetett a betétekből.

A kamateredmény – a bankok számára kivetett bankadó ellenére is - 62 százalékkal emelkedett tavaly, a jutalék jellegű bevételek szintén nőttek 16,7 százalékkal. A működési jellegű bevételek 35,6 százalékkal, a működési költségek pedig 32,1 százalékkal emelkedtek.

Háztartások pénzügyeinek alakulása

A lakosság pénzügyi vagyona 2022-ben is jelentősen tovább emelkedett. Az MNB adatai szerint már több, mint bruttó 80 ezer milliárd Ft, azaz a várható éves GDP nagyságrendje. A költségvetés számára változatlanul a legfőbb finanszírozási forrást jelenti ez, és 2022 folyamán is fontos volt ezen megtakarítások bevonására, és ezért az újabb és újabb államkötvények kibocsájtása.

A ***lakosság betétállománya*** év végén 12.851 milliárd forintot ért el és – a szezonális hatások kiszűrése után – 213 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábitól. Csak december folyamán 80 milliárd forinttal csökkent. Részleteiben vizsgálva: a forintbetétek volumene 76 milliárddal apadt. A devizabetétek volumene – a forint betétekkel összefüggő tranzakciók eredményeként - 58 milliárd forinttal nőtt, míg az árfolyamváltozások hatására 63 milliárd forinttal csökkent.

Az Államadósság Kezelő Központ nyilvántartása szerint 2022 végén birtokában 8.619 milliárd forint értékű volt a lakosság állampapír állomány volt, az elmúlt évek tendenciájától eltérően 13,9 százalékkal kevesebb, mint az év elején¹³.

A ***lakosság hitelállománya*** 2022 végén 9.913 milliárd forint volt, ez 51 milliárd forintos bővülést jelentett. A forinthitelek volumene 50 milliárddal emelkedett, a devizahitelek állománya pedig két hatásra is változott: tranzakciók eredményeként 2 milliárddal nőtt, míg árfolyamváltozások miatt 1 milliárd forinttal csökkent. Év végén decemberben a teljes lakossági hitelvolumenben mindössze 0,4%-ot jelentett a devizahitelek aránya. A háztartások hitelállománya tranzakciók eredményeként – szezonálisan kiigazítva – 73 milliárd forinttal haladta meg 2021 decemberét.

Tőzsdei folyamatok, a tőzsdei vállalatok a válságban

A budapesti tőzsde a rendszerváltást követően, újjá alakulása után igen komoly fejlődésen ment át. Az indulását követően 2021-re 48 ezer pont fölé került részvényindexe, a BUX index, amely jelzi az értékpapírpiac komoly szerepét a magyar gazdaságban. Nehéz évet zárt, és érezhetően

¹³ az MNB ennél alacsonyabb összegű lakossági állampapír vagyont tart nyilván, míg az ÁKK az intézményi befektetőknél lévő, de lakossági értékesítés céljára kibocsátott állampapír állomány egy részét is ide számítja

gyengült 2022-ben a BUX, 43 ezer pontra csökkent. A háború hatásai és a gazdasági válság nem kímélte a Budapesti Értéktőzsde részvényeit sem, a BUX árfolyama tavaly 13,6 százalékos esett.

A Budapesti Értéktőzsde a BUX 43.793,76 ponton zárta az évet pénteken, az index 6.926,95 ponttal csökkent az egy évvel korábbihoz képest.

A vezető részvények 2022-ben a Mol kivételével gyengültek, a legnagyobb mértékű értékvesztést az OTP szenvedte el. A bankpapír az év utolsó kereskedési napján 10.110 forintot ért, miközben a 2021-es évet 16.600 forinton zárta; ez 6.490 forintos, 39,10 százalékos csökkenés. Az OTP éves maximumát 18.690 forinttal január 12-én érte el, az éves minimumának időpontja július 27-én volt, 7.738 forint.¹⁴

A Mol árfolyama egy év alatt 2520 forintról 2602 forintra, azaz 82 forinttal, 3,25 százalékkal nőtt. Az olajipari vállalat részvényeinek értéke 3170 forinton április 21-én tetőzött, az éves minimumuk 2300 forinttal február 24-én volt.

A Richter-papírok értéke 8.300 forintra csökkent 8.725 forintról, ami 425 forintos, 4,87 százalékos visszaesés. A gyógyszeripari vállalat papírjai 6.310 forinttal március 7-én érték a legkevesebbet 2022-ben, a legjobb árfolyama pedig 9.150 forint volt december 21-én.

A Magyar Telekom részvényei 2022-ben 72,5 forinttal, 17,62 százalékkal 339,0 forintra gyengültek az egy évvel korábbi 411,5 forinthez képest; legmagasabb értéküket február 17-én 438 forinton, a legalacsonyabbat október 20-án 276 forinton érték el.

A kis és közepes részvények indexe, a BUMIX a 2021. végi 4232,45 pontról 3604,62 pontra csökkent 2022 végére, ami 627,83 forintos, 14,83 százalékos visszaesés volt.

A gazdaságot idén sokszerűen érte az orosz-ukrán háború, ami a kibontakozó energiaválsággal párhuzamosan a tőzsdék teljesítményét is negatívan befolyásolta. A befektetői kedvre ezen felül hatottak az európai uniós megállapodásról szóló hírek, illetve a háborúval összefüggésbe hozható különadók is, ezeket a kormány kiterjesztette karácsony előtt a Richterre is.

A BÉT részvényindexe az év elején még 50.723,59 ponton kezdte a kereskedést, majd kisebb ingadozásokat követően február közepétől indult meredek esésnek; február 25-én, a háború hírére 45.769 ponton zárt a tőzsde.

¹⁴ <https://gazmag.hu/2023/01/02/nehez-ebet-zart-es-nagyot-gyengult-2022-ben-a-bux>

A BUX index idei mélypontja szeptember 29-én volt 37.035 ponttal. Ezen a napon jelent meg egyebek közt a FitchRatings előrejelzése. Ebben lassulást jeleznek, tízévi mélypontra lassulhat a közép- és kelet-európai EU-gazdaságok növekedése az energiaellátási válság miatt.

Az év legmagasabb értékét január 12-én mérték 54.405 ponton, az orosz-ukrán háború kitörése óta március 29-én állt a legmagasabb szinten az index 46.707 ponttal. Ez utóbbi értéket december 1-jén közelítette meg legjobban a tőzsde 46.368 ponttal.

Komoly változások kísérték 2022-ben is a tőzsdetagság szerkezetét. Olyan cégek kerültek a tagságba, amelyek jelzik a gazdasági folyamatok változásának kedvező irányait.

A bécsi székhelyű Vienna Insurance Group biztosítótársaság a budapesti értéktőzsde prémium kategóriájú kibocsátója lett 2022 november 11-én, és ezzel a Bécsi Értéktőzsde és a Prágai Értéktőzsde mellett már a magyar tőkepiacon is jelen van.

A Multihome Nyrt. design-otthonokat fejlesztő és forgalmazó társaság részvényeit december elején a középvállalati platformon, az Xtenden vezették be. Szintén ebben a kategóriában lépett a tőzsdére novemberben a napelemparkok tervezésével foglalkozó Astrasun Solar Nyrt. Szeptemberben a középvállalati felületen az ipari befektetésekkel foglalkozó Navigator Investments Nyrt., a gyógyszergyártásban érdekelt Naturland Holding Nyrt. és az ingatlanszektorban tevékenykedő Biggeorge Property Nyrt. debütált. Május végén a hazai kiberbiztonsági szegmensben tevékenykedő Vivetech részvényeivel indult meg a kereskedés ezen a platformon.

Szintén 2022 május végén jelentek meg az eSense Human Resources Szolgáltató Nyrt. callcenter-szolgáltatásokat nyújtó társaság részvényei a tőzsdén, a standard kategóriában. Ezt megelőzően még az EU-Solar Nyrt. háztartási méretű naperóművek telepítésére specializálódott vállalat és az Épduferr nevű építőipari cég is tőzsdetagságot szerzett a budapesti tőzsde Xtend piacán.

V. Társadalmi, gazdasági változások és hatások

Népesség, népmozgalom

Tavaly 88.400 gyermek született hazánkban, sajnos 4.639 csecsemővel (azaz 5 százalékkal) kevesebb az előző évhez viszonyítva. A csökkenés hullámzó volt, hiszen január–április között 11 százalékkal, augusztus–november között 7,6 százalékkal estt vissza a születések száma, míg május–július hónapokban 4,1 százalékkal, december folyamán pedig 0,5 százalékkal emelkedett a születések száma előző év azonos időszakához képest. Így a teljes termékenységi arányszám becslült értéke 1,52-re csökkent a 2021. évi 1,59-hoz viszonyítva.

Hazánkban az előző évhez képest 2022-ben 135.700-an haltak meg, 13 százalékkal (azaz 19.921 fővel) kevesebben. A halálozások számának február hónapbeli 4,9 százalékos, a július–augusztusi 6,2 százalékos növekedésével szemben, januárban 4,5 százalékkal, március–júniusban 21 százalékkal, szeptember–decemberben pedig 18 százalékkal csökkent 2021-hez viszonyítva.

Miután a születések számának visszaesése kisebb volt mint az elhunytak számának csökkenése így a 47.300 fős természetes fogyás 24 százalékkal alacsonyabb lett az előző évben mért 62.582 fős számításnál.

A főbb demográfiai mutatókban kis pozitívum ellenére is kevésbé kedvezőek az adatok. Ezer lakosra 9,1 élveszületés és 14,0 halálozás jutott. Mivel az élveszületés 0,5 ezrelékponttal, a halálozás pedig 2,0 ezrelékponttal alacsonyabb volt, mint az előző évben, ezért ennek következtében a természetes fogyás mérséklődött, vagyis 1,6 ezrelékponttal 4,9 ezrelékre csökkent. Viszont az ezer élveszületésre jutó 3,6 csecsemőhalálozás 0,2 ezrelékponttal több, mint 2021-ben volt. A házasságkötések száma 64.100, azaz 11 százalékkal (7.930 esettel) kevesebb volt mint 2021-ben. A házasságkötési arányszám is kissé - 0,8 ezrelékponttal - elmaradt az előző évitől, 2022-ben 6,6 ezrelék.

A természetes fogyásból eredő népességcsökkenést csökkentett a *nemzetközi vándorlás pozitív egyenlege*. A magyarországi lakónépesség becslült száma a 2011. évi népszámlálásból továbbvezetett 2022 végén 9 millió 678 ezer fő.

A KSH előzetes adatai szerint 2022-ben 26.500 magyar állampolgár - majdnem ötezer fővel több - vándorolt ki, mint egy évvel korábban. 2017-ben volt ennél nagyobb a honfitársaink elvándorlása. Ugyanakkor 21.900-an hazatértek, így a magyar állampolgárok nemzetközi vándorlásának teljes egyenlege a 2021-es 9.672-es többlet után 9.450 fő volt. Ez pedig úgy fordulhatott elő, hogy a korábbinál lényegesen több, 14 ezer külföldön született magyar költözött az országba. Ennél magasabb számot 2015 óta nem fordult elő.

Munkaerőpiaci folyamatok, a foglalkoztatottság átalakulása

A foglalkoztatottak létszáma 2022-ben 61 ezer fővel nőtt. A 4 millió 696 ezer elsődleges munkaerőpiacon dolgozók átlagos száma 61 ezer fővel, a külföldi telephelyen munkát vállalóké 13 ezerrel emelkedett, míg a közfoglalkoztatottaké 12 ezerrel csökkent. A 15–64 évesek foglalkoztatási rátája 74,4 százalék, azaz 1,3 százalékponttal volt magasabb, mint egy éve.

A 4 millió 586 ezer foglalkoztatott 15–64 év közötti, a foglalkoztatási rátájuk 1,3 százalékponttal emelkedett, így 2022 végére 74,4 százalékra nőtt. A férfiak rátája 78,8 százalékra emelkedett 0,9 százalékponttal, a női foglalkoztatottaké 69,9 százalékra nőtt 1,7 százalékponttal.

A foglalkoztatási ráta növekedése valamennyi korcsoportra jellemző volt. Leginkább az 55–64 éves korcsoporté emelkedett, itt a foglalkoztatási ráta 2,8 százalékponttal nőtt egy év alatt, 65,6 százalékra.

A 15–74 éves foglalkoztatottak átlagos létszáma *2022 decemberében egy hónap alatt* 17 ezerrel emelkedett, és 4 millió 704 ezer fő volt.

A munkanélküliek száma 2022-ben 19 ezer fővel kevesebb volt, mint egy évvel korábban. A 176 ezer fő 3,6 százalékos munkanélküliségi rátát jelentett, ami 0,4 százalékpontos csökkenés volt. A munkanélküli férfiak száma 97 ezer, míg a nőké 80 ezer fő volt, így a munkanélküliségi rátájuk 3,7 százalék, illetve 3,5 százalék lett.

Fontos mutató a munkakeresés átlagos időtartama. Ez 2022-ben az év átlagában 9,3 hónapra nőtt, az álláskeresők között a legalább egy éve állást keresők aránya pedig 34,2 százalékot tett ki.

A nyilvántartott álláskeresők létszáma 2022 végére az előző év decemberéhez viszonyítva a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szerint 3,5százalékkal, 230 ezer főre¹⁵ csökkent.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat nyilvántartásában 230.300 álláskereső volt a múlt év, ami csupán 3 ezer fős - 1,4 százalékos - csökkenés egy hónap alatt, ugyanakkor 8.400 fővel, azaz 3,5 százalékkal kevesebb, mint a megelőző egész évben. Az év tizenkettedik hónapjában a foglalkoztatók 20 ezer új állást hirdettek, 0,3százalékkal többet, mint novemberben, és 6,2 százalékkal kevesebbet, mint 2021 novemberében. Az előző év decemberének adataihoz viszonyítva a piaci munkahelyek rendkívül alacsony száma 2 százalékkal, a támogatott munkahelyeké 12,3 százalékkal volt alacsonyabb. Fontos megjegyezni, hogy a 2022 decemberében meghirdetett új álláshelyek 38,6 százalékán közmunkát végeznek.

A 25 éven aluli fiatal aránya a 2022 végén a nyilvántartott munkanélkülieknek 10,1 százalékát tette ki, és fontos adat, hogy 56,7 százalékuk első munkahelyét kereste. Ennek részben oka lehet, hogy a munkanélküliek 31,1 százalékának nem volt szakképzettsége. Az álláskeresők között a felsőfokú végzettségűek aránya decemberben 7,1 százalék, míg 42,4 százalékuk legfeljebb általános iskolai végzettségű. A középfokú végzettségűek részaránya 50,5 százalék, – mégpedig 25,4 százalék szakközépiskolai, szakgimnáziumi, 50,7 százalék szakiskolai vagy szakmunkásképzőt végzett, 4,5 százalék technikumi, és 19,4 százalék gimnáziumi. A talán legkiszolgáltatottabb korcsoportba tartozó 55 éven felüliek teszik ki álláskeresők 32,2 százalékát. Az is fontos jellemző, hogy álláskeresési támogatásra¹⁶ a munkanélkülieknek csupán 34,2 százaléka jogosult. Álláskeresési segélyben¹⁷, összefoglalóan szociális támogatásban pedig az álláskeresők 23,7 százaléka részesült. A nyilvántartott munkanélküliek 42,1 százaléka semmilyen ellátást nem kap.

A munkaerőpiac az év végén is súlyos területi problémákkal jellemezhető. A három gazdaságilag fejletlen régió közül a munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya jóval meghaladta az országos átlagot. Észak-Magyarországon 11, Észak-Alföldön 7,9, míg Dél-Dunántúlon 7,1 százalék volt a munkanélküliségi mutató. Két megyében magasabb az országos átlag kétszeresénél, négyben pedig a másfélszeresénél: Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 12,4 százalék, Nógrád megyében 11,2, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 9, Somogy megyében

¹⁵ <https://nfsz.munka.hu>

¹⁶ egyhavi összege legfeljebb a minimálbérrel egyenlő, és mindössze 90 napon keresztül folyósítják

¹⁷ legalább 120 ezer forintos, legfeljebb a minimálbérrel azonos összegű, mérlegelésen alapuló keresetpótló juttatásban, illetve a nyugdíj előtti, a minimálbér 40 százalékával azonos 80 ezer forintos támogatás

8,6, Heves megyében 7,7, Jász-Nagykun-Szolnok megyében 7,3 a munkanélküliségi arány. A gazdaságilag aktív népességhez viszonyított munkanélküliségi arány ugyancsak magasabb az országos átlagnál Hajdú-Bihar megyében 7,1 százalékos, Baranya megyében 7 százalékos, Békés megyében 6,9 százalékos, Tolna megyében 5,5 százalékos, Zala megyében 4,9 százalékos.

Keresetek, jövedelmek alakulása

2022. tizenkét hónapjának átlagában a **teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete**¹⁸ 526.300,- Ft, és a közfoglalkoztatottak együtt pedig 515. 800,- Ft volt.

A keresetek alakulása 2021 és 2022-ben								
Szektor	2021. január-december				2022. január-december			
	Összesen		Közfoglalkoztatottak nélkül		Összesen		Közfoglalkoztatottak nélkül	
	havi átlag-kereset forint/fő	az előző év azonos időszaka = 100 %	havi átlag-kereset forint/fő	az előző év azonos időszaka = 100 %	havi átlag-kereset forint/fő	az előző év azonos időszaka = 100 %	havi átlag-kereset forint/fő	az előző év azonos időszaka = 100 %
Bruttó								
Vállalkozás	450 800	7,8	451 300	7,8	521 500	15,7	521 900	15,6
Költségvetés	409 900	9,5	448 000	9,5	496 500	21,1	537 900	20,1
Nonprofit	419 100	15,4	434 800	14,5	522 700	24,7	537 600	23,6
Nemzetgazdaság összesen	438 800	8,7	449 600	8,5	515 800	17,5	526 300	17,1
ebből: közfoglalkoztatott	83 900	2,6	x	x	99 800	18,9	x	x
Nettó								
Vállalkozás	299 800	7,8	300 100	7,8	346 800	15,7	347 100	15,6
Költségvetés	272 600	9,5	297 900	9,5	330 200	21,1	357 700	20,1
Nonprofit	278 700	15,4	289 200	14,5	347 600	24,7	357 500	23,6
Nemzetgazdaság összesen	291 800	8,7	299 000	8,5	343 000	17,5	350 000	17,1
ebből: közfoglalkoztatott	55 800	2,6	x	x	66 400	18,9	x	x
<i>Forrás: KSH</i>								

¹⁸ a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél, valamint a foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezeteknél

A bérek terhelő adót és járulékot levonva az átlagkereset a kedvezményekkel együtt 355.300,- Ft, míg azok nélkül kissé alacsonyabb a nettó átlagkereset, 343.000,- Ft.

Az átlagkeresetnek mind a bruttó, mind pedig a kedvezmények nélkül számított nettó értéke 17,5-17,5százalékkal emelkedett 2021-hez viszonyítva. Egy év alatt a kedvezményekkel együtt számított nettó kereset pedig 18,2 százalékkal lett magasabb. Ezt magyarázza, hogy 2022-ben is jelentős minimálbér, garantált bérminimum emelés történt és a közalkalmazottak egyes körében az előmeneteli rendszerek előre ütemezett, vagy pótlólagos béremeléseai megtörténtek a kormány intézkedési eredményeként.

Nem változott a rangsor a fizetések nagyságában, a legmagasabb havi bruttó átlagkereset a pénzügyi, biztosítási tevékenységeknél volt, 859.600,- Ft. A legalacsonyabb pedig 2022-ben is a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén, 321.500,- Ft.

A teljes munkaidőben dolgozó férfiak bruttó átlagkeresete 565,700,-Ft volt, a nőké pedig 467.900,-Ft , azaz egy év alatt 18,1 százalékkal, illetve 16,5 százalékkal növekedve.

A 2022 évben jelentős mértékű támogatást jelentettek a rendszeres prémiumok, jutalmak és különösen a több helyen megvalósult egyhavi külön juttatás. Ezek nélkül a havi bruttó átlagkereset csupán 469.800,-Ft volt, azaz 16,3 százalékkal több mint 2021 év átlagában.

Változatlan a különbség a vállalkozásoknál, a költségvetési szervezetekben, illetve a nonprofit szektorban foglalkoztatottak rendszeres bruttó átlagkeresete között. A cégeknél 473.800,- Ft, a költségvetésben 449.900, Ft és a nonprofit cégeknél 499,000,- Ft volt a kereset. Eltérő mértékű az éves növekedés e szektoroknál, azaz 15 százalékos, 17,3 százalékos, illetve 25,4 százalékos emelkedés történt az előző évhez képest. Ez utóbbi, az átlagot meghaladó növekedés egyik lényeges oka, hogy 2021. augusztusától az oktatási intézmények nagy része a költségvetési szektorból átkerült a nonprofit tevékenységű szektorba, azaz 2022 első felében még jelentős volt itt a bázishatás.

Már nem kedvező az a tény, hogy a reálkereset csupán 2,6 százalékkal emelkedett, ugyanis a fogyasztói árak 2021-hez viszonyítva komoly mértékben, 14,5 százalékkal növekedtek.

A folyamatosan növekvő keresetek másik, fontos aspektusa a medián átlag segítségével történő értékelés. Ezzel a számítással jóval alacsonyabb szintre kerülnek a keresetek. 2022-ben a bruttó kereset mediánértéke 403.100,- Ft volt. Ez számottevően alacsonyabb a 523.600,- Ft bruttó bérnél. A medián kereset egy év alatt 15,2 százalékkal emelkedett. A kedvezmények

figyelembevételével számított nettó kereset mediánértéke 280.600,- Ft volt, azaz 17,2 százalékkal több mint előző évben.

**Minimálbér, közfoglalkoztatotti bérminimum és
garantált bérminimum havi összege, Ft**

Év, január 1.	A minimálbér	A minimálbér a bruttó átlagkereset %-ában	Garantált bérminimum	Közfoglalkoztatotti bérminimum
2019.	149 000	40,5	195 000	81 530
2020.	161 000	39,9	210 600	81 530
2021. február 1.	167 400	38,1	219 000	81 530
2021. március 1.	167 400	38,1	219 000	85 000
2022.	200 000	38,8	260 000	100 000
2023.	232 000	38,2	296 400	116 000

* / 2 évl kevesebb gyakorlati idő

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete – **a munkáltatók teljes körénél** – kerekén 500.000,- Ft, a közfoglalkoztatottak nélkül számolva pedig 509.500,- Ft lett. A nettó átlagkereset kedvezmények nélkül 332.500,- Ft, a kedvezményeket is figyelembe véve 344.800,- forintot tett ki. A bruttó és a kedvezmények nélkül számított nettó átlagkereset egyaránt 17,4 százalékkal, míg a kedvezmények figyelembevételével számított nettó kereset pedig 18,1 százalékkal emelkedett a megelőző évhez viszonyítva.

Jóval kisebb volt a béremelkedés, mint a statisztikai adatok mutatják, ha más módszertan alapján számolunk, azaz a teljes foglalkoztatotti kör munkabérét bevonjuk a számításba. Így a bruttó átlagkereset 2022-ben bruttó 404 ezer forint lehetett.¹⁹

Az adatok szerint a magyarreálbér növekedése az elmúlt 12 évben elmaradt a többi visegrádi országokétól. 2010 és 2020 között a magyarországi reálbér 10,7 százalékkal nőtt, míg Csehországban 21,3 százalékkal, Lengyelországban 30,6 százalékkal, és Szlovákiában 22,2 százalékkal nőttek az átlagos reálbérek. A pandémia által okozott gazdasági válság éveiben (2020-2022) azonban Magyarország és Lengyelország reálbérei is hasonló mértékben csökkentek (3,6 százalék és 3,3 százalék a 2020-as szintekhez képest), ezzel szemben Csehországban és Szlovákiában emelkedtek a reálbérek (4,7 százalék és 4,4 százalék a 2020-as szintekhez képest).

¹⁹ A KSH februárban kereseti statisztikájában többek között azt írta, hogy 2022-ben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete – a munkáltatók teljes körében – 500 000 forint volt. Ezek szerint más módszertan alapján majdnem 100 ezer forinttal lehetett kevesebb a bruttó.

Az eltérő reálbér-növekedési ütemek mögött számos tényező áll. Az egyik ilyen tényező a gazdasági szerkezet különbözősége. A cseh és a szlovák gazdaság erőteljesen exportorientált, míg a lengyel és a magyar gazdaság nagyobb mértékben függ az EU-s támogatásoktól, illetve a hazai kereslettől. Az exportorientált gazdaságok előnyben vannak az alacsony bérek miatt, ezzel szemben a hazai keresletre épülő gazdaságok magasabb béreket engedhetnek meg. Az EU-s támogatások hatása is eltérő az egyes gazdaságokban.

A fogyasztás szintje és szerkezet-változása

2020-ban a kiskereskedelmi forgalom a pandémia hatására csökkent, majd 2021-ben kissé emelkedett, bár a növekedés mértékére vonatkozó statisztikai adatok jelentős bizonytalansága mellett. 2022 év elején a kiskereskedelmi forgalom alakulásában érzékelhető volt az országgyűlési választások előtti igen jelentős pénzkirámlás hatása, azután az év második felében számottevően lassult a kiskereskedelmi értékesítés dinamikája. Novemberben az eladások volumene – a szezonális és naptárhatást kiszűrő adatok szerint – már lényegében stagnált, csak 0,1 százalékkal nőtt egy hónap alatt, és a naptárhatástól megtisztított adatok alapján csupán 0,6 százalékkal 2021 novemberéhez képest. Az első tizenegy hónapban 6,4 százalékkal emelkedett a forgalom volumene.

A 2022 évben a kiskereskedelmi üzletek forgalma meglehetősen eltérő irányban alakult. Az elejétől az élelmiszerforgalom 0,8 százalékkal, ezen belül az élelmiszerláncoké 1,6 százalékkal esett vissza, míg a dohányüzleteket is magukba foglaló szakboltoké még 1,6 százalékkal nőtt. Az előző évhez viszonyítva, 2021 novemberéhez képest az élelmiszerforgalom 6,7 százalékkal, ezen belül az élelmiszerláncoké 8,6 százalékkal maradt el. Emelkedett viszont a számítástechnikai és egyéb iparcikkek forgalma 10,6 százalékkal, és a bútoroké és a műszaki cikkeké 4,9 százalékkal. És a pandémia időszaka után a ruházati termékek kiskereskedelmi értékesítésének volumene 22,7 százalékkal, az illatszereké 4,7 százalékkal, a könyveké és újságoké 9,8 százalékkal nőtt. A járvány megszűntével a magas bázishoz viszonyítva 1 százalékkal mérséklődött az internetes és csomagküldő kereskedelem volumene. A lakossági jövedelmek alakulására is utalhat az, hogy ***a használtcikkek forgalma 29,9 százalékkal, az üzemanyagok eladásának volumene pedig 26,2 százalékkal megnőtt az előző évhez képest.***

A háztartások helyzetéről

A magyar gazdaság szempontjából a 2022-es év kellemetlen és nehezen leküzdhető akadályokat, kihívásokat hozott, legérzékenyebben a magas infláció befolyásolja nem csupán a vállalatok működését, hanem főleg a háztartások jövedelmi-fogyasztási helyzetét. Az elmúlt években a magyarországi infláció folyamatosan emelkedett, és a 2021-re éves átlagban elérte a 5 százalékot, majd 2022-re a 14,5 százalékot. Elsősorban az élelmiszerek és a szolgáltatások árának emelkedése jelent nagy gondokat, hiszen ezek a fogyasztói kosár nagy részét teszik ki.

Az infláció hatása különösen érezhető volt az átlag- és az az alatti jövedelmi kategóriák háztartásaiban.

Az infláció elleni küzdelem fontos kihívás a magyar gazdaságpolitikának. A kormány számos intézkedést hozott az elmúlt években annak érdekében, hogy csökkentse az árak emelkedését és a rászorultak jövedelmi helyzetét javítsa. Ezek között az árak szabályozása, a fogyasztóvédelmi intézkedések, az adók csökkentése, a gazdasági növekedés több oldalról tervezett ösztönzése. Ugyanakkor az infláció problémájának kezelése hosszú távú stratégiákat igényel, amelyeknek a gazdaság számos területén hatékonyak kell lenniük. Ennek a stratégiának a folytatása nélkülözhetetlen a monetáris és fiskális intézkedések végrehajtásában.

Mindezekért külön is érdekes, hogy milyen korszakos változásokat hozott és majd a továbbiakban is jelent az informatika terjedése, új és új lehetőségei a családok mindennapi életében. Ezt jól szemlélteti, ha megnézzük például azt, hogyan alakulnak a családok minden napjai amikor valamiért fizetniük kell, amikor kapcsolatba kell kerülniük a ma már nélkülözhetetlen pénzintézetekkel. E kapcsolatoknak a módja és lehetőségei alapjaiban meghatározza a családok életét. 2022-ben központi döntéssel szűkült a postafiókok hálózata, és jelentősen változtak a pénzügyi lehetőségek.

A bankok 322 fiókot zártak be 2022-ben. A dolgozói létszám is csökkent, de csak 176 fővel kevesebben dolgoztak 2022 végén a bankszektorban, mint egy évvel korábban.

A digitális fizetések szélesebben terjednek. Több mint másfélszer több a kártyás fizetés, mint amennyi készpénzt felvesznek kártyával és minden ötödik kártyás fizetés mobillal történik. Az azonnali fizetések száma gyorsan nő és a fizetési kérelmek száma alacsony bázisról nagyot nőtt.

A hazai bankkártyákkal belföldön és külföldön bonyolított teljes fizetési forgalom 2022 egészét tekintve több mint 37 százalékkal nőtt 2021-hez viszonyítva.

Az egy készpénzfelvételre jutó összeg 108 ezer forintra nőtt. 2022-ben 10 ezer POS-terminál tűnt el, és több mint 15 ezerrel csökkent a fizikai kártyaelfogadó helyek száma, viszont az internetes elfogadóhelyek száma viszont 8 ezerrel, 22 százalékkal nőtt.

A mobiltárcás fizetések már jelentős szeletet képviselnek a teljes kártyás fizetési forgalmon belül, a kártyás fizetések ötöde már mobiltárcába regisztrált kártyával történik

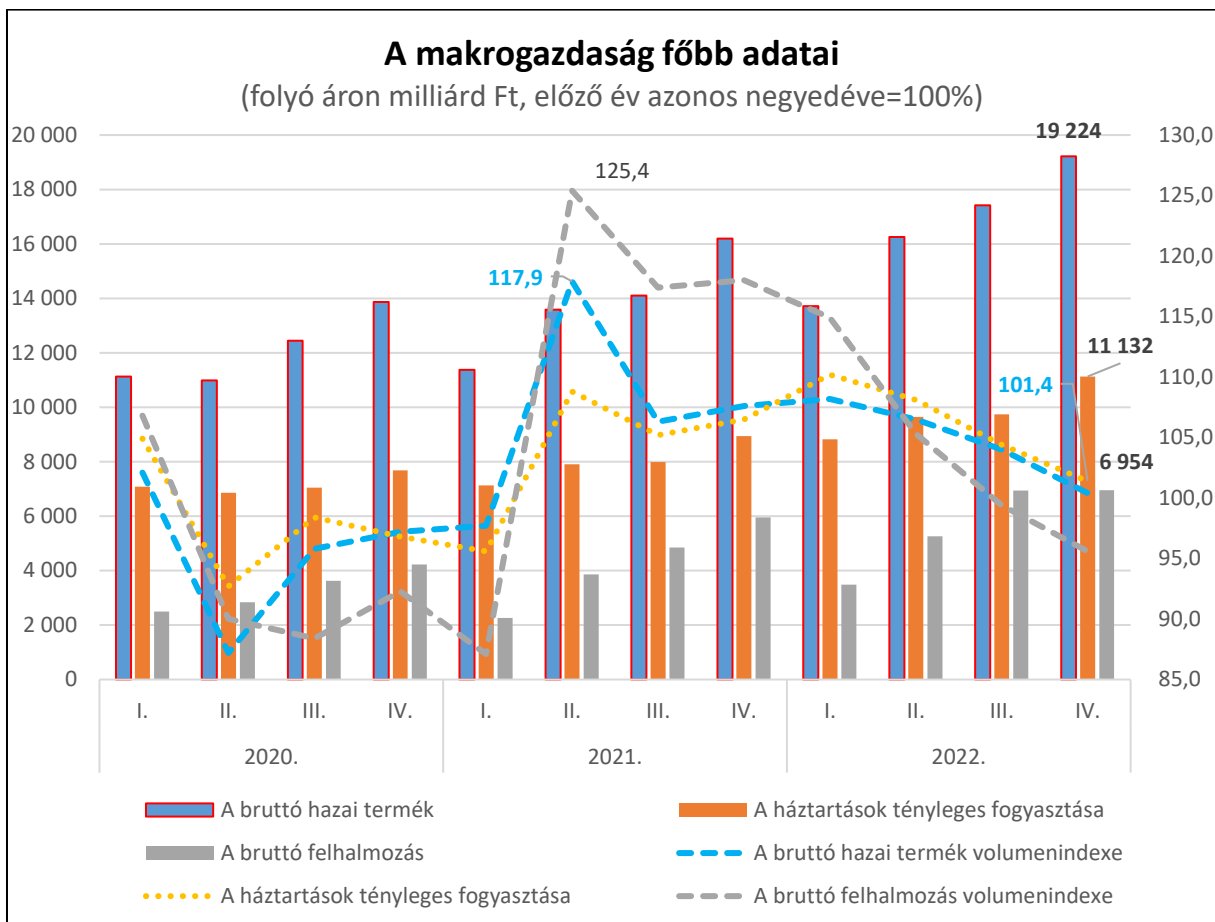
M E L L É K L E T E K

Ábrák

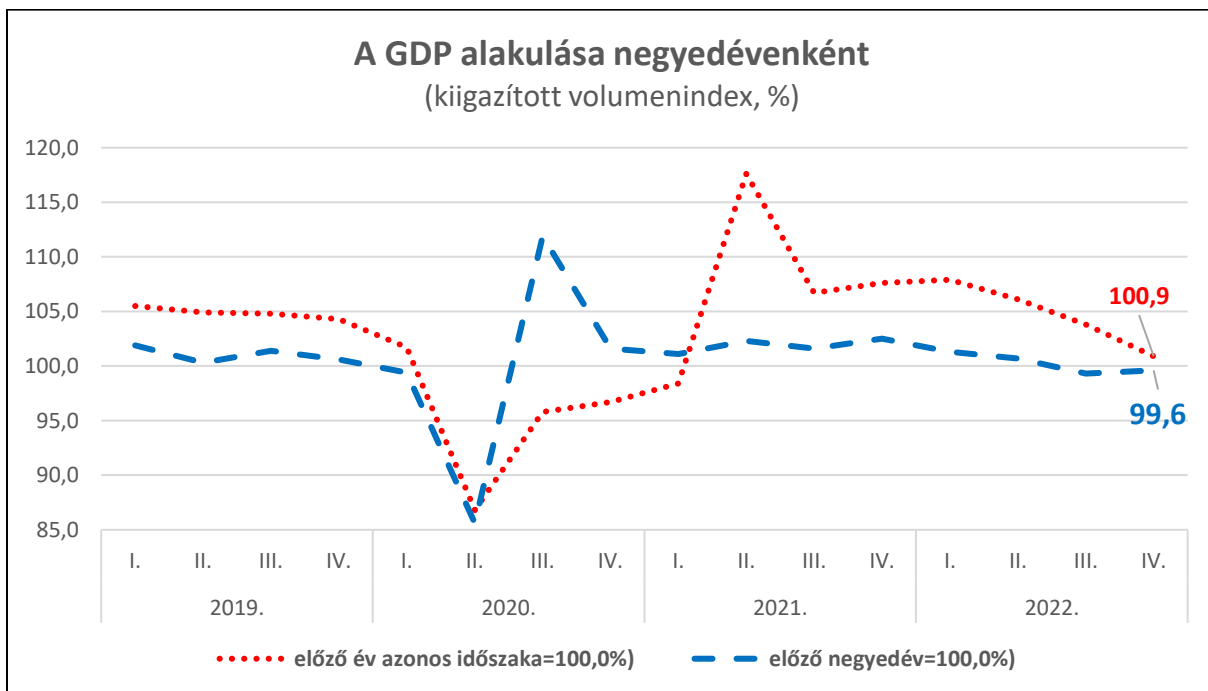
Táblázatok

Felhasznált források

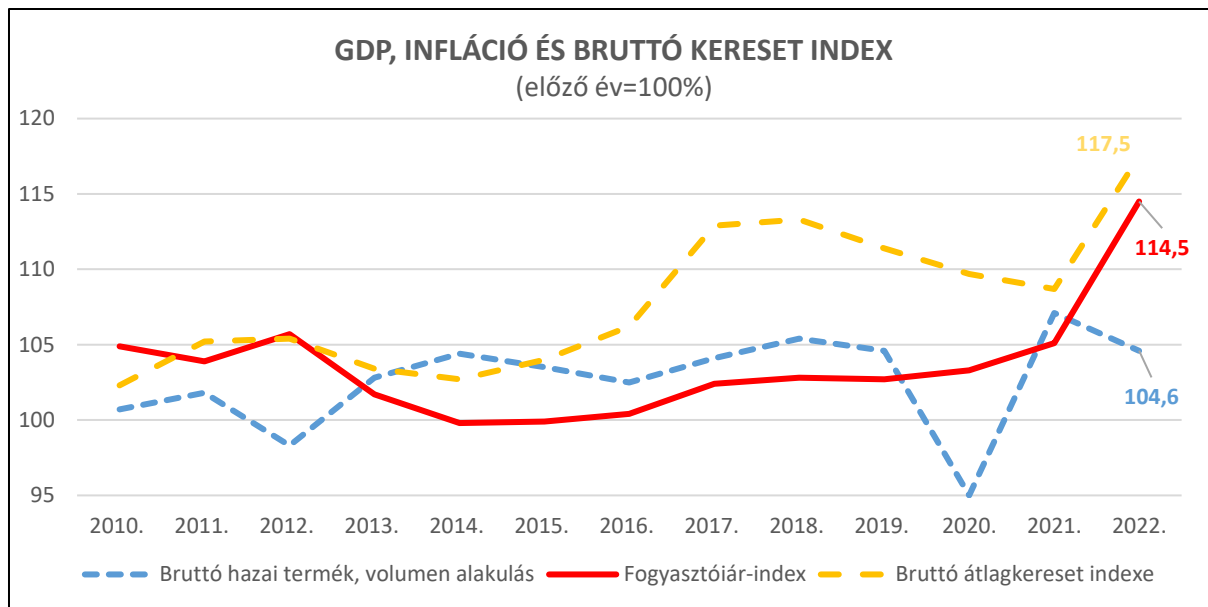
ÁBRÁK

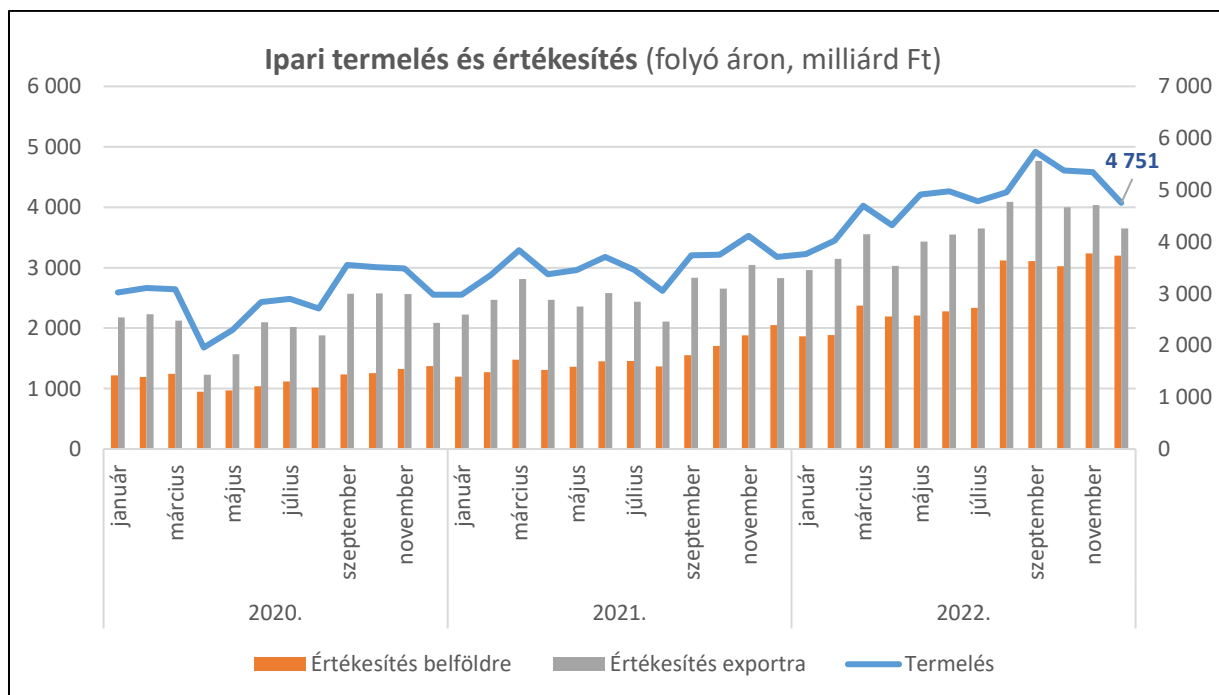
Forrás: KSH, saját szerkesztés

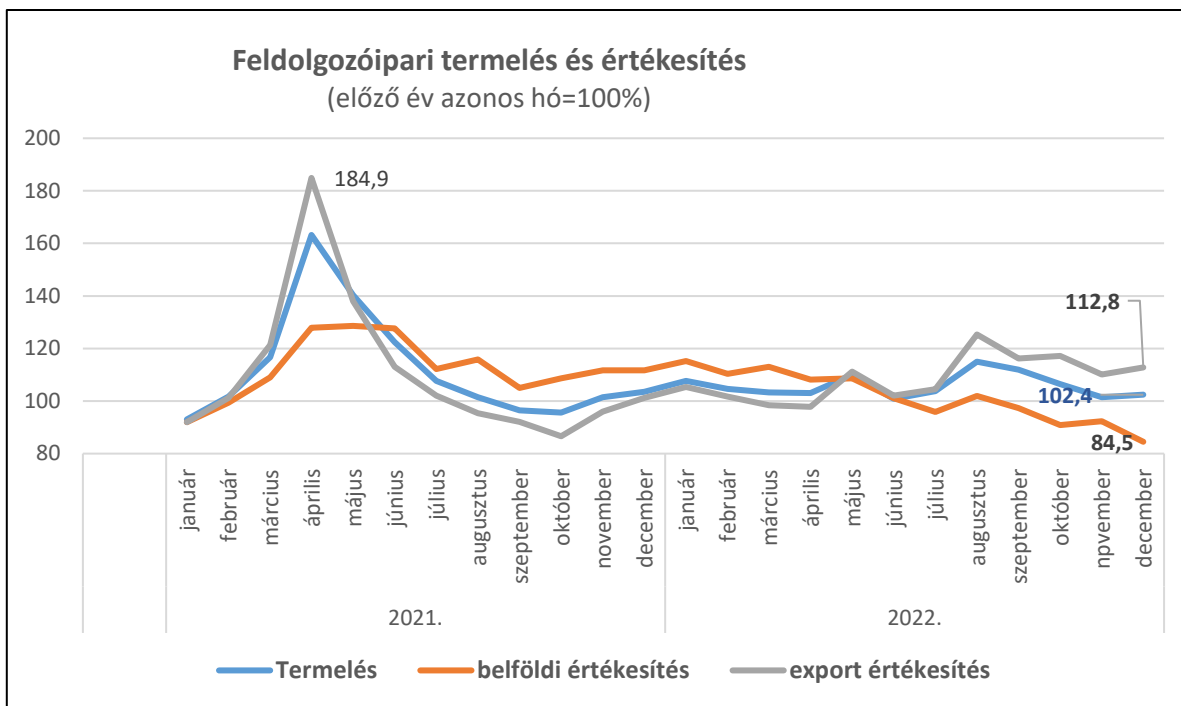
Forrás: KSH, saját szerkesztés

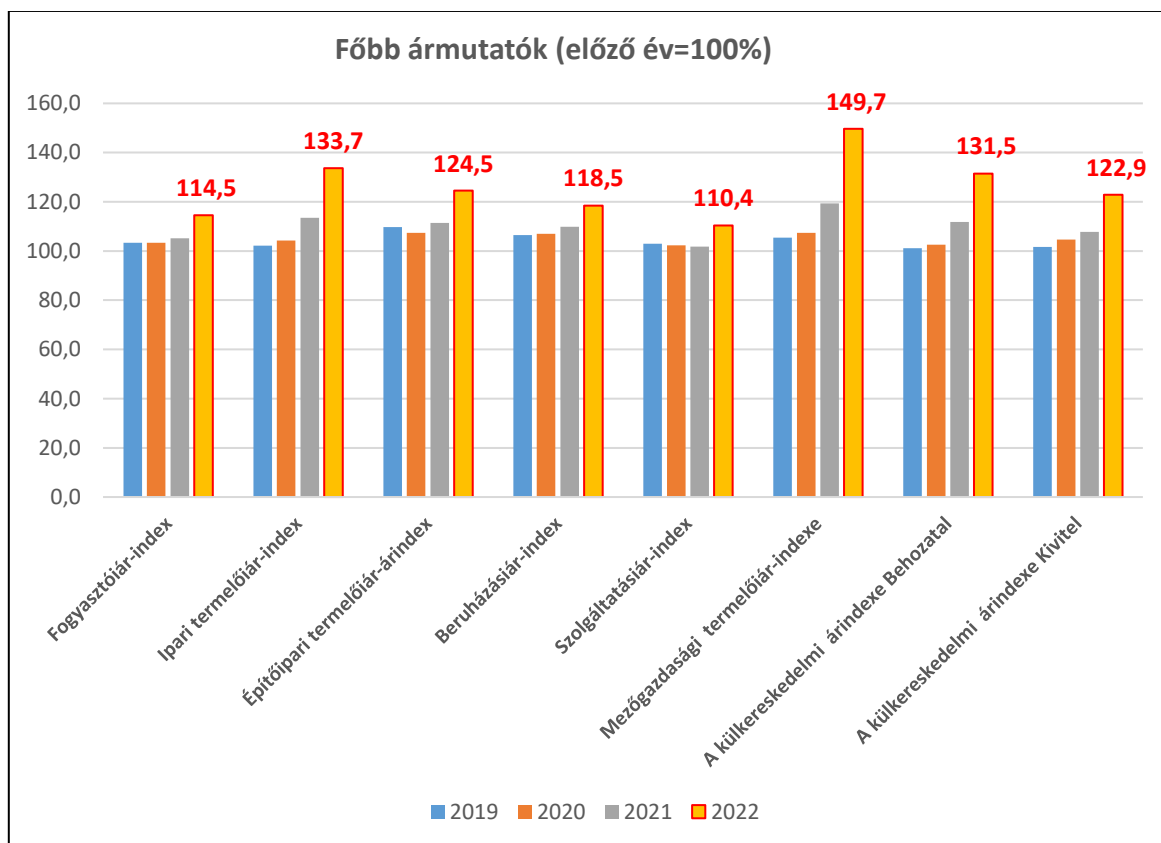
Forrás: KSH, saját szerkesztés

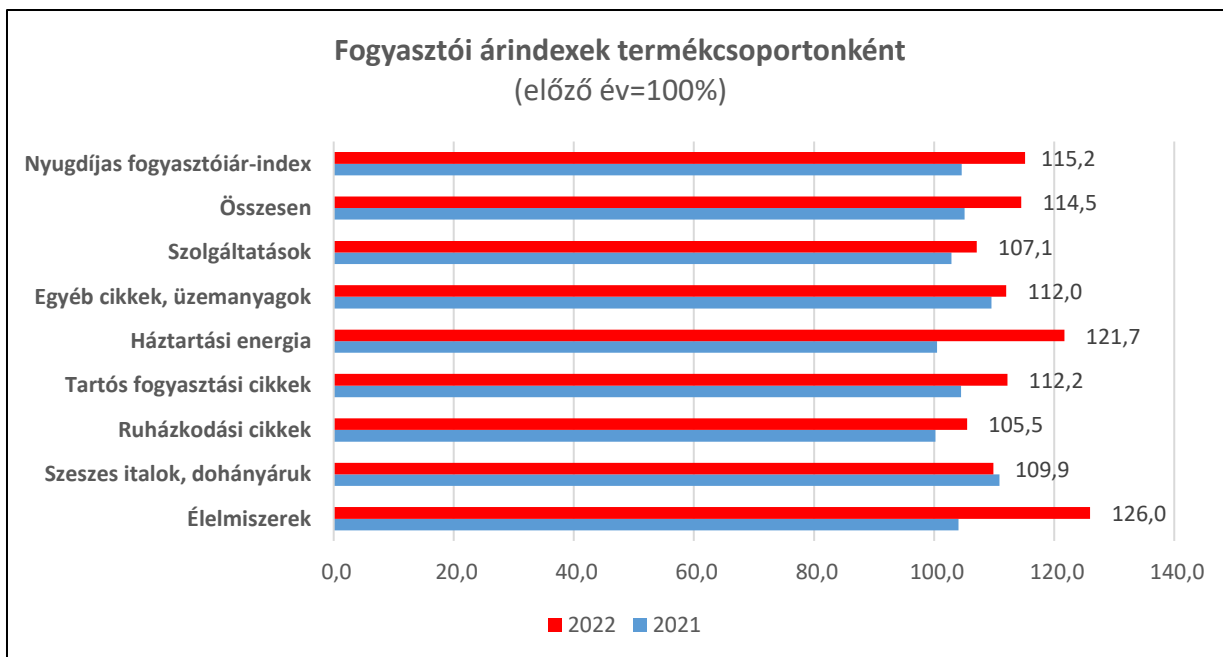
Forrás: KSH, saját szerkesztés

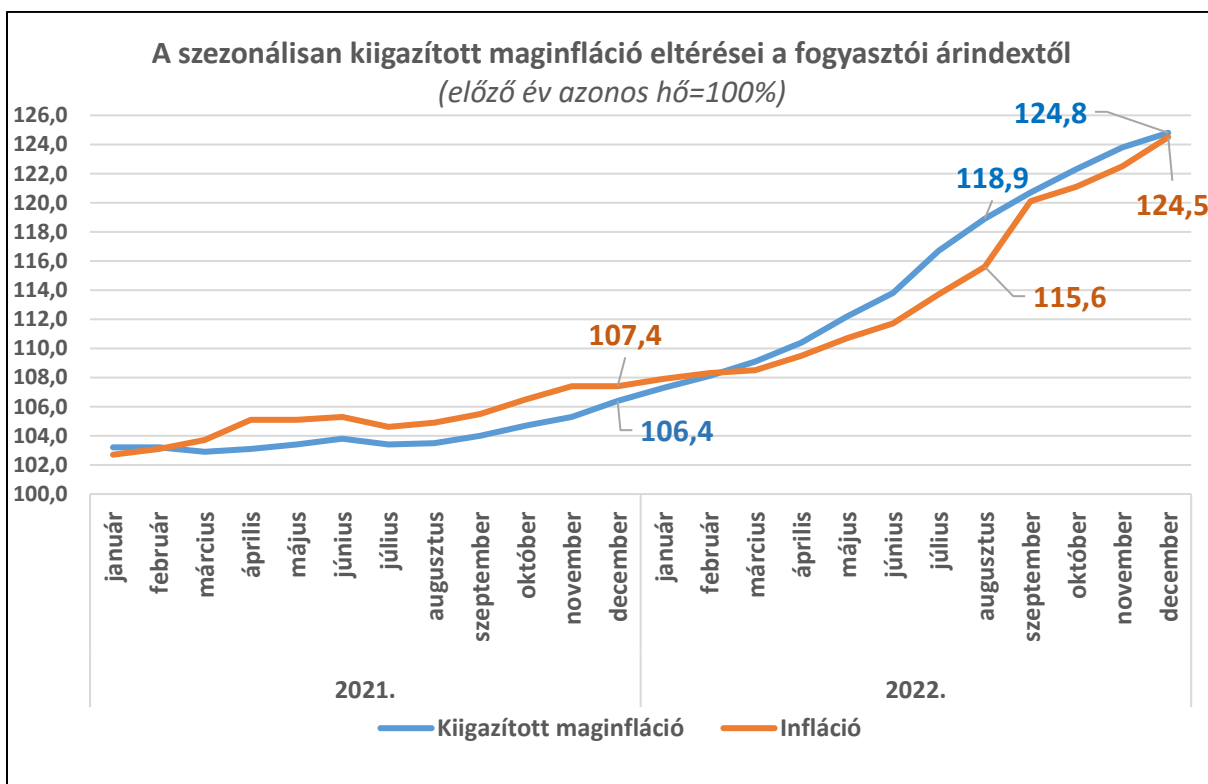
Forrás: KSH, saját szerkesztés

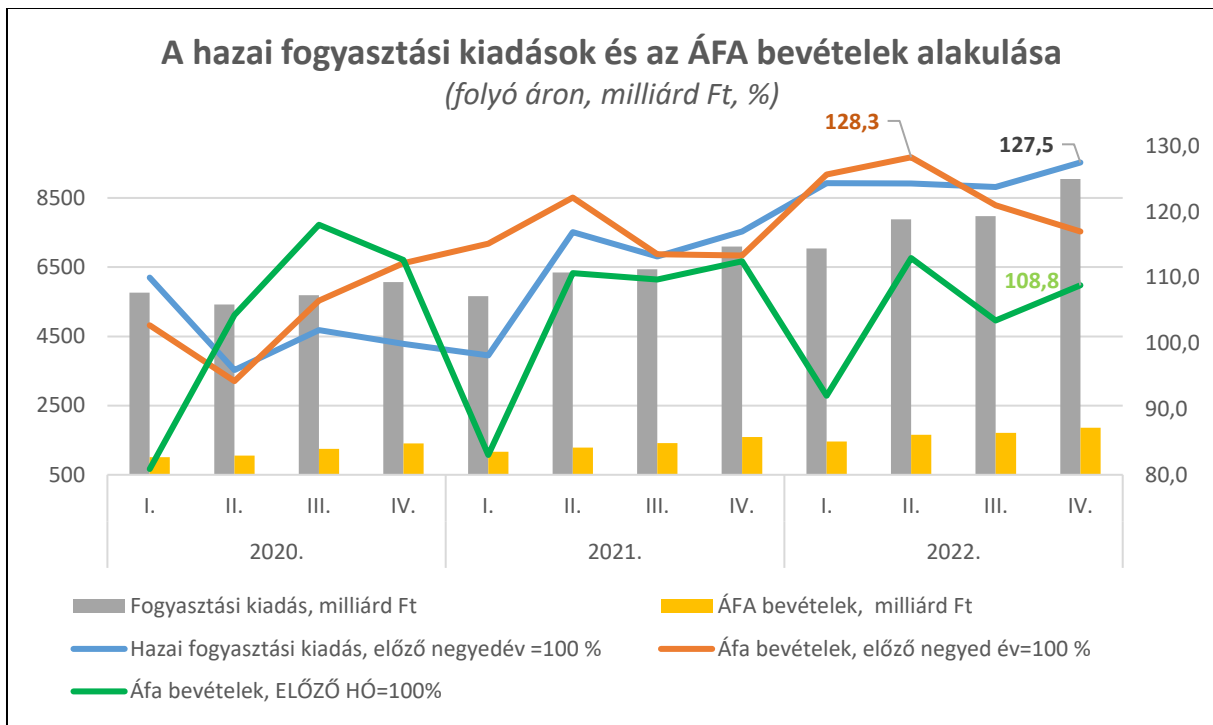
Forrás: KSH, saját szerkesztés

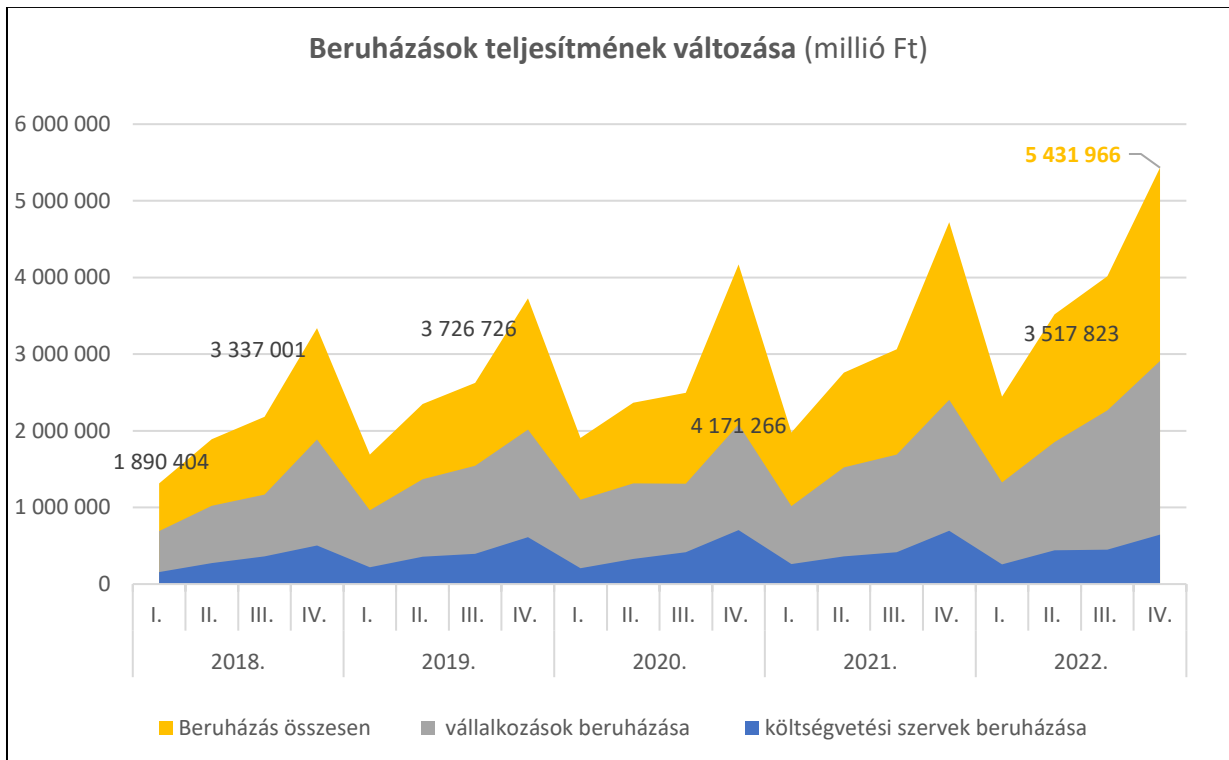
Forrás: KSH, saját szerkesztés

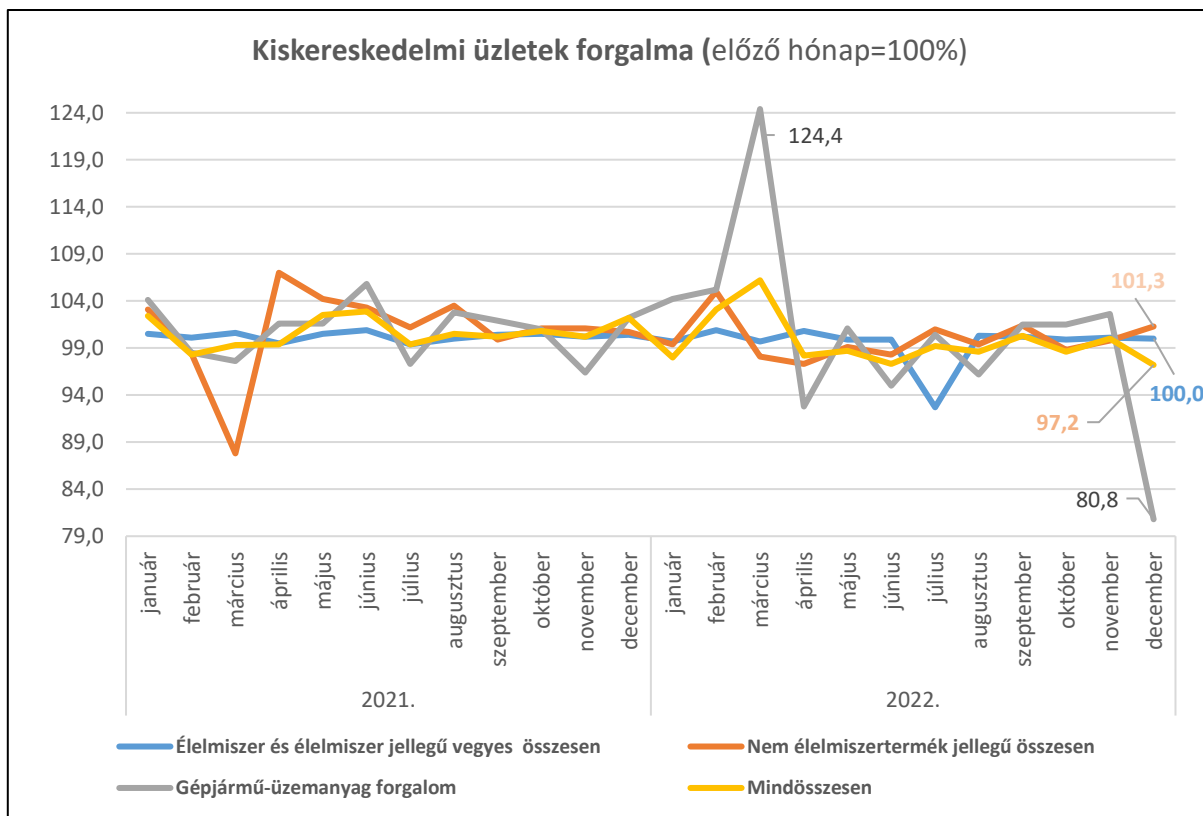
Forrás: KSH, saját szerkesztés

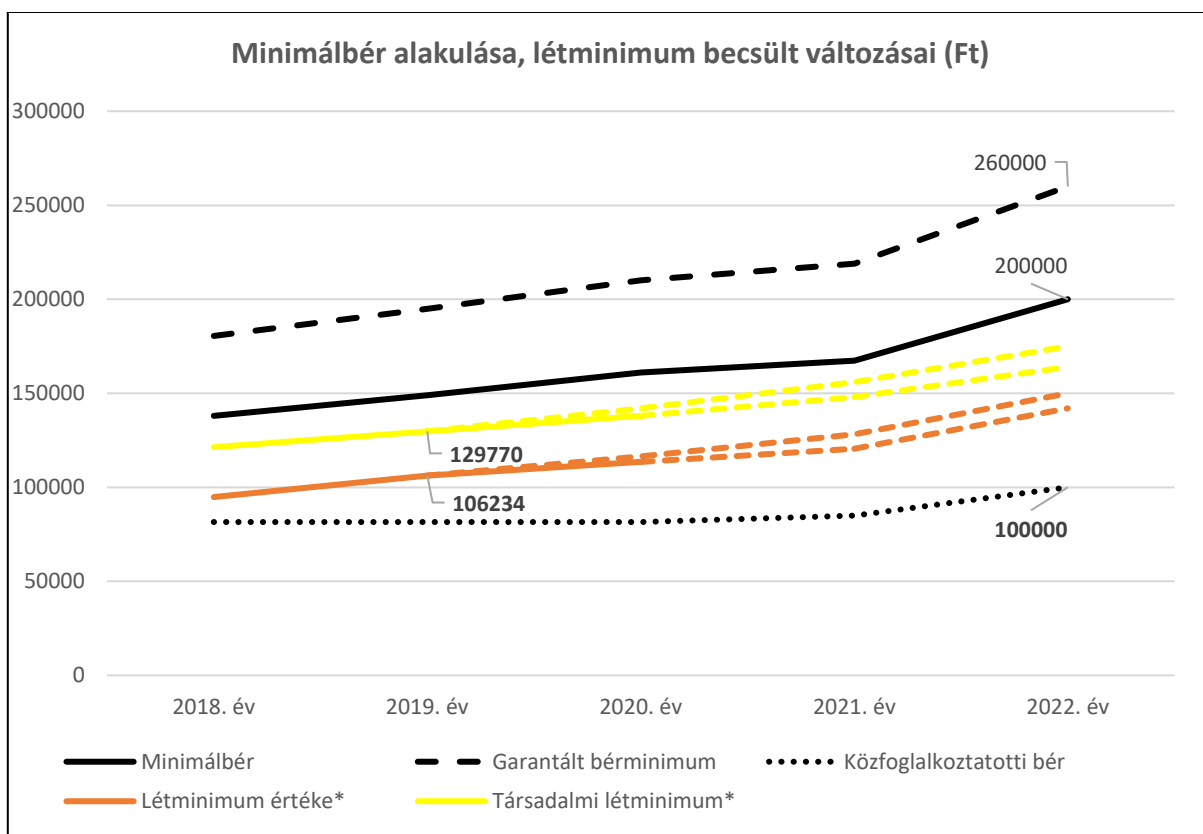
Forrás: KSH, saját szerkesztés

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Forrás: KSH, saját szerkesztés

TÁBLÁZATOK

A makrogazdaság helyzete (előző év = 100%)

	2020.	2021.	2022.	2023.*
GDP volumen alakulás	95,0	107,1	104,6	<i>99,5-100</i>
Mezőgazdasági termelés	92,2	98,1	68,8	<i>120</i>
Ipari termelés	92,3	106,2	105,4	<i>102</i>
Építőipari termelés	91,4	109,2	103	<i>95</i>
Kiskereskedelmi forgalom	101,7	107,0	104,6	<i>97</i>
Idegenforgalom	55,5	143,2	127,5	<i>101</i>
Információ, kommunikáció	106,5	121,7	107,5	<i>102</i>
Háztartások fogyasztása	98,1	104,3	106	<i>97</i>
Allóeszköz-felhalmozás	92,9	105,2	102,2	<i>96</i>
Folyó fizetési mérleg egyenlege (GDP%)	2,8	-0,6	-2,0	<i>-3</i>
Külkereskedelmi behozatal (import)	96,1	109,1	109,5	<i>99</i>
Külkereskedelmi kivitel (export)	93,9	110,3	110,3	<i>102</i>
Bruttó átlagkereset	109,7	108,7	106,5	<i>108,5</i>
Munkanélküliségi ráta	4,3	4,1	3,6	<i>4,2</i>
Fogyasztó árszínvonal alakulása	103,3	105,1	114,5	<i>119</i>
Költségvetési hiány (a GDP%-ában)	-7,8	-6,8	-6,1	<i>-4,7</i>
Államadósság (a GDP%-ában)	80,4	79,9	73,3	<i>72,0</i>
Forint/euró árfolyam, Ft	351.17	358,52	391,33	<i>398-410</i>

forrás: KSH */ saját számítás, előrejelzés

Költségvetési kiadásokat növelő tételek 2022 első félévében

KIADÁSOK	Milliárd Ft	ÉVES	FÉLÉVES
		GDP %-ban	
SZJA-visszatérítés	600	1	2
Fegyveres erők 6 havi juttatása	175	0,3	0,6
13-ik havi nyugdíj	372	0,6	1,2
Nyugdíjkompenzáció és prémium	200	0,3	0,6
25 éven aluliak Szja mentessége	140	0,2	0,4
Ágazati béremelések	80	0,1	0,2
Szociális járulék csökkentés	154	0,3	0,6
Uniós forráshoz beruházások	1500	2,4	4,8
Saját forrású állami beruházások	1500	2,4	4,8
CSOK és otthonfelújítás	300	0,5	1
ÖSSZESEN	4835	7,9	15,8

Forrás: PM, kormány információ

A keresetek alakulása 2021 és 2022-ben								
Szektor	2021. január-december				2022. január-december			
	Összesen		Közfoglalkoztatottak nélkül		Összesen		Közfoglalkoztatottak nélkül	
	havi átlag- kereset forint/fő	az előző év azonos időszaka = 100 %	havi átlag- kereset forint/fő	az előző év azonos időszaka = 100 %	havi átlag- kereset forint/fő	az előző év azonos időszaka = 100 %	havi átlag- kereset forint/fő	az előző év azonos időszaka = 100 %
Bruttó								
Vállalkozás	450 800	7,8	451 300	7,8	521 500	15,7	521 900	15,6
Költségvetés	409 900	9,5	448 000	9,5	496 500	21,1	537 900	20,1
Nonprofit	419 100	15,4	434 800	14,5	522 700	24,7	537 600	23,6
Nemzetgazdaság összesen	438 800	8,7	449 600	8,5	515 800	17,5	526 300	17,1
ebből: közfoglalkoztatot t	83 900	2,6	x	x	99 800	18,9	x	x
Nettó								
Vállalkozás	299 800	7,8	300 100	7,8	346 800	15,7	347 100	15,6
Költségvetés	272 600	9,5	297 900	9,5	330 200	21,1	357 700	20,1
Nonprofit	278 700	15,4	289 200	14,5	347 600	24,7	357 500	23,6
Nemzetgazdaság összesen	291 800	8,7	299 000	8,5	343 000	17,5	350 000	17,1
ebből: közfoglalkoztatot t	55 800	2,6	x	x	66 400	18,9	x	x
<i>Forrás: KSH</i>								

**Minimálbér, közfoglalkoztatotti bérminimum és
garantált bérminimum havi összege, Ft**

Év, január 1.	A minimálbér	A minimálbér a bruttó átlagkereset %-ában	Garantált bérminimum	Közfoglalkoztatotti bérminimum
1992.	8 000	35,8
1993. február 1.	9 000	33,1
1994. február 1.	10 500	30,9
1995. március 1.	12 200	31,4
1996. február 1.	14 500	31,0
1997.	17 000	29,7
1998.	19 500	28,8
1999.	22 500	29,1
2000.	25 500	29,1
2001.	40 000	38,6
2002.	50 000	40,8
2003.	50 000	36,4
2004.	53 000	36,4
2005.	57 000	36,0
2006.	62 500	36,5	65 625	..
2007.	65 500	35,4	72 050	..
2008.	69 000	34,7	82 800	..
2009.	71 500	35,8	87 000	..
2009. július 1.	71 500	35,8	87 500	..
2010.	73 500	36,3	89 500	..
2011.	78 000	36,6	94 000	57 000
2012.	93 000	41,7	108 000	71 800
2013.	98 000	42,5	114 000	75 500
2014.	101 500	42,7	118 000	77 300
2015.	105 000	42,4	122 000	79 155
2016.	111 000	42,2	129 000	79 155
2017.	127 500	42,9	161 000	81 530
2018.	138 000	41,8	180 500	81 530
2019.	149 000	40,5	195 000	81 530
2020.	161 000	39,9	210 600	81 530
2021. február 1.	167 400	38,1	219 000	81 530
2021. március 1.	167 400	38,1	219 000	85 000
2022.	200 000	38,8	260 000	100 000
2023.	232 000	38,2	296 400	116 000

Forrás: KSH */ 2 évi kevesebb gyakorlati idő

BRUTTÓ és NETTÓ KERESETEK				
1997-2022				
Év	Bruttó	Nettó	Bruttó	Nettó
	átlagkereset		kereseti index	
	(Ft/fő/hó)		(előző év = 100%)	
2022	515766	342984	1,175	1,175
2021	438800	291800	1,097	1,087
2020	403600	268400	1,097	1,097
2019	367800	244600	1,114	1,114
2018	329900	219400	1,113	1,113
2017	297000	197500	1,129	1,129
2016	263200	175000	1,061	1,078
2015	247700	162300	1,042	1,042
2014	237700	155700	1,03	1,03
2013	231000	151000	1,034	1,049
2012	223000	144000	1,046	1,02
2011	213100	141100	1,052	1,064
2010	202600	132600	1,014	1,069
2009	199800	124100	1,005	1,017
2008	198900	122000	1,075	1,068
2007	185000	114100	1,08	1,028
2006	171200	110900	1,081	1,075
2005	158300	103100	1,088	1,101
2004	145700	93800	1,061	1,057
2003	137200	88800	1,12	1,143
2002	122500	77600	1,183	1,196
2001	103600	64900	1,18	1,162
2000	87600	55800	1,135	1,114
1999	77200	50100	1,161	1,127
1998	67800	45200	1,183	1,184
1997	57300	38100	1,223	1,241

Forrás: KSH

SZEZONÁLISAN KIIGAZÍTOTT MAGINFLÁCIÓ

	előző év azonos hónapja = 100%				előző hónap = 100%			
	2019.	2020.	2021.	2022.	2019.	2020.	2021.	2022.
<i>január</i>	102,7	103,5	103,2	107,3	100,1	100,4	100,4	101,3
<i>február</i>	102,9	103,6	103,2	108,1	100,4	100,4	100,4	101,2
<i>március</i>	103,1	103,8	102,9	109,1	100,3	100,6	100,3	101,2
<i>április</i>	103,1	103,9	103,1	110,4	100,2	100,2	100,4	101,6
<i>május</i>	103,3	103,5	103,4	112,2	100,4	100,1	100,4	102,0
<i>június</i>	103,2	103,5	103,8	113,8	100,2	100,2	100,6	102,0
<i>július</i>	102,9	104,1	103,4	116,7	99,9	100,5	100,1	102,6
<i>augusztus</i>	102,9	104,2	103,5	118,9	100,2	100,3	100,4	102,2
<i>szeptember</i>	103,2	103,6	104,0	120,7	100,6	100,0	100,5	102,0
<i>október</i>	103,3	103,4	104,7	122,3	100,4	100,1	100,8	102,1
<i>november</i>	103,3	103,4	105,3	123,8	100,2	100,3	100,9	102,1
<i>december</i>	103,2	103,2	106,4	124,8	100,3	100,0	101,1	101,8

Forrás: KSH

A FORINT 2022. évi középárfolyama havi bontásban

<i>HÓ</i>	<i>deviza</i>	<i>NYITÓ</i>	<i>ZÁRÓ</i>	<i>MIN</i>	<i>MAX</i>	<i>ÁTLAG</i>
Január	<i>Euro</i>	367.66	358.11	354.74	367.66	358.70
	<i>USD</i>	323.87	320.46	309.58	323.87	316.80
	<i>Svájcifrank CHF</i>	355.12	343.92	339.23	355.12	344.82
Február	<i>Euro</i>	355.50	369.80	353.14	369.80	356.94
	<i>USD</i>	315.69	330.80	308.91	330.80	314.84
	<i>Svájcifrank CHF</i>	342.10	358.55	334.22	358.55	341.24
Március	<i>Euro</i>	372.46	369.62	367.22	397.31	376.81
	<i>USD</i>	332.64	332.09	329.14	365.95	341.86
	<i>Svájcifrank CHF</i>	362.95	359.13	355.67	395.79	367.96
Április	<i>Euro</i>	367.52	377.12	367.52	381.83	375.17
	<i>USD</i>	332.27	356.78	332.27	359.18	346.61
	<i>Svájcifrank CHF</i>	359.64	368.35	358.74	376.22	367.21
Május	<i>Euro</i>	378.14	394.05	378.14	394.05	384.50
	<i>USD</i>	359.14	367.31	356.85	369.40	363.62
	<i>Svájcifrank CHF</i>	369.64	382.30	360.78	383.66	371.38
Június	<i>Euro</i>	397.03	396.75	389.61	403.52	397.02
	<i>USD</i>	370.43	379.99	364.80	381.29	375.63
	<i>Svájcifrank CHF</i>	385.26	397.56	372.98	397.96	387.39
július	<i>Euro</i>	398.74	404.20	396.36	413.78	404.19
	<i>USD</i>	381.24	395.42	381.24	413.33	396.83
	<i>Svájcifrank CHF</i>	397.91	415.10	397.91	419.75	409.24
Augusztus	<i>Euro</i>	403.28	405.11	392.66	411.24	402.34
	<i>USD</i>	393.21	405.88	381.48	413.65	397.27
	<i>Svájcifrank CHF</i>	414.08	415.39	402.02	429.71	415.16
Szeptember	<i>Euro</i>	401.28	421.41	395.06	421.41	404.03
	<i>USD</i>	399.76	428.57	387.62	434.73	407.82
	<i>Svájcifrank CHF</i>	409.59	438.88	406.10	442.29	419.10
Október	<i>Euro</i>	422.51	412.01	407.71	432.94	418.64
	<i>USD</i>	430.65	414.46	405.28	445.73	426.10
	<i>Svájcifrank CHF</i>	435.84	416.42	410.16	446.31	428.00
November	<i>Euro</i>	408.30	407.67	401.10	414.44	407.20
	<i>USD</i>	412.22	393.54	390.12	419.87	399.01
	<i>Svájcifrank CHF</i>	413.67	414.08	405.40	421.63	413.71
December	<i>Euro</i>	410.00	400.25	400.25	417.81	407.23
	<i>USD</i>	392.68	375.68	375.68	395.69	384.76
	<i>Svájcifrank CHF</i>	416.02	406.93	405.45	424.20	412.80

Forrás: MNB

Az élelmiszerek átlagánál jobban drágult élelmiszerek

Termék	Éves drágulás mértéke (%)
Sajt, trappista, tömb, kg	95.00
Rétesliszt, kg	94.00
Kenyér, fehér, kg	92.00
Félbarna kenyér, kg	92.00
Vaj, legalább 80% zsírtartalom, 100 g-os csomagolásban, db	87.00
Tejföl, 20% zsírtartalom, 140–175 g-os, db	86.00
Zsemle, 1 db	84.00
Tejföl 12% zsírtartalommal, 325–450 g-os, db	75.00
Tejes margarin, 200–250 g, db	75.00
Sertészsír, 400–500 g (kivéve mangalica)	72.00
Spagetti, 4 tojasos, gyári készítésű, 500 g-os, db	68.00
Pasztörözött ESL tej, 1,5%, liter	67.00
Csirkecomb, kg	65.00
Pasztörözött ESL tej, 2,8%, liter	62.00
Bontott csirke, kg	59.00
Marhahús, rostélyos, csontos, kg	59.00
Őrölt kávé 200–250 g, csomag	58.00
Tojás, 10 darab	56.00
Ríz, hántolt, fényezetlen, kg	56.00
Csirkeszárny, kg	53.00
Fejes káposzta, kg	52.00
Görögdinnye, kg	52.00
Kakaós csiga, db	48.00
Háztartási keksz, csomagolt 800–1000 g, csomag	47.00
Kései burgonya, kg	44.00
Hamburger, db	42.00

Forrás: KSH, 2022.október

FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS ADATBÁZISOK

Az IMF, OECD, Eurostat, KSH, MNB, PM, ÁKK, MÁK adatbázisai

KSH gyorstájékoztatók:

<https://www.ksh.hu/stadat?fr=gdp>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/gdp2212>

<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/ipa/ipa2212.html>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/tar2212>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/epi2212>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/lak2212>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/mgt22>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/kis2212>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/ksz2212>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/ber2212>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/kul2212>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/far2212>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/krm2212>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/nep2212>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/fog2212>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/mun2212>

<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/ker2212>

<http://mnbkozeparfolyam.hu/arfolyam-2022.html>

[Az állam digitális fejlettségének mérése – az EU, az USA, az ENSZ és az OECD által alkalmazott módszerek, mutatószámok - Pénzügyi Szemle folyóirat \(penzugyiszemle.hu\)](#)

<https://www.penzugyiszemle.hu/hu/fokuszban/az-allam-digitalis-fejlettsegenek-merese-az-eu-az-usa-az-ensz-es-az-oecd-által-alkalmazott-modszerek-mutatoaszamok>